

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Ἀντιοικουμενιστικά κείμενα τῆς περιόδου
1966 - 1983 τοῦ Προκαθημένου τῆς ἐν Διασπορᾷ
Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Πανιερωτάτου
Μητροπολίτου κ. Φιλαρέτου

Ἐκδίδεται ὑπὸ :
Καλλινίκου Ἱερομονάχου, Ἀγιορείτου

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ - ΑΘΗΝΑΙ 1985

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ
ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Ἀντιοικουμενιστικὰ κείμενα τῆς περιόδου
1966-1983 τοῦ Προκαθημένου τῆς ἐν
Διασπορᾷ Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας,
Πανιερωτάτου Μητροπολίτου κ. Φιλαρέτου

Ἐκδίδεται ὑπό:
Καλλινίκου Ἱερομονάχου, Ἀγιορείτου

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ – ΑΘΗΝΑΙ 1985

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ 20ος αἰὼν ἐκτὸς τῶν πολλῶν ἄλλων καὶ **μοναδικῶν** ποὺ ἐδημιούργησε στὶς ἡμέρες του, δύναται νὰ καυχηθῆ καὶ διὰ τὴν γένεσιν τῆς μεγαλυτέρας αἰρέσεως τῶν αἰώνων, τὸν **Οἰκουμενισμόν**.

Ἦδη ἀπὸ τὸ 1920 αἱ ἐπίσημοι ἀρχαὶ τῆς Ὁρθοδοξίας κρατοῦνται δέσμιαι εἰς τοὺς ἴστους τῆς δηλητηριώδους ἀράχνης του, μολυνομένης καθημερινῶς καὶ περισσότερον τῆς Εὐχαριστιακῆς αὐτῆς Τραπέζης ἐκ τῆς ἀνοσίτου μετὰ τῆς αἰρέσεως κοινωνίας.

Καὶ ἐνῶ στὸ παρελθὸν διὰ τὴν παράβασιν ἐνὸς καὶ μόνου ἱεροῦ Κανόνος ἐξεγείρετο πλῆθος κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, σήμερον, ἀντιθέτως, ἐνῶ «πορθεῖται σύνολος ἢ τῶν Πατέρων διδασκαλία καὶ τὰ περὶ τὴν πίστην ναυάγια πυκνά, σιγᾶ τῶν εὐσεβούντων τὰ στόματα»¹. Εἰδικῶς ἢ τῶν ποιμένων ὁμολογία καὶ παρρησία εἶναι σχεδὸν κάτι τὸ ἀνύπαρκτον, οἱ δὲ ἐλάχιστοι ποὺ ἀντιλαμβάνονται τὴν προδοσίαν καὶ αὐτοὶ μιμοῦνται τοὺς «νυκτερινοὺς θεοσεβεῖς, μηδέποτε ἐν φωτὶ τολμοῦντες παρρησιασθῆναι».

Ὅντως πολλοὶ οἱ πλάνοι καὶ ψευδοπροφηταὶ τῆς σήμερον. Ἡ σύγχυσις εὐρίσκεται εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς μεγαλεῖον. Τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ κινδυνεύουν ὄχι μόνον ἐκ τῆς ἐπισήμου κηρυττομένης κακοδοξίας, ἀλλὰ τὸ τραγικώτερον, πολλῶ μᾶλλον ἐκ τῶν συνηγῶρων τῆς «δοκούσης Ὁρθοδοξίας».

Ὅτως θεολόγος ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος κηρύσσει δημοσίᾳ τὴν αἰρετικὴν «θεωρίαν τῶν κλάδων»². ἕτερος συνάδελφός

1) Μ. Βασιλείου, ἐπ. 92.

2) Ἰ. Καρμίρη, Ἐκκλησιολογία, Ἀθῆναι 1973, σ. 241.

του... ἐγκρίνει καὶ ἐπαυξάνει.³ Μητροπολίτης τοῦ Οἴκ. Θρόνου, ἀκολουθῶν εἰς τὴν πῶσιν των τοὺς ἀνωτέρω ἀκαδημαϊκοὺς διακηρύσσει ἀνερευθριάστως ὅτι «πᾶσαι αἱ Ἐκκλησῖαι καὶ Ὁμολογίαι συμπίπτουν καὶ συναντῶνται ἐπὶ τῆς αὐτῆς πίστεως»⁴, ἐνῶ ἕτερος συνάδελφός του θεωρεῖ ἐγωισμὸν τὴν πίστιν εἰς τὴν μοναδικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας⁵. Ἐτερος μεγαλόσχημος ρασοφόρος μετὰ περισσοτέρας κυνικότητος γράφει: «Οἱ Χριστιανοὶ πιστεύουν ὅτι ἀληθινὴ χειροτονία καὶ ἱερωσύνη ἔχουν καὶ μεταδίδουν, οἱ Ὁρθόδοξοι ἐπίσκοποι, οἱ Ἀγγλικανοὶ ἐπίσκοποι... Δι' αὐτὸ καὶ τὰ μυστήρια τῶν Ἀγγλικανῶν εἶναι μυστήρια τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς εἶναι καὶ τὰ μυστήρια τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν»!!!⁶ Καὶ ἀλλαχοῦ: «Οἱ Χριστιανοὶ ἀγαποῦν καὶ σέβονται τοὺς Μωαμεθανοὺς διότι πιστεύουν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν»!⁷ Τὸ δὲ χεῖριστον πάντων, ὁ Οἴκ. Πατριάρχης Δημήτριος ἐξισώνει τὸν παπισμὸν μετὰ τῆς Ὁρθοδοξίας⁸, κοινωνεῖ μετὰ τοῦ πάπα⁹ καὶ «ἀναγνωρίζει εἰς τοῦτον ὄχι μόνον ἀρχιερωσύνην καὶ προβάδισμα», ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ὀρθοδόξου, ἀλλὰ καὶ «προφητικὸν ἄμα καὶ ἀποστολικόν... λόγον»¹⁰, τὰ ἀκριβῶς δηλ. ἐναντία, ὧν ἐκήρυττον καὶ ἐπίστευον οἱ προκάτοχοί του.¹¹

3) Κ. Μπόνη, Τὸ ἐν Τορόντῳ τοῦ Καναδά διεθνὲς ἐπιστημονικὸν συμπόσιον εἰς μνήμην τοῦ Μ. Βασιλείου, Θεολογία 1979, σ. 474.

4) Δήλωσις ἐν Φαναρίῳ τοῦ Μητροπολίτου Μύρων Χρυσσοστόμου, Ἐπίσκεψις, 15.6.1981, σ. 6.

5) Ὁ Μητροπολίτης Τρανουπόλεως Δαμασκηνός. Ἐπίσκεψις, 1.5.1981, σ. 12.

6) Ἡ Μητρ. Θυατείρων Ἀθηναγόρου Κοκκινάκη, Ὁμολογία Θυατείρων, Λονδῖνον 1975, σ. 203.

7) Αὐτόθι, σ. 273.

8) Ἐπίσκεψις, 1.12.1979, σ. 16.

9) Αὐτόθι, σ. 15.

10) Αὐτόθι.

11) Παράβαλε π.χ. τὴν ἀπολογίαὶν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωσήφ, πατριάρχου Κων/λεως (13ος αἰών), εἰς τὴν ὁποίαν μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρει καὶ τὰ ἀκόλουθα:

«Ὁ μνημονεύων ὡς ἀρχιερέως τοῦ πάπα, ἢ ἐκκλητον τούτῳ διδούς, ἢ πρῶτον ἐν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἡγούμενος, ἐνοχός ἐστιν ὄλον τὸν λατινισμὸν ἐκτελεῖν... Ἐὰν συγκαταβῆτε λατίνοις, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει...

Φυλάξασθε ἀπὸ τοῦ μιάσματος τούτου παρακαλῶ, τοῦ τῶν Ἰταλῶν· μὴ προσάψωμεν ἑαυτοῖς τὸν ἐκ τούτων μiasμόν, καὶ ἀποστραφῆ ὑμᾶς ὁ τῶν ψυχῶν νυμφίος καὶ αἰωνίως καταισχνόμεθα... (Laurent - Darrouzes, Dossier Grec de l'Unnion de Lyon. Paris 1976, p. 134-301. (Μετὰ γαλλικῆς μεταφράσεως).

Καὶ ἐνῶ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀντέδρασεν ἐξ ὑπαρχῆς ἔργω καὶ λόγῳ κατὰ τῆς ἀνωτέρω προδοσίας, ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, τὸ σῶμα τῆς Ἑλλαδικῆς Ἱεραρχίας, ἀδράνησε τελείως, πλὴν 2-3 ἐξαιρέσεων κατὰ τὸ διάστημα 1971-2, διὰ νὰ συνεχισθῇ καὶ πάλιν μέχρι σήμερον ἢ συμπόρευσις της μετὰ τῶν κακοδοξούντων.

Ἀντιθέτως ἡ Ὀρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς διὰ προσωπικῶν κειμένων τοῦ Προέδρου της Μητροπολίτου Φιλαρέτου, ἀλλὰ καὶ δι' ἐτέρων Συνοδικῶν της κειμένων ἀντέδρασεν ἐγκαίρως καὶ εὐθαρσῶς, ὀρθοτομήσασα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ «ἄρασα ὄνειδος ἐξ υἱῶν... ἐπισκόπων».

Τὰ κείμενα τῆς παρουσίας συλλογῆς ἐνῶ ἐκφράζουν ἐπιτυχῶς τὸ **πιστεύω** τῆς ἀνωτέρω Συνόδου καὶ γενικώτερον τῆς Ὀρθοδοξίας ἐναντι τῆς παναιρέσεως τῆς ἐποχῆς μας, συγχρόνως ἀναιροῦν μετὰ πειθοῦς καὶ σαφηνείας τὰς μέχρι σήμερα ἔργω καὶ λόγῳ ἀντορθόδοξους ἐνεργείας τοῦ Φαναρίου καὶ τῶν δορυφόρων του.

Καίτοι Ἐκκλησία ἐμπερίστατος, θρηνοῦσα ἐν γῆ ἀλλοτρία τὴν χαμένη πατρίδα της, τὴν πάλαι «ἀγίαν Ρωσίαν», ἐν τούτοις δὲν ἐδειλίασε νὰ ὁμολογήσῃ μετὰ παρρησίας τὴν ὀρθόδοξον ἀλήθειαν καταδικάσασα τὸν Οἰκουμενισμόν. Ὁ θρησκευτικὸς ἐν Ἑλλάδι τύπος μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐδημοσίευσε κατὰ καιροὺς τὰ ἐν λόγῳ κείμενα τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου, χαρακτηρίσας αὐτὸν «ἄνδρα μεγάλης ἀρετῆς» τοὺς δὲ λόγους του «πλήρεις ὀρθόδοξου ὁμολογίας».

Δυστυχῶς ὁμως ἐσχάτως, ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ **ἀναθέματος** τῆς ἀνωτέρω Συνόδου κατὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἢ ἐφημερίς «Ὀρθόδοξος Τύπος» ἐπιθυμοῦσα νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀντορθόδοξον πολιτικὴν τῶν ἐπισκόπων της, οἱ ὁποῖοι σκανδαλωδῶς σιγοῦν ὅταν δὲν συμπράττουν ἀναφανδὸν μὲ τὴν αἵρεσιν, ἐπετέθη δριμύως ἐναντίον τῆς Ρ. Διασπορᾶς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χάσῃ καὶ τὸ ὀλίγο κῦρος ποὺ τῆς εἶχε ἀπομείνει...

Δι' ἡμᾶς θὰ ἀπετέλει μεγάλην χαρὰν ἐὰν ἠδυνάμεθα εἰς τὴν παροῦσαν συλλογὴν νὰ συμπεριλάβωμεν παρόμοια κείμενα Ἑλλήνων ἱεραρχῶν. Δυστυχῶς ὁμως δὲν ὑπάρχουν... Ἀντιθέτως ὑπάρχει πληθώρα «πεπραγμένων», τετραετιῶν καὶ πενταετιῶν, πλουσιῶν εἰς κοινωνικὴν προσφορὰν καὶ δραστηριότητα, χωρὶς ὁμως τὸ ἐν «οὔτινός ἐστι χρεία», καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου πάντα τὰ λοιπὰ οὐδεμία σημασίαν ἔχουν!

Τὸ δὲ θλιβερότερον ἐν προκειμένῳ εἶναι ὅτι πολλάκις ὁ ἀνωτέρω ρῶσος Μητροπολίτης «ἰκέτευσε» νὰ συναγωνισθοῦν μαζί του

«ἅπαντες οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐγειρόμενοι εἰς προάσπισιν τῆς καθαρότητος τῆς ὀρθοδόξου πίστεως», χωρὶς ὁμῶς νὰ συγκινηθῆ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν! Αὐτὸ καθ' ἡμᾶς ἀποδεικνύει σαφῶς τὴν ἔλλειψιν ὀρθοδόξου ὁμολογίας τοῦ Ἑλλαδικοῦ ἐπισκοπικοῦ σώματος, τὴν ἀπουσίαν τοῦ γνησίου οἰκουμενικοῦ πνεύματος τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν στεῖρον φυλετισμὸν του, τὴν ἀνευθυνότητα καὶ ρηχότητά του, ὅταν πρόκειται διὰ τὰ τίμια καὶ μεγάλα.

Ποτὲ ὁμῶς δὲν εἶναι ἀργά! Τὸ κήρυγμα τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν θὰ πρέπει ν' ἀκουσθῆ μόνον ἀπὸ τὴν Ρ. Διασποράν, ἢ ὁποῖα τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὄντως πρωταγωνιστεῖ εἰς τὸν στίβον τῆς ὁμολογίας, καίτοι τυγχάνει ἀσήμαντος ἐξ ἐπόψεως θεολογικοῦ δυναμικοῦ συγκρινομένη πρὸς τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας. Ὁ κάθε κληρικός, ἰδιαίτερος ὁμῶς ὁ **ἐπίσκοπος**, εἰάν δὲν σαλπίσῃ τὸ «στῶμεν καλῶς» ἐν καιρῷ αἵρέσεως πρὸς ἐγρήγορσιν καὶ ἐτοιμασίαν τοῦ ποιμνίου του, τὸν ἀναμένει ἡ φοβερά τοῦ Θεοῦ κρίσις, ἢ ὑπὸ τοῦ προφήτου ὡς ἐξῆς περιγραφεῖσα.

«Καὶ ὁ σκοπός, εἰάν ἴδῃ τὴν ρομφαίαν ἐρχομένην καὶ μὴ σημάνη τῇ σάλπιγγι, καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξῃται, καὶ ἐλθοῦσα ἡ ρομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυχὴν... τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω!» (Ἰεζ. 33,6).

Ὁ ἐν Καναδᾷ ἐπίσκοπος τῆς Ρ. Διασπορᾶς Βιτάλιος, ἀξιολογῶν εἰς πρόσφατον ἄρθρον του τὸ κατὰ τῶν οἰκουμενιστῶν ἀνάθεμα τῆς Συνόδου του, γράφει τὰ ἐξῆς σημαντικά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ προσέξουν ἰδιαίτερος οἱ ἀπανταχοῦ γῆς ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι.

«Οὕτω διὰ τῆς δηλώσεως τοῦ **ἀναθέματος** ἐπροστατεύσαμε τὸ ποιμνίον μας ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀποκαλυπτικὸν πειρασμὸν καὶ ἀκουσίως ἐθέσαμε συγχρόνως ἓνα σοβαρὸν ἐρώτημα εἰς τὴν συνείδησιν ὄλων τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλουν ἀργὰ ἢ γρήγορα, οὕτως ἢ ἄλλως, νὰ δώσουν μίαν ἀπάντησιν. Τὸ πνευματικὸν των μέλλον ἐν τῇ παγκοσμίῳ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἐρωτήματος αὐτοῦ.

Συμφώνως τῷ ἐκκλησιαστικῷ Δικαίῳ τὸ ἀνάθεμα τὸ ὁποῖον ἐξηγγέλθη ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι καθαρῶς τοπικοῦ χαρακτῆρος τῆς Ρωσικῆς δηλ. Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Διασπορᾷ, ἀλλὰ πράξει (*de facto*) ἔχει τεραστίαν ἱστορικὴν σπουδαιότητα, παγκοσμίως, ἱστορικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς, ἀκριβῶς διότι ὁ Οἰκουμενισμὸς ὁ ἴδιος εἶναι μία αἵρεσις παγκοσμίου εὐρύτητος.

Ἡ θέσις αὕτη τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Διασπορᾷ εἶναι σαφεστάτη εἰς τὰς συνειδήσεις ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων.

Δι' ἡμᾶς αὐτὸ ἀποτελεῖ ἓνα μεγάλο σταυρὸν τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος ἔθεσε ἐπάνω μας. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ σιγῶμεν ἔτι πλέον, καθόσον **ἡ σιωπὴ θὰ ἰσοδυναμῆ με προδοσίαν τῆς ἀληθείας**, ἐκ τῆς ὁποίας προδοσίας εἶθε ὁ Κύριος νὰ διαφυλάξῃ πάντας ἡμᾶς»¹².

Καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ παρόντος ἀκριβῶς εἰς αὐτὸ ἀποβλέπει· νὰ προκαλέσῃ διακοπὴν τῆς **ἐνόχου σιωπῆς** κλήρου καὶ λαοῦ, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἐπισκόπων, ὥστε νὰ αὐξήσῃ τὸ μέτωπον τῶν ἐνισταμένων κατὰ τῆς αἱρέσεως Ὁρθοδόξων πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀθανάτων ψυχῶν των, μιᾶς τῶν ὁποίων οὐκ ἔστιν ἄξιος ὁλος ὁ κόσμος¹³.

Θ.Μ.

Ἱερᾷ Σκήτῃ τῶν Εἰσοδίων (Καψάλας)
τῆς Ἱ. Μονῆς Παντοκράτορος Ἁγίου Ὁρους.
Χριστούγεννα 1984

---

12. (*Orthodoxe Life*, 1984, No 4· *Orth. Christian Witness*, Sept. 1984, p. 5).

13. «Ἀληθῶς, ὁ κόσμος ὁλος μιᾶς ψυχῆς οὐκ ἔστιν ἀντάξιος τῆς φυλαττοῦσης ἑαυτὴν ἀμέτοχον καὶ αἰρετικῆς κοινωνίας καὶ παντὸς κακοῦ». Θεόδωρος Στουδίτης, *P.G.* 99, 1205 B.

Ἐκκλησις

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμενικὸν
Πατριάρχην Κων/λεως (Ν. Ρώμης)
κ. Ἀθηναγόραν

Παναγιώτατε,

Ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρας ἐκληρονομήσαμεν τὴν ὑποθήκην, ὅπως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τὰ πάντα τελοῦνται κατὰ τὴν νόμιμον τάξιν, ἐν ὁμοφροσύνῃ καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις. Ἐὰν οἰοσδήποτε ἐκ τῶν Ἐπισκόπων ἢ ἀκόμη ἐκ τῶν Προκαθημένων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πράττη κάτι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι σύμφωνον πρὸς ὅ,τι διδάσκει ἅπασα ἡ Ἐκκλησία, τότε ἕκαστον μέλος αὐτῆς δύναται νὰ διαμαρτυρηθῇ. Ὁ ΙΕ' κανὼν τῆς Α' καὶ Β' Συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ 861 ἀναγνωρίζει ἀξίους «τῆς πρεπούσης τιμῆς τοῖς ὀρθοδόξοις» ἐκείνους τοὺς ἐπισκόπους ἢ κληρικούς, οἱ ὁποῖοι ἀφίστανται τῆς κοινωνίας πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην, ἐὰν οὗτος δημοσίᾳ κηρύττῃ τὴν αἵρεσιν ἢ διδάσκῃ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπ' ἐκκλησίας. Τοιοῦτοτρόπως ἅπαντες εἴμεθα φύλακες τῆς ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πάντοτε ἐφρόντιζεν ἐπιμελῶς νὰ μὴ γίνεταί ἄνευ τῆς συμφωνίας ὄλων οὐδὲν τὸ ἔχον πανεκκλησιαστικὴν σημασίαν.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ στάσις μας ἀπέναντι τῶν πέραν τῶν ὁρίων τῶν ἐπὶ μέρος τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἐμφανιζομένων διαφορῶν σχισμάτων καθορίζετο οὐχὶ ἄλλως, παρὰ ὡς συμφωνία ὄλων τῶν εἰρημένων Ἐκκλησιῶν.

Ἐὰν τὸ σχίσμα μας μὲ τὴν Ρώμην πρωταρχικῶς ἐγένετο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐν συνεχείᾳ ὁμοῦ τὸ ἀπεδέχθη ὁλόκλη-

ρος ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ κατέστη ὑπόθεσις ὀλοκλήρου τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου. Καμμία τοπικὴ Ἐκκλησία κεχωρισμένως — καὶ ἰδιαιτέρως ἢ ὑφ' ὄλων ἡμῶν ἀνεκαθεν ἐκτιμωμένη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία μας ἔλαβε τὸν θησαυρὸν τῆς Ὁρθοδοξίας — δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ οὐδὲν εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, ἄνευ προηγουμένης συγκαταθέσεως ὄλων. Πολὺ περισσότερον δὲν δυνάμεθα ἡμεῖς, οἱ νῦν διοικοῦντες ἐπίσκοποι, νὰ λάβωμεν ἀποφάσεις μὴ συμφώνους πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν πρὸ ἡμῶν ἀγίων Πατέρων καὶ ἰδιαιτέρως — ἐφ' ὅσον τὸ ζήτημα ἀφορᾷ εἰς τὴν Δύσιν — τῶν ἀγίων Φωτίου Κων/πόλεως καὶ Μάρκου Ἐφέσου.

Ἐπὶ τὸ φῶς τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, ἡμεῖς ἂν καὶ εἴμεθα ὁ νεώτερος μεταξὺ τῶν Προκαθημένων τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ὡς Ἀρχηγὸς τοῦ αὐτονόμου ἐλευθέρου τμήματος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, θεωροῦμεν χρέος μας νὰ διαμαρτυρηθῶμεν ἀποφασιστικῶς ἐναντίον τῆς πράξεως τῆς Ἑμετέρας Παναγιότητος σχετικῶς μὲ τὴν πανηγυρικὴν δῆλωσιν ταυτοχρόνως μετὰ τοῦ Πάπα Ρώμης περὶ ἄρσεως τοῦ ἀφορισμοῦ, τοῦ κηρυχθέντος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Μιχαὴλ Κηρουλαρίου τὸ 1054.

Ἐκούσαμεν πολλοὺς λόγους συγχύσεως, ὅταν ἡ Ἑμετέρα Παναγιότης ἐνώπιον ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου προέβη εἰς μίαν καινοτομίαν, ἄγνωστον εἰς τοὺς προκατόχους Αὐτῆς καὶ ἀντίθετον πρὸς τὸν Ἰ' Ἀποστολικὸν κανόνα, κατὰ τὴν συνάντησιν μετὰ τοῦ πάπα Ρώμης Παύλου τοῦ ΣΤ' εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἄς ὀμιλήσωμεν εὐθέως καὶ ἄνευ περιστροφῶν: ὁ σκανδαλισμὸς ὑπῆρξε μέγας. Ἐκούσαμεν ὅτι κατόπιν τούτου πολλαὶ Μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἠρνήθησαν νὰ μνημονεύουν τοῦ ὀνόματος τῆς Ἑμετέρας Παναγιότητος κατὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν. Τώρα δὲ χωρεῖτε ἔτι περαιτέρω, ὅταν δι' ἀποφάσεως Ἑμῶν καὶ τῶν Ἐπισκόπων μόνον τῆς καθ' Ἑμᾶς Συνόδου καταργῆτε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πατριάρχου Μιχαὴλ Κηρουλαρίου, τὴν ἐπιβεβαιωθεῖσαν καὶ υἱοθετηθεῖσαν ἀπὸ ὄλην τὴν Ὁρθόδοξον Ἀνατολήν. Πράττοντες τοῦτο, Παναγιώτατε, ἐνεργεῖτε οὐχὶ συμφώνως πρὸς τὴν ὑφ' ὄλης τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν υἱοθετηθεῖσαν στάσιν ἀπέναντι τοῦ ρωμαιοκαθολικισμοῦ. Δὲν πρόκειται περὶ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐκτιμήσεως τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Καρδινάλιου Οὐμβέρτου· δὲν πρόκειται περὶ οὐδεμίας προσωπικῆς συγκρούσεως μεταξὺ τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Πατριάρχου. Ὁχι! ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος ἔγκειται εἰς τὰς παρεκκλίσεις ἀπὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, αἱ

ὁποῖαι ἐρρίζωσαν εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὴν ροὴν τῶν αἰώνων, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς διδασκαλίας περὶ τοῦ ἀλαθήτου τοῦ Πάπα, ἡ ὁποία διευπλώθη ὀριστικῶς εἰς τὴν Α' Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ. Ἡ δὴλωση τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τοῦ Πάπα ὀρθῶς ἀναγνωρίζει τὴν πρᾶξιν τῆς «ἀμοιβαίας συγχωρήσεως» ἀνεπαρκῆ διὰ τὴν κατάπαυσιν τόσοσιν τῶν προγεγεστέρων, ὅσων καὶ τῶν πολὺ προσφάτων διαφορῶν. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ: ἡ πρᾶξις αὐτὴ ἐξισώνει τὴν πλάνην καὶ τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τῇ ροῇ τῶν αἰώνων ἅπασα ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὀρθῶς ἐπίστευεν, ὅτι εἰς οὐδὲν παρεξέκλινεν ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐνῶ ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία εἰσήγαγεν εἰς τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν αὐτῆς σειρὰν καινοτομιῶν, μὴ συμφώνων πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν. Ὅσον περισσότεραι καινοτομίαι εἰσήγοντο τόσοσιν περισσότεροσιν διηυρύνετο τὸ σχίσμα μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως. Αἱ δογματικαὶ παρεκκλίσεις τῆς Ρώμης τοῦ ἰα' αἰῶνος ἀκόμη δὲν περιεῖχον τὰς πλάνας, αἱ ὁποῖαι προσετέθησαν βραδύτερον. Διὰ τοῦτο ἡ ἄρσις τῶν ἀμοιβαίων ἀναθεματισμῶν τοῦ 1054 θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχη σημασίαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐνῶ τώρα χρησιμεύει μόνον ὡς μαρτυρία παραμελήσεως τῶν μετὰ ταῦτα κηρυχθεισῶν σπουδαιοτάτων καὶ θεμελιωδῶν νέων διδασκαλιῶν, ἀγνώστων εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ὠρισμέναι ἐκ τῶν ὁποίων, ἐπειδὴ ἠλέγχθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Μάρκου Ἐφέσου, ὑπῆρξαν ἡ αἰτία τῆς ἀπορρίψεως ὑπὸ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς ἐνώσεως τῆς Φλωρεντίας.

Δηλοῦμεν ἀποφασιστικῶς καὶ κατηγορηματικῶς: Καμμία ἐνωσις τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, μὲ ἡμᾶς δὲν εἶναι δυνατὴ, ἐφ' ὅσον δὲν ἀποκηρυξῆ αὐτὴ τὰ νέα δόγματά της, καὶ καμμία κοινὴν ἐν τῇ προσευχῇ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκατασταθῆ, ἄνευ ἀποφάσεως ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία κοινὴν δμως δὲν μᾶς φαίνεται δυνατὴ μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, νῦν ἠναγκασμένης νὰ ζῆ εἰς κατακόμβας. Ἡ νῦν ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατριάρχης Ἀλέξιον Ἱεραρχία δὲν δύναται νὰ ἐκφράξῃ τὴν γνησίαν φωνὴν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, διότι εἶναι πλήρως ὑποτεταγμένη εἰς τὴν ἄθεον ἐξουσίαν, ἐκπληροῦσα τὸ θέλημά της. Δὲν εἶναι ἐλεύθεροι καὶ οἱ Προκαθήμενοι μερικῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τῶν κομμουνιστικῶν χωρῶν.

Ἐπειδὴ τὸ Βατικανὸν εἶναι ὄχι μόνον θρησκευτικὸν κέντρον, ἀλλὰ καὶ κράτος, καὶ αἱ σχέσεις μετ' αὐτοῦ, ὡς ἔδειξε σαφῶς ἡ τελευταία ἐπίσκεψις τοῦ Πάπα εἰς τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη, ἔ-

χουν και πολιτικην σημασιαν, πρεπει να υπολογιζη κανεις και τον ενδεχομενον επηρεασμον της Ιεραρχιας των υποδουλων Ἐκκλησιων υπο των αθεων αρχων εις το ζητημα της Ρωμαικης Ἐκκλησιας.

Ἡ ιστορια μας μαρτυρει οτι αι διαπραγματευσεις μετα των ετεροδοξων υπο συνθηκας πολιτικων πιεσεων, παντοτε εφερον εις την Ἐκκλησιαν μονον ταραχας και σχισματα. Δια τουτο θεωρουμεν απαραιτητον να δηλωσωμεν, οτι η ημετερα υπεροριος Ρωσικη Ἐκκλησια, οπως αναμφισβητητως και η νυν ευρισκομενη εις «κατακομβας» Ρωσικη Ἐκκλησια, δεν θα δεχθη κανενα «διαλογον» επι των δογματων με τας αλλας Ὁμολογιας και εκ των προτερων απορριπτει πασαν σχετικην συμφωνιαν μετ' αυτων, αναγνωριζουσα την δυνατοτητα αποκαταστασεως της ενότητος μετ' αυτων μονον εαν αυται αποδεχθουν πληρως την ορθοδοξον διδασκαλιαν, υφ' ην μορφην αυτη διεφυλαθη μεχρι τουδε υπο της Ἁγιας Καθολικης και Ἀποστολικης Ἐκκλησιας. Ἐως οτου δεν συμβη τουτο, οι αναθεματισμοι του Πατριάρχου Μιχαηλ Κηρουλαριου διατηρουν δλην την ισχυν των και η αρσιων υπο της Ὑμετερας Παναγιότητος αποτελει πραξιν παρανομον και ακυρον.

Βεβαιως δεν ειμεθα εναντιον των ευμενων αμοιβαιων σχεσεων με τους εκπροσωπους αλλων Ὁμολογιων, εφ' οσον δι' αυτων δεν προδιδεται η αληθεια της Ὁρθοδοξιας. Δια τουτο η Ἐκκλησια ημων απεδεχθη εν καιρω την ευγενη προσκλησιν να αποστειλη παρατηρητας εις την Β' Σύνοδον του Βατικανου, οπως εστειλε παρατηρητας και εις τας προτεσταντικας διασκεψεις του Παγκοσμίου Συμβουλιου Ἐκκλησιων, δια να εχωμεν εκ πρωτης χειρος πληροφοριας περι του εργου των συνελευσεων αυτων ανευ ουδεμιᾶς συμμετοχης εις τας κρισεις των. Εκτιμωμεν την καλην συμπεριφοραν προς τους παρατηρητας μας και μετ' ενδιαφεροντος μελετωμεν τας λεπτομερεις εκθεσεις των, αι οποiai βεβαιουν οτι επηλθον σημαντικαι μεταβολαι εις την Ρωμαικην Ἐκκλησιαν. Θα ευχαριστησωμεν τον Θεον, εαν αι μεταβολαι αυται εξυπηρετησουν την υποθεσιν της προσεγγισεως της προς την Ὁρθοδοξιαν. Εαν ομως η Ρωμη πρεπει πολλα να μεταβαλη, δια να επιστρεψη εις τον «τυπον της πιστεως των Ἀποστολων», η Ὁρθόδοξος Ἐκκλησια, διαφυλαξασα την πιστιν αυτην μεχρι σημερον αλωβητον, δεν χει τιποτε να μεταβαλη.

Ἡ εκκλησιαστικη παραδοσις και το παραδειγμα των αγιων

Πατέρων μᾶς διδάσκουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν διεξάγει διάλογον μὲ τοὺς ἐκπεσόντας τῆς Ὁρθοδοξίας. Πρὸς αὐτοὺς εἶναι πάντοτε ἐστραμμένος ὁ μονόλογος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κηρύγματος, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκκλησία καλεῖ αὐτοὺς νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς, ἀπαρνούμενοι πᾶσαν διδασκαλίαν ἀντίθετον πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ γνήσιος διάλογος ὑπονοεῖ τὴν ἀνταλλαγὴν γνωμῶν, ἐπιτρέπουν νὰ μεταπεισθοῦν οἱ μετέχοντες αὐτῆς πρὸς ἐπίτευξιν συμφωνίας. Ὡς εἶναι φανερόν ἀπὸ τὴν ἐγκύκλιον «Ecclesiam Suam», ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ ἀντιλαμβάνεται τὸν διάλογον ὡς σχέδιον ἐνσωματώσεώς μας εἰς τὴν Ρώμην, ἢ ἀποκαταστάσεως τῆς μετ' αὐτοῦ κοινωνίας διὰ τινος τύπου, ὁ ὁποῖος ὁμοῦς ἀφίνει ἀμετάβλητον τὴν διδασκαλίαν της καὶ ἰδιαιτέρως τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν της περὶ τῆς θέσεως τοῦ πάπα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἀλλὰ πᾶσα συμφωνία μὲ τὴν πλάνην εἶναι ξένη πρὸς ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῆς. Αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ οὐχὶ εἰς τὴν ἐν ὁμοιοῖα ὁμολογίαν τῆς ἀληθείας, ἀλλ' εἰς μίαν φαινομενικὴν ἐξωτερικὴν ἔνωσιν, ὁμοίαν πρὸς τὴν συμφωνίαν τῶν διαφόρων σκεπτομένων προτεσταντικῶν κοινοτήτων τῆς Οἰκουμένης Κινήσεως.

Νὰ μὴ εἰσχωρήσῃ τοιαύτη προδοσία τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸ περιβάλλον μας!

Θερμῶς παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὸν σκανδαλισμόν, διότι ἡ ὁδὸς τὴν ὁποίαν ἐπελέξατε, καὶ ἂν ἤθελεν ὀδηγήσει Ὑμᾶς εἰς σύμπνοιαν μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, θὰ προκαλέσῃ τὴν διαίρεσιν τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου, διότι ἀναμφιβόλως πολλὰ καὶ ἐκ τῶν πνευματικῶν τέκνων Ὑμῶν θὰ προτιμήσουν τὴν πίστιν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν ἢ τὴν οἰκουμενικὴν ἰδέαν τῆς συμβιβαστικῆς ἐνώσεως μεθ' ἑτεροδόξων, ἄνευ τῆς πλήρους τῶν ὁμοφροσύνης ἐν τῇ ἀληθείᾳ.

Ἐξαιτούμενος τὰς ἀγίας εὐχὰς Ὑμῶν, διατελῶ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ταπεινὸς ὑπηρέτης.

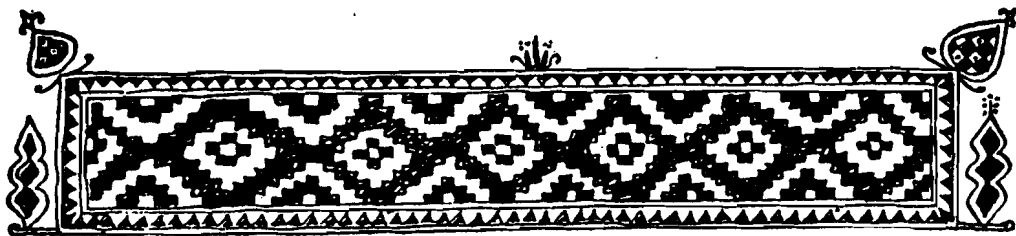
Ὁ πρόεδρος τῆς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τῆς ὑπερορίου Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

† Μητροπολίτης Φιλάρετος

Νέα Ὑόρκη,

Ἰανουάριος 1966 (*)

(*) Russian Life, Febr. 1966· Orthodox Word, Jan-Febr. 1966· Ὁρθόδοξος Τύπος 1.11.1966.

Ἄνοικτὴ Ἐπιστολὴ

Πρὸς τὴν αὐτοῦ Σεβασμιότητα, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχ/πῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον.

Σεβασμιώτατε,

Πολλαὶ πράξεις τῆς Ἐκκλησίας μας βασίζονται ἐπὶ προηγουμένων τοιούτων, καὶ δὴ ὅσον ὑψηλοτέραν θέσιν κατέχει ὁ δημιουργῶν τὸ προηγούμενον τόσον καὶ μεγαλυτέρας σημασίας τοῦτο τυγχάνει. Οὕτως ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον συμπεριφέρονται οἱ Ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι εἰς τὰς ἐπαφάς των μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους ἑτεροδόξων ὁμολογιῶν ἢ θρησκευμάτων τυγχάνει ἰδιαίτερας σημασίας καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ παραμείνωμεν ἀδιάφοροι εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς οὗτοι ἐκκλίνουν τῆς ἀπ' αἰώνων παραδοθείσης τάξεως. Διότι ἡ σιγή μας πιθανὸν νὰ ἐρμηνευθῆ ὡς συναίνεσις, καταλήγουσα εἰς σύγχυσιν τοῦ ἡμετέρου ποιμνίου, ἀλλὰ καὶ πιθανὸν νὰ παρεξηγήσουν οἱ ἑτερόδοξοι, οἵτινες ἀναμένουν τὰς πράξεις μας, ἰδίως τὰς πρὸς τὴν δημοσίαν λατρείαν ἀναφερομένας, τελουμένας ὑφ' ὄλων ἡμῶν ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ τοὺς κανόνας μας. Τοιοῦτοτρόπως, μία ἄτοπος πρᾶξις ἐνὸς ἐπισκόπου δύναται νὰ ἐκκληφθῆ ὡς ἐπιτρεπτέα ὑφ' ὄλης τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οἱ «ἐκτός» Αὐτῆς πιθανὸν νὰ σηματούσιν πεπλανημένην γνώμην περὶ τῆς Ὀρθοδόξου διδασκαλίας. Εἰς καιροὺς ὡς οἱ ἰδικοὶ μας, ὅπου τοσαῦτα ἀμοιβαῖα ἐνδιαφέροντα ἐκδηλώνονται ὑπὸ τῶν διαφόρων ὁμολογιῶν, πιθανὸν νὰ εὐρεθῶμεν προσφέροντες εἰς αὐτοὺς λίθον ἀντὶ ἄρτου.

Ὅθεν αἱ τελευταῖαι ἐνέργειαι τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, περιβεβλημένη καθὼς εἶναι μὲ τὴν ἐπιπρόσθετον ἀϋθεντίαν τῆς

Α.Π. τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ἔχουν προξενήσει ἀνησυχίαν ὄχι μόνον εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον ποίμνιον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους πολλούς.

Ἀναφερόμεθα εἰς τὴν πρόσφατον συμμετοχὴν ὑμῶν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Πατρικίου κατὰ τὴν «Ἑβδομάδα τῆς Προσευχῆς τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος» καὶ εἰς τὴν «Οἰκουμένην Δοξολογίαν» εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος.

Τὸ γεγονός, ὅτι αἱ τελεταὶ αὐταὶ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ τύπου ὡς νεοσύστατοι, μὴ ἔχουσαι παρόμοιον προηγούμενον, εἶναι ἐνδεικτικὸν τῆς ἐντάξεώς των εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ὡς τι τὸ κατ' ἐξαίρεσιν καὶ ἄσχετον πρὸς τὴν φύσιν της. Ποῖος Κανὼν ἢ ποία παράδοσις σᾶς ἔδωσε τὸ δικαίωμα τῆς συστάσεως τοιούτων καινοτομιῶν;

Φυσικὸν γνώρισμα τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἡ ἔμμομή της εἰς τὴν παράδοσιν καὶ τὸ παράδειγμα τῶν Ἀγίων Πατέρων. Δὲν εἶναι ἀνευ σημασίας τὰ κριτήρια ποῦ ὁ ἅγιος Βικέντιος Λερίνης δίδει εἰς τὸ *commonitorium* του, ὅτι δηλ. τοῦτο εἶναι ἀληθὲς Ὁρθόδοξον τὸ «ὑπὸ πάντων, παντοῦ, καὶ πάντοτε» ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας παραδεχθέν. Καινοτομία ἣτις δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν κανόνα αὐτὸν ἐμπεριέχει τὴν σφραγίδα τῆς κακοδοξίας καὶ αἰρέσεως.

Ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης θὰ ἔχη ἀναμφιβόλως ὑπ' ὄψιν της τὸν ΜΕ' Ἀποτολικὸν Κανόνα, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος αἰρετικοῖς συνευξάμενοι μόνον, ἀφοριζέσθωσαν· εἰ δὲ καὶ ἐπέτρεψαν αὐτοῖς ὡς κληρικοῖς ἐνεργῆσαι τι, καθαιρέσθωσαν». Ὁ πασίγνωστος κανονολόγος Νικόδημος, Ἐπίσκοπος Δαλματίας, ἐρμηνεύων τὸν Κανόνα αὐτὸν παρατηρεῖ ὅτι ἡ συμμετοχὴ Ὁρθοδόξων μὲ ἑτεροδόξους εἰς τοιοῦτου εἶδους προσευχὰς «σημαίνει ὅτι ὄχι μόνον δὲν πράττομεν οὐδὲν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν των εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ διακυμαινόμεθα».

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ὄχι μόνον παρέβη μίαν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας βασιζομένην ἐπὶ τῶν Κανόνων (Ἀποστ. 10 καὶ 45. Λαοδικ. 6, 32 καὶ 33), ἀλλ' ἐπίσης καὶ μὲ πράξεις καὶ μὲ δηλώσεις, συμμορφουμένας μὲ τὰς τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, διεκηρύξατε διδασκαλίαν ἄγνωστον πρὸς τὴν τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

2. Εἰς τὸ ἐν Ἀγίῳ Πατρικίῳ Καθεδρικῷ Ναῷ κήρυγμά σας

εἶπατε ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνότης δέον ὄπως ἐννοηθῆ ὡς κλήσις ἵνα «διὰ παρομοίων οἰκουμενικῶν πράξεων καὶ ἐμπειριῶν, ὡς ἡ συμπροσευχὴ καὶ ἡ συνεργασία, καταλήξωμεν εἰς πλήρη γνῶσιν τῆς ἀληθείας, ἣτις ἀπελευθεροῖ τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τῆν ἁμαρτίαν ψευδῶν καὶ ἀσεβῶν ἀντιλήψεων». Σύνολος ὁ τόνος τοῦ κηρύγματός σας δὲν ἦτο ἡ διακήρυξις τῆς ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἡ ἀναζήτησις κάτι νέου, ἀκόμη ἐνὸς νέου ὀρισμοῦ «τῆς μετὰ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ σχέσεώς μας». Πλὴν ὁμως ἅπαντες οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἐξελάμβανον τὴν δημοσίαν κοινὴν προσευχὴν ὡς τὸ κορύφωμα τῆς ἐπιστροφῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν ἐν πλάνῃ ὄντων. Τὴν ἐξελάμβανον ὡς ἀποτέλεσμα, καὶ οὐχὶ ὡς μέσον διὰ τὴν ἐπιστροφήν των. Κοινὴ Ἐκκλησιαστικὴ προσευχὴ εἶναι ἐκδήλωσις τῆς ἤδη ὑπαρχούσης ἐνότητος ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν τῷ πνεύματι. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τοιαύτην ἐνότητα μὲ τοὺς διδάσκοντας διαφορετικὰ ἀπὸ ὅ,τι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διδάσκει περὶ Ἁγίας Τριάδος (Filioque), περὶ τῆς Θεοτόκου (ἄσπιλον σύλληψιν παρὰ Ρωμαιοκαθολικοῖς, καὶ ἄρνησιν τιμῆς πρὸς Αὐτὴν παρὰ τοῖς Διαμαρτυρομένοις), περὶ ἱεραρχίας (παπικὸν ἀλάθητον παρὰ Ρωμαιοκαθολικοῖς, ἄρνησιν δὲ τοῦ Μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης παρὰ Διαμαρτυρομένοις) κ.λπ. Ἐπιπροσθέτου δὲ σημασίας τυγχάνει τὸ γεγονός ὅτι οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ οἱ Διαμαρτυρόμενοι διαφέρουν καθ' ὅλοκληρίαν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τὴν περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίαν των.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία βασιζέται πάντοτε ἐπὶ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι μόνον Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ὑπάρχει, καὶ ὅτι οἱ σχισματικοί, οἱ αἵρετικοὶ καὶ οἱ τῶν ἄλλων θρησκευμάτων εὐρίσκονται ἐκτὸς Αὐτῆς. Ὅθεν ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα καθόλου νὰ παραδεχθῶμεν τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς Α.Π. τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, τὸν ἐκφρασθέντα εἰς τὸ μήνυμά του τῶν Χριστουγέννων 1968, καὶ κατὰ τὸν ὅποιον, ἔνεκα τοῦ ὅτι ἀπουσιάζει ἡ ἀγάπη μεταξὺ ἀδελφῶν «...ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἰδρυθεῖσα Ἐκκλησία ἵνα ἢ ἔνδοξος, ἄνευ σπίλου ἢ ρυτίδος, (Ἐφεσ. 5, 27) τελεία καὶ ἁγία, ἡλλοιώθη». Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία μας ἡλλοιώθη καὶ δὲν εἶναι ἡ ἰδίᾳ ἡ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἰδρυθεῖσα — ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ, διὰ τὴν ὁποίαν εἶπεν ὁ Σωτὴρ ὅτι «πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσι αὐτῆς». (Ματθ. 16, 18), τότε ἡ Ἐκκλησία αὕτη δὲν ὑφίσταται πλέον καὶ ἀντ' αὐτῆς ὑπάρχουν πολλαὶ ἐκκλησίαι, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδεμία εἶναι ἀληθὴς καὶ Ἁγία.

3. Εἰς τὴν ὁμιλίαν του κατὰ τὴν εἰς Ρώμην ἐπίσκεψίν του τὸ 1967, ἡ Α.Π. ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας δημοσίως διεκήρυξεν εἰς τὴν Βασιλικὴν τοῦ Ἀγίου Πέτρου, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέον ὀπως «ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στερεὸν θεμέλιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀδιαίρετος Ἐκκλησία ἐθεμελιώθη», ὡσάν ἀπὸ τοῦ 1054 καὶ ἐντεῦθεν ἡ Ἐκκλησία νὰ «ἀπώλεσε τὸ θεμέλιόν της καὶ ὡσάν νὰ μὴ ὑπῆρχον σχίσματα πρὸ τοῦ ἔτους αὐτοῦ! Ἐάν, καθὼς ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης καὶ ἡ Αὐτοῦ Παναγιότης διακηρύττετε, ὅτι σεῖς βαίνετε πρὸς τὴν ἐπανάκτησιν τῆς «ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας», τότε τοῦτο σημαίνει, ὅτι δι' ὑμᾶς ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι ἀνύπαρκτος. Ἐπομένως δὲ ἡμεῖς ἀναποφεύκτως συμπεραίνομεν, ὅτι Ὑμεῖς καὶ ὁ Παναγιώτατος παραδέχεσθε τὴν «θεωρίαν τῶν κλάδων». Κατὰ τὴν θεωρίαν αὐτὴν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ὅσον ἔνοχος διὰ τὴν διαίρεσιν ὅσον οἱ αἵρετικοὶ καὶ σχισματικοὶ, οἱ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀποχωρισθέντες, καὶ πᾶσαι αὐταὶ αἱ κεχωρισμέναι κοινότητες παραμένουν «κλάδοι» τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ ἧς ἀπεσπᾶσθησαν. Ἄλλ' ἐάν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνήκῃ κανεὶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, χωρὶς νὰ ἀσπάζεται τὴν διδασκαλίαν της, αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὰ δόγματα ἔχουν μόνον δευτερεύουσαν σημασίαν. Ἡ ἰδέα αὐτὴ εὐρίσκεται καθαρῶς διατυπωμένη εἰς τὸ μήνυμα τῶν Χριστουγέννων 1968 τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ὅταν οὗτος ὁμιλῆ ἐπαινετικῶς διὰ τὴν λαϊκὴν κίνησιν τὴν ὀδηγοῦσαν πρὸς τὴν συμμετοχὴν τοῦ κοινοῦ Ποτηρίου «... ἀγνοοῦντες τὴν διαφορὰν τῶν δογμάτων καὶ ἀδιαφοροῦντες δι' αὐτά».

Τοιαῦται λέξεις οὐδέποτε θὰ ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν προκατόχων τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου: Ἀγίου Πρόκλου, Γρηγορίου Θεολόγου, Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ἀγίου Φωτίου καὶ ἄλλων. Ἐπὶ πλέον, ἐάν ἕνεκα τῆς ἀμαρτωλότητος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κατὰ καιροὺς ἡ αἵρεσις, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀληθείας, διεκηρύχθη ἀπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ἐν τούτοις δὲν ἔχει ὑπάρξει μέχρι σήμερον παράδειγμα Πατριάρχου κηρύσσοντος τὸ ἀδιάφορον τῶν δογμάτων...

Πόσον λυπηρὸν εἶναι νὰ διαβάσῃ κανεὶς τοιαύτην ἀπόρριψιν τῆς διδασκαλίας τῶν πατέρων εἰς τὸ Μήνυμα τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἦτο ἡ Μήτηρ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας.

Τιμῶσα αὐτὸν τὸν προκαθήμενον ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης διωργάνωσεν «οἰκουμενικὴν δοξολογίαν» εἰς τὸν ὑμέτερον Καθεδρικὸν Ναόν, τοιοῦτοτρόπως συνδέουσα ἑαυτὴν μὲ τὴν ἀδια-

φορίαν Του ὡς πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἀψηφῶντας προαναφερθέν-
τας κανόνας.

Ἡ ἐκεῖ συμμετοχὴ Ὑμῶν εἰς συμπροσευχὴν μετὰ Ρωμαιο-
καθολικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων ἦτο πραγματοποιήσις τῆς ἐκ-
κλήσεως τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ὅπως προβῶμεν πρὸς ἔ-
νωσιν ἐν ἀδιαφορίᾳ πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ ἀψηφῶντες τὴν
προειδοποίησιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου κατ' ἐκείνων οἵτινες
«ἤθελον διαστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ». Δὲν φοβείσθε
τὴν περαιτέρω προτροπὴν τοῦ Ἀποστόλου «...ἀλλὰ καὶ ἐὰν
ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται παρ' ὃ εὐηγγελισάμε-
θα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω»; (Γαλ. Α, 7-8).

4. Συνεπῶς ἡμεῖς θεωροῦμεν καθῆκον ὅπως διαμαρτυρηθῶ-
μεν ἐντόνως κατὰ τῆς διαστρεβλώσεως τοῦ δόγματος τῆς Ἐκ-
κλησίας ποῦ τόσον ἐπιμόνως γίνεται ἐκ μέρους τῆς Α.Π. τοῦ Πα-
τριάρχου Ἀθηναγόρου καὶ τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος. Δια-
μαρτυρόμεθα κατὰ τῆς «Οἰκουμενικῆς Δοξολογίας» ὡς καὶ κατὰ
τῆς ὑπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου συμπεριλήψεως εἰς
τὰ Δίπτυχα τοῦ ὀνόματος τοῦ Πάπα Ρώμης καὶ πασῶν τῶν ὁμολο-
γιῶν Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἀνηγγέλθη
εἰς τὸ Μῆνυμα τῶν Χριστουγέννων τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος.

Ἡ συμπερίληψις ὀνόματος τινὸς εἰς τὰ Δίπτυχα εἶναι ἔνδει-
ξις ὅτι ὁ τοιοῦτος ἀναγνωρίζεται ὡς Ὁρθόδοξος.

Ἐὰν ἡ Ε' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος διέταξεν τὴν διαγραφὴν
τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας ἀπὸ τὰ Δίπτυχα, ὅτε
ἡ διδασκαλία ἐκείνου εὐρέθη ὑστερουμένη ὀρθοδοξίας, πῶς δύ-
νεται τότε Πατριάρχης ἢ Ἐπίσκοπος τὸ νῦν νὰ συμπεριλάβῃ εἰς
τὰ Δίπτυχα τοὺς οὔτε κατ' ὄνομα ἀνήκοντας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον
Ἐκκλησίαν, καὶ οἱ ὁποῖοι τοῦναντίον συνεχίζουν νὰ διακηρύτ-
τουν διδασκαλίαν ἀσυστάτους πρὸς τὰ δόγματά της;

*Ἐνώνεσθε μὲ τοὺς ἑτεροδόξους, οὐχὶ ἐν ἀληθείᾳ ἀλλ' ἐν
ἀδιαφορίᾳ πρὸς αὐτήν.*

Δὲν χαράσσομεν τὰς γραμμὰς αὐτὰς ἵνα ἀπλῶς μέμψωμεν ἢ
προσβάλωμεν τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα, ἢ τὴν Α.Π. τὸν Πα-
τριάρχην Ἀθηναγόραν, οὐδόλως, ἐφ' ὅσον οὐδεμίαν αἰτίαν ἔχο-
μεν διὰ προσωπικὴν ἐχθρὰν πρὸς Ὑμᾶς ἢ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Πα-
ναγιότητα.

Τοῦναντίον ὀρμώμενοι ἀπὸ καθῆκον ἀδελφικῆς ἀγάπης,
ἠθέλαμεν ὅπως ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν Ὑμῶν καὶ τοῦ Πα-

τριάρχου εἰς τοὺς ἐπικειμένους κινδύνους τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὄν ὑμεῖς ἐξελέξατε.

Ὡ! ἐὰν ἠκούατε τὰς φωνὰς τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας οἵτινες δὲν ἐθεμελίωσαν ἐπὶ παραχωρήσεων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀκλονήτου ἐμμονῆς των ἐπὶ τῶν παραδόσεων καὶ κάθε ἰῶτα τῶν θείων δογμάτων, ἀντὶ νὰ δίδετε σημασίαν εἰς τὰς φωνὰς διολογιακῶν συνελεύσεων καὶ τοῦ ἀδιαφοροῦντος διὰ τὴν θρησκευτικὴν ἀλήθειαν Τύπου. Ἡ ἀληθὴς ἀγάπη ἐκείνων πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους ἀπετελεῖτο ἀπὸ ζῆλον, ὅπως διαφωτίσωσιν αὐτοὺς μὲ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, καὶ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν εἰλικρινῆ αὐτῶν ἐπιστροφήν εἰς τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν.

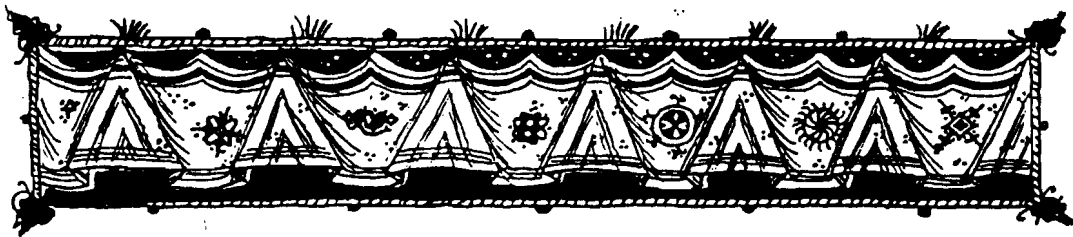
Γράφομεν ταῦτα ἐν μορφῇ ἀνοικτῆς ἐπιστολῆς ἐφ' ὅσον αἱ δηλώσεις Ὑμῶν ἐγένοντο δημοσίᾳ, ἵνα καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι καὶ πιστοὶ μάθουν ὅτι ὅλη ἡ Ἐκκλησία δὲν συμφωνεῖ μὲ τὰ ὀλέθρια οἰκουμενικὰ Ὑμῶν τολμήματα. Ἄς γίνῃ γνωστὸν τοῖς πᾶσι, ὅτι ἡ συμμετοχὴ Ὑμῶν εἰς λειτουργικὰς πράξεις μὲ ἑτεροδόξους εἶναι μοναδικὸν ἀξιοθρήνητον ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῆ ὡς προηγούμενον ἢ ὡς παράδειγμα δι' ἄλλους, ἀλλὰ ὡς πρόξενον ἀνησυχίας καὶ ἀποφασισμένης διαμαρτυρίας ἐκ μέρους εὐσεβῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς πρᾶξις καθαρῶς ἀντορθόδοξος καὶ ἀντιβαίνουσα πρὸς τοὺς Κανόνας.

Διατελῶ

Εὐπειθέστατος Ὑμῶν ἰκέτης
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ
Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας 1969 (*)

(*) Orthodox Russia, 1969, No 5. The Orthodox Word, March 1969. Ὁρθόδοξος Τύπος, 1.11.1969. Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας 15.11.1969.

Ἐπιστολὴ Πόνου

Πρὸς τοὺς Παναγιωτάτους καὶ Μακαριωτάτους
Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ
τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, Ἀρχιεπι-
σκόπους καὶ Ἐπισκόπους.

Τοῦ ταπεινοῦ *Φιλαρέτου*, Μητροπολίτου τῆς Ὑπε-
ρορίου Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

1. Νὰ φυλάττωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ
τὴν ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας. (*)

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ἐδί-
δαξαν νὰ φυλάττωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν Ἀλήθειαν τῆς
Ὁρθοδοξίας. Διδάσκων δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοὺς
Ἀποστόλους Του νὰ φβλάττουν κάθε ἰῶτα ἢ κεραιάν τοῦ Θείου
Νόμου, εἶπεν: «ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν
ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθή-
σεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ε' 19). Ἀπέστειλεν,
λοιπόν, τοὺς Ἀποστόλους Του νὰ διδάξουν τὴν παραδοθεῖσαν
αὐτοῖς διδασκαλίαν εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἐν καθαρᾷ καὶ ἀνοθεύτω
μορφῇ. Τὸ δὲ καθῆκον τοῦτο παρεδόθη ἀκολούθως εἰς ἕκαστον
ἐξ ἡμῶν τῶν ἐπισκόπων, ὡς διαδόχων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.
Αὐτὸ μᾶς διδάσκει καὶ ὁ Δογματικὸς Ὅρος τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς
Συνόδου, ὁ ὁποῖος λέγει: «Ἀπάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐγγρά-

(*) Οἱ ὑπότιτλοι τῆς συντάξεως τοῦ Ο.Τ.

φος ἢ ἀγράφως τεθεσπισμένας ἡμῖν παραδόσεις ἀκαινοτομήτως φυλάττομεν». Εἰς τὸ πρῶτον κανόνα τῆς Συνόδου ταύτης οἱ Ἅγιοι Πατέρες προσέθεσαν τὰ ἑξῆς: «τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν μαρτύριά τε καὶ κατορθώματα αἱ τῶν κανονικῶν διατάξεων εἰσιν ὑποτυπώσεις· ἃς ἀσμένως δεχόμενοι μετὰ τοῦ θεοφάντορος Δαυὶδ ἄδομεν πρὸς τὸν Δεσπότην Θεὸν λέγοντες· ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ· καὶ ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα· συνέτισόν με καὶ ζήσομαι. Καὶ εἰ εἰς τὸν αἰῶνα ἡ προφητικὴ φωνὴ ἐντέλλεται ἡμῖν φυλάττειν τὰ μαρτύρια τοῦ Θεοῦ καὶ ζῆν ἐν αὐτοῖς, δῆλον ὅτι ἀκράδαντα καὶ ἀσάλευτα διαμένουσιν».

Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν πανηγυρικῶς ὑπόσχεται κατὰ τὴν χειροτονίαν του ὅτι θὰ τηρῆ στερρῶς τὴν πίστιν καὶ τοὺς κανόνας τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἀναλαμβάνων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ φυλάττῃ ἀκραδάντως τὴν Ὁρθοδοξίαν ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς πλάνας ποὺ διεισδύουν εἰς τὴν ζωὴν μας.

Ἐὰν ἐμφανισθῇ ὁ πειρασμὸς μόνον εἰς μίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τότε καὶ ἡ θεραπεία δύναται νὰ εὐρεθῇ ἐν τῇ ἰδίᾳ περιοχῇ. Ἄλλ' ὅταν ἐν κακὸν διεισδύσῃ σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας μας, τότε καθίσταται τοῦτο ὑπόθεσις ἀφορῶσα πάντα ἐπίσκοπον. Καὶ τίς ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ ἀδρανήσῃ, ἐὰν ἴδῃ πολλοὺς τῶν ἀδελφῶν του νὰ βαδίζουσι ταυτοχρόνως τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν αὐτοὺς καὶ τὸ ποίμνιόν των πρὸς ὀλέθριον βάραθρον διὰ τῆς ἀπαρατηρήτου ὑπ' αὐτῶν ἀπωλείας τῆς Ὁρθοδοξίας;

Δυνάμεθα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη μᾶς ὑπαγορεύει νὰ τηρήσωμεν σιωπὴν; Νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀδιακρίσιαν ἡμῶν νὰ συμβουλευσωμεν τοὺς ἄλλους διαδόχους τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τινὲς τῶν ὁποίων κατέχουσι τοὺς ἀρχαιοτέρους καὶ ἐνδοξοτέρους θρόνους;

Ἄλλ' ἡ Ὁρθοδοξία ἀναγνωρίζει τὴν ἰσότητά ὅλων τῶν ἐπισκόπων κατὰ τὴν χάριν, ποιούσα διάκρισιν μεταξὺ αὐτῶν μόνον ὡς πρὸς τὴν τιμὴν.

Εἶναι δυνατόν νὰ ἐπαναπαυθῶμεν ἐπὶ τοῦ ὅτι ἐκάστη Ἐκκλησία εὐθύνεται δι' ἑαυτήν; Ἄλλὰ τί γίνεται ὅταν προβαίνουν εἰς ταρασσούσας τοὺς πιστοὺς δηλώσεις ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, συνεπῶς δὲ καὶ ἐξ ὀνόματος ἡμῶν, καίτοι οὐδένα ἐξουσιοδοτήσαμεν πρὸς τοῦτο;

2. «Ἡ ἀλήθεια προδίδεται διὰ τῆς σιωπῆς».

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος εἶπε κάποτε διὰ τῆς σιωπῆς. Καὶ δὲν θὰ τὴν προδώσωμεν καὶ ἡμεῖς ἕαν, βλέποντες παρέκκλιναι ἐκ τῆς καθαρᾶς Ὁρθοδοξίας, τηρῶμεν σιγὴν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε εὐκολώτερον καὶ ἀκίνδυνον;

Ἐν τούτοις βλέπομεν διὰ τὸ οὐδεὶς τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν ὑψώνει τὴν φωνὴν του καὶ τὸ γεγονός τοῦτο μᾶς ἀναγκάζει νὰ ὀμιλήσωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀκούσωμεν κατὰ τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς Κρίσεως τὴν *μομφήν*, ὅτι εἶδομεν τὸν ἐκ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἀπειλοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν κίνδυνον καὶ δὲν προειδοποιήσαμεν τοὺς ἐπισκόπους αὐτῆς.

Πάντως ἔχομεν ἤδη ἀπευθύνει τὸν λόγον καὶ πρὸς τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην Ἀθηναγόραν καὶ πρὸς τὸν Ἑλληνα Ἀρχιεπίσκοπον Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Ἰάκωβον, ἐκφράζοντες τὴν λύπην καὶ τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν ἐκ τῶν οἰκουμενικῶν τῶν ἐνεργειῶν, κατὰ τὰς ὁποίας τὰ πρωτοτόκια τῆς Ἐκκλησίας πωλοῦνται ἀντὶ τοῦ πινακίου φακῆς τῶν ἐπαίνων τοῦ κόσμου τούτου. Ἀλλ' ἡ τηρηθεῖσα στάσις ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Οὐψάλαν καθιστᾷ ἔτι βαθυτέραν τὴν ἀνησυχίαν τῶν ζηλωτῶν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἀναγκαζόμεθα νὰ συμμερισθῶμεν τὴν λύπην καὶ τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν μὲ ὄλους τοὺς ἀδελφοὺς Ὁρθοδόξους Ἐπισκόπους.

Ἴσως ἐρωτηθῶμεν διατὶ μόνις τώρα γράφομεν περὶ τῆς Συνελεύσεως ταύτης σχεδὸν ἕν ἔτος μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν της; Ἀπαντῶμεν διὰ αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν εἶχομεν παρατηρητάς μας καὶ ἐλαμβάνομεν πληροφορίας περὶ τῆς Συνελεύσεως ταύτης μόνον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ τύπου, εἰς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ὁποίου δὲν δύναται κανεὶς πάντοτε νὰ βασισθῆ.

Διὰ τοῦτο ἀνεμένομεν τὴν λήξιν τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν τῆς Συνελεύσεως, μετὰ τὴν μελέτην τῶν ὁποίων ἐθεωρήσαμεν ἐπιτακτικὸν ἡμῶν καθῆκον, ὅπως ἀπευθύνωμεν τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν πρὸς ἅπαντας τοὺς Ὁρθοδόξους ἐπισκόπους, οὗς Κύριος ὁ Θεὸς ὥρισε νὰ φυλάττουν τὴν ἐπὶ γῆς Ἀγίαν Ἐκκλησίαν Του.

Ἡ ἐκθεσις περὶ τῆς ἐν Οὐψάλα Συνελεύσεως ὄντως μᾶς συνετάραξε, διότι εἶδομεν ἐξ αὐτῆς ἔτι σαφέστερον πόσον ἡ πλάνη

τοῦ Οἰκουμενισμοῦ τυγχάνει τῆς ἐπισήμου ἐγκρίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν μας.

Μετὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς διοργανώσεως τῆς Κινήσεως ταύτης, πολλαὶ τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἀκολουθοῦσαι τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἤρχισαν νὰ συμμετέχουν εἰς τὰς συνελεύσεις της. Τότε οὐδεμίαν ἀνησυχίαν προεξένησεν ἡ τοιαύτη συμμετοχὴ οὔτε ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν φλογερῶν ζηλωτῶν τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἐνόμιζαν οὗτοι ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐδεμίαν δύναται νὰ ὑποστῇ ζημίαν, ἐὰν οἱ ἀντιπρόσωποι της ἐμφανισθοῦν εἰς τὸν κύκλον τῶν ζητούντων τὴν Ἀλήθειαν διαφόρων Διαμαρτυρομένων, διὰ νὰ ἀντιτάξουν τὴν ἀλήθειαν τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τὰς ποικίλας πλάνας των. Ἡ τοιαύτη συμμετοχὴ εἰς διομολογιακὰς συνελεύσεις θὰ εἶχεν ἱεραποστολικὸν χαρακτῆρα.

Ἡ θέσις αὕτη διετηρήθη, μέχρις ἐνὸς σημείου, ἂν καὶ ὄχι πάντοτε μὲ τὴν ἰδίαν συνέπειαν, εἰς τὴν ἐν Evanston Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τὸ 1954. Ἐκεῖ οἱ Ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι ὁμοφώνως ἐδήλωσαν σαφῶς ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως αὐτῆς εὐρίσκονται τόσον μακρὰν ἀπὸ τὴν περὶ τῆς Ἐκκλησίας διδασκαλίαν μας, ὥστε οὐδαμῶς δύναται νὰ μετέχουν αὐτῶν μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους. Ἄντ' αὐτοῦ οὗτοι διέτύπωσαν τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας εἰς ἰδιαιτέρας δηλώσεις.

3. Οἱ Ὀρθόδοξοι

δὲν δύναται νὰ παραμείνουν μέλη τοῦ Π.Σ.Ε.

Αἱ δηλώσεις αὗται ἦσαν τόσον σαφεῖς, ὥστε τῷ ὄντι ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσουν εἰς τὸ λογικὸν συμπέρασμα, ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι δὲν δύναται νὰ παραμείνουν μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. ἐπὶ γενικῶν βάσεων.

Οἱ Διαμαρτυρόμενοι ἠδύνατο νὰ τοὺς εἶπουν: «Ἐὰν δὲν συμερίζεσθε τὰς βασικὰς ἀρχὰς μας, διατί εἶσθε μαζί μας;» Γνωρίζομεν ὅτι εἰς ἰδιαιτέρας συνομιλίας τινὲς τῶν Διαμαρτυρομένων ὑπέβαλον αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν. Ἄλλ' ἡ ἐρώτησις δὲν ὑπεβλήθη κατὰ τὰς συνεδριάσεις. Τοιουτοτρόπως οἱ Ὀρθόδοξοι παρέμειναν μέλη μιᾶς ὀργανώσεως, τὸ ἀλλότριον τῆς ὁποίας μόλις εἶχον τόσον σαφέστατα περιγράψει.

Ἄλλὰ τί βλέπομεν τώρα;

Ἡ ἐν Γενεύῃ Πανορθόδοξος Διάσκεψις τὸν Ἰούνιον τοῦ

1968 ήκολούθησεν άλλην όδόν. Έξέφρασε «τήν γενικήν έπιθυμίαν τής Όρθοδόξου Έκκλησίας νά είναι όργανικόν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε.». Η Αὐτοῦ Παναγιότης ό Πατριάρχης Άθηνάγώρας έπληροφόρησε τόν Π.Σ.Ε. περί τής απόφάσεως ταύτης εἰς ιδιαιτέραν έπιστολήν φέρουσαν ήμερομηνίαν 30 Ίουνίου 1968. Οὐδεμία έπιφύλαξις, οὐδεμία ύπόμνησις περί ίεραποστολικῶν σκοπῶν έγένητο οὔτε έν τῇ μιᾷ οὔτε έν τῇ άλλῃ περιπτώσει.

Πρέπει νά διασαφήσωμεν εἰς τόν έαυτόν μας, ποίου εἴδους θρησκευτικῆς όργανώσεως κηρύσσουν τήν Όρθοδ. Έκκλησίαν «όργανικόν μέλος» καί ποῖαι αἱ δογματικάι συνέπειαι τής τοιαύτης απόφάσεως.

Εἰς τόν Τορόντο τόν 1950 υἱοθετήθησαν αἱ βασικάι θέσεις τοῦ Π.Σ.Ε., αἱ όποῖαι ήσαν περισσότερον έπιφυλακτικάι από τās παρούσας, αλλά πάλιν άντέβαινον εἰς τήν Όρθόδοξον περί Έκκλησίας διδασκαλίαν. Η παράγραφος 4 έλεγεν ότι «αἱ Έκκλησιαί-μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. θεωροῦν τήν σχέσιν τῶν άλλων Έκκλησιῶν πρός τήν Άγίαν Καθολικήν Έκκλησίαν, τήν όποίαν όμολογοῦν εἰς τὰ Σύμβολα Πίστεως, ὡς άντικείμενον άμοιβαίας μελέτης». Η διατύπωσις αὐτή είναι ήδη άπαράδεκτος δι' ήμᾶς, διότι ή Άγία Καθολική Έκκλησία αναφέρεται εκεί οὐχι ὡς πράγματι ύπάρχουσα έν τῷ κόσμῳ, άλλ' ὡς μία άφηρημένη όντότητος μνημονευομένη εἰς τὰ διάφορα «Πιστεύω». Παρά ταῦτα, τότε άκόμη καί ή τρίτη παράγραφος έλεγεν: «Αἱ Έκκλησιαί-μέλη άναγνωρίζουν ότι τόν άνήκειν εἰς τήν Έκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ είναι πολὺ εὐρύτερον τοῦ άνήκειν μόνον εἰς τόν σῶμα τῶν Έκκλησιῶν των». (Six Ecumenical Surveys, New York, 1954, σ. 13).

Έπειδή εἰς τήν προηγουμένην παράγρ. 2 έδηλώθη ότι «αἱ Έκκλησιαί-μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. πιστεύουν έπί τῇ βάσει τής Καινῆς Διαθήκης, ότι ή Έκκλησία τοῦ Χριστοῦ είναι μία», τότε προκύπτει ή έσωτερική άντίφασις ή όμολογία νέου δόγματος, ότι είναι δυνατόν ν' άνήκη τις εἰς τήν Μίαν Έκκλησίαν μή όμολογῶν τὰ δόγματα αὐτῆς έξω τής λειτουργικῆς κοινωνίας μετ' αὐτῆς... Η διδασκαλία αὐτή είναι προτεσταντική καί ὄχι όρθόδοξος.

4. Η Όρθόδοξος Έκκλησιολογία διαφέρει οὐσιαστικῶς τής προτεσταντικῆς.

Αἱ ιδιαιτέραι δηλώσεις εἰς Evanston έξ όνόματος πάντων τῶν Όρθοδόξων άντιπροσώπων διώρθουν έν μέρος τήν κατάστα-

σιν, διότι ἐδείκνυον σαφῶς ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος ἐκκλησιολογία διαφέρει τόσον πολὺ τῆς Προτεσταντικῆς ἐν τῇ οὐσίᾳ, ὥστε εἶναι ἀδύνατος ἢ ἀπὸ κοινοῦ σύνταξις οἰουδήποτε κοινοῦ δρου. Τώρα ὁμοῦ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι εἰς τὸ Π.Σ.Ε. ἐνεργοῦν διαφόρως. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ ὅπως ἐνώσουν τὴν ἀλήθειαν μετὰ τῆς πλάνης, οὗτοι ἐξέκλιναν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ποὺ διεκήρυξαν εἰς τὸ Evanston. Ἐὰν αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι ὀργανικὰ μέλη τοῦ Π.Σ.Ε., τότε ἅπασαι αἱ ἀποφάσεις τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς γίνονται ἐξ ὀνόματος ἐκείνων ὅπως καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν Διαμαρτυρομένων».

Ἐὰν ἀρχικῶς οἱ Ὁρθόδοξοι συμμετέσχον εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνελεύσεις, διὰ νὰ μαρτυρήσουν τὴν ἀλήθειαν, ἐπιτελοῦντες, οὕτως εἰπεῖν, ἱεραποστολικὴν διακονίαν μετὰ τῶν ξένων πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν Ὁμολογιῶν, τώρα ὁμοῦ ἔχουν συνενωθῆ με αὐτοὺς καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ ἐν Οὐψάλα λεχθέντα ἐλέχθησαν ἐπίσης καὶ ὑπὸ τῶν ἐκεῖ συμμετεχουσῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἐκπροσώπων των. Φεῦ! Τοῦτο ἐλέχθη ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Θεωροῦμεν καθῆκον ἡμῶν ὅπως διαμαρτυρηθῶμεν ἐντονώτατα κατὰ τῆς καταστάσεως ταύτης. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι ἐν τῇ διαμαρτυρίᾳ μας ταύτῃ ἔχομεν μεθ' ἡμῶν ἅπαντας τοὺς Ἁγίους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης, μαζί μας δὲν εἶναι μόνον ὅλη ἡ Ἱεραρχία, ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς Ὑπερορίου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ μέλη τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὰ ὁποῖα συμφωνοῦν με ἡμᾶς.

Τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι μέχρι τοῦδε εἶναι φανερόν ὅτι οἱ ἀδελφοί μας ἐπίσκοποι δὲν ἔδιδον εἰς τὸ θέμα τοῦτο τὴν δέουσαν προσοχήν, μὴ ἀντιλαμβανόμενοι πόσον βαθέως ἡ Ἐκκλησία εἰσάγεται εἰς τὴν σφαιρὰν ἀντικανονικῶν, ὡς καὶ ἀντιδογματικῶν ἀκόμη συμφωνιῶν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων. Τὸ γεγονός τοῦτο γίνεται ἰδίως σαφές, ἐὰν τις ἀναφερθῆ εἰς τὰς ἀρχικὰς δηλώσεις τῶν Ὁρθοδόξων ἀντιπροσώπων καὶ συγκρίνη αὐτὰς με τὰ νῦν συμβαίνοντα.

Εἰς τὴν ἐν Λωζάννῃ Συνέλευσιν τὸ 1937 ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Μητροπολίτης Γερμανός, σαφῶς διεκήρυξεν ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας σημαίνει ὅτι οἱ Διαμαρτυρόμενοι δέον ὅπως ἐπιστρέψουν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενι-

κῶν Συνόδων. «Καὶ ποῖα εἶναι τὰ στοιχεῖα τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, εἶπεν ὁ Γερμανός, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ἀναγκαῖα καὶ οὐσιώδη; Κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν ὑφίσταται ἀνάγκη τώρα νὰ ὀρίσωμεν αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα τῆς πίστεως, διότι οἱ ὀρισμοὶ αὐτοὶ ἤδη εὐρίσκονται εἰς τὰ ἀρχαῖα Σύμβολα Πίστεως καὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὅθεν αὕτη ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας δέον ὅπως γίνῃ ἡ βᾶσις τῆς ἐπανενώσεως τῆς Ἐκκλησίας».

Αὕτη ἦτο ἡ στάσις ἡ ληφθεῖσα ὑφ' ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων ἀπεσταλμένων εἰς τὰς Συνελεύσεις τῆς Λωζάννης καὶ τῆς Ὁξφόρδης.

5. Ἡ Μία... Ἐκκλησία οὐδέποτε διηρέθη.
Τὸ πρόβλημα μόνον εἶναι ποῖος
ἀνήκει εἰς αὐτὴν
καὶ ποῖος δὲν ἀνήκει.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡμετέραν Ὑπερόριον Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ἀποψὶς τῆς διευπῶθη μετὰ ἰδιαιτέρας σαφηνείας κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς εἰς τὴν μόνιμον ἐπιτροπὴν τῆς περὶ «Πίστεως καὶ Τάξεως» Συνελεύσεως τὴν 18/31 Δεκεμβρίου 1931. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς: «Διαφυλάττουσα τὴν πίστιν εἰς τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ὁμολογεῖ ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη οὐδέποτε διηρέθη. Τὸ πρόβλημα μόνον εἶναι ποῖος ἀνήκει εἰς αὐτὴν καὶ ποῖος δὲν ἀνήκει. Συγχρόνως ἡ Σύνοδος θερμῶς χαιρετίζει ὅλας τὰς προσπάθειας τῶν ἑτεροδόξων ὁμολογιῶν, ὅπως μελετήσουν τὴν περὶ τῆς Ἐκκλησίας διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης μελέτης καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τελικῶς θὰ καταλήξουν εἰς τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὕσα ὁ στῦλος καὶ τὸ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας (Α' Τιμμ γ' 15), ἔχει διατηρήσει τὴν ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ δοθεῖσαν εἰς τοὺς Ἀποστόλους διδασκαλίαν πλήρως καὶ ἄνευ οἰωνοῦ σφαλμάτων. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν καὶ μὲ τοιαύτην ἐλπίδα ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων δέχεται εὐχαρίστως τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Συνέχισιν τῆς Παγκοσμίου Συνελεύσεως τῆς Πίστεως καὶ Τάξεως».

Ἐδῶ τὰ πάντα εἶναι σαφῆ καὶ οὐδὲν ἀπεσιωπήθη. Ἡ δήλωσις αὐτῆ κατ' οὐσίαν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ ὅσα ἐν καιρῷ ἔλεγον καὶ οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Καὶ τί ἥλλαξεν; Ἐγκατέλειψαν οἱ Διαμαρτυρόμενοι τὰς πλάνας των; Ὁχι! Ἐμείναν οἱ ἴδιοι καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀλλάξει, ἥλλαξαν δὲ μόνον οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι τὴν ἀντιπροσωπεύουν σήμερον.

Ἐὰν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν συνέχισον νὰ διατηροῦν αὐστηρῶς τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς πίστεώς μας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν θὰ ὠδήγουν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν εἰς τὴν συγκεχυμένην κατάστασιν ποῦ ἔχει δημιουργηθῆ μετὰ τὴν περυσινὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως τῆς Γενεύης.

Μετὰ τὴν Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε. εἰς τὸ Νέον Δελχὶ καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι δὲν κάμνουν πλέον ἰδιαιτέρας δηλώσεις, ἀλλὰ συγχωνεύονται εἰς μίαν μετὰ τῶν Διαμαρτυρομένων Ὁμολογιῶν μᾶζαν.

Ὅλαι αἱ ἀποφάσεις τῆς ἐν Οὐψάλα Συνελεύσεως ἐλήφθησαν ἐν ὀνόματι τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις πάντοτε ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν.

Ποῖος τὰ λέγει αὐτά; Ποῖος δικαιούται νὰ διατυπώσῃ ἐκκλησιολογικὰς κρίσεις οὐχὶ μόνον ἐξ ὀνόματός του, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας;

6. Ἐλέγξατε τὸν κατάλογον τῶν «Ἐκκλησιῶν» τοῦ Π.Σ.Ε.

Σᾶς παρακαλοῦμεν, Πανιερώτατοι ἀδελφοί, ὅπως ἐλέγξετε τὸν κατάλογον τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν μετεχουσῶν εἰς τὴν οἰκουμένην κίνησιν καὶ εἰς τὸ Π.Σ.Ε. Ἴδετε, ἐπὶ παραδείγματι, τοῦλάχιστον τὰς πρώτας γραμμὰς τοῦ καταλόγου εἰς τὴν σελίδα τοῦ ἀπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «The Uppsala 68 Report».

Ἐκεῖ θὰ ἴδετε τὰ ἀκόλουθα ὀνόματα: Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία τῆς River Plata, Μεθοδιστικὴ Ἐκκλησία τῆς Αὐστραλίας καὶ Ἀσίας, Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Αὐστραλίαν, Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία τῆς Αὐστραλίας, Κογκρεγκεσιοναλιστικὴ Ἐνωσις τῆς Αὐστραλίας, Πρεσβυτεριανὴ Ἐκκλησία τῆς Αὐστραλίας...

Ἐπὶ τῆς ἀνάγκῃ νὰ συνεχίσωμεν; Δὲν εἶναι πρόδηλον ὅτι εἰς τὰς πρώτας γραμμὰς τοῦ καταλόγου σημειοῦνται ὁμολογίαι

μεγάλως διαφέρουσαι τῆς Ὁρθοδοξίας, αἱ ὁποῖαι ἀρνοῦνται τὰ μυστήρια, τὴν ἱερωσύνην, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν τιμοῦν τὴν Θεοτόκον, τοὺς Ἁγίους κ.λπ. Πρέπει νὰ ἀπαριθμήσωμεν ὅλα σχεδὸν τὰ δόγματά μας, διὰ νὰ δεῖξωμεν τι ἀποδέχεται ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν ἢ πλειονότης τῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε., τοῦ ὁποίου ὁμως ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὐχ' ἤττον, παρουσιάζεται τώρα ὅτι εἶναι ὀργανικὸν μέλος.

Παρὰ ταῦτα, ἐξ ὀνόματος αὐτῆς τῆς πολυμόρφου συνάξεως τῶν ἀντιπροσώπων πάσης δυνατῆς αἰρέσεως, ἡ Συνέλευσις τῆς Οὐψάλας διαρκῶς δηλοῖ: «ἡ Ἐκκλησία ὁμολογεῖ, ἡ Ἐκκλησία διδάσκει, ἡ Ἐκκλησία ποιεῖ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο...».

Περὶ τοῦ κράματος αὐτοῦ τῶν πλανῶν, αἵτινες ἔχουν τόσον ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν Παράδοσιν, ἢ ἀπόφασις περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας λέγει: «Τὸ Ἁγιον Πνεῦμα οὐχὶ μόνον διεφύλαξε τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ διαδοχῇ τοῦ παρελθόντος της, ἀλλ' εἶναι συνεχῶς παρὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πραγματοποιοῦν τὴν ἐσωτερικὴν ἀνακαίνισιν καὶ ἀναδημιουργίαν της» (σελ. 16).

Τὸ ἐρώτημα εἶναι: Ποῦ εἶναι ἡ «διαδοχὴ τοῦ παρελθόντος» εἰς τοὺς Πρεσβυτεριανούς; Ποῦ εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς ἐκείνους ποὺ δὲν ἀναγνωρίζουν κανένα μυστήριον; Πῶς δύναται τις νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς καθολικότητος παρ' ἐκείνοις, οἵτινες δὲν παραδέχονται τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων;

Ἐὰν τῶν δογματικῶν ἀποφάσεων προηγοῦντο λόγια ὑποδηλοῦντα ὅτι ἓνα μέρος τῶν Ἐκκλησιῶν διδάσκει οὕτω καὶ ἕτερον οὕτω καὶ ἐὰν ἡ γνησία διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διευτυποῦτο χωριστά, τοῦτο θὰ ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν πραγματικότητα... Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἔχουν οὕτως καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν ποικίλων ὁμολογιῶν λέγουν: «Ἡ Ἐκκλησία διδάσκει».

Τοῦτο καθ' ἑαυτὸ ἀποτελεῖ ὁμολογίαν τῆς Προτεσταντικῆς διδασκαλίας περὶ Ἐκκλησίας ὡς συμπεριλαμβανούσης ἅπαντας τοὺς καλοῦντας ἑαυτοὺς Χριστιανούς, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἔχουν κοινωνίαν μεταξὺ των.

Ἄλλ' ὁ μὴ παραδεχόμενος τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶναι ὀργανικὸν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε., διότι ἐπ' αὐτῆς βασιζέται ὅλη ἡ ἰδεολογία τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ ἀπόφασις «Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος

καὶ τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας» συνοδεύεται εἰς τὸν ἀπολογισμὸν ἀπὸ τὴν παρατήρησιν μὲ ψιλὰ γράμματα ὅτι αὕτη, λόγῳ τῶν προηγουμένων διενέξεων, δὲν εἶναι τελικὴ ἀπόφασις, ἀλλὰ ὕλικὸν πρὸς ἐξέτασιν ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν.

7. Συνέλευσις τοῦ Π.Σ.Ε. δὲν δύναται νὰ ὁμιλῇ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν τούτοις, δὲν ὑπάρχουν τοιαῦται παρατηρήσεις, ὅσον ἀφορᾷ ἄλλας παρομοίας ἀποφάσεις. Ἀπὸ τὰ πρακτικὰ δὲν φαίνεται ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι νὰ ἐδήλωσαν ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν δύναται νὰ ὁμιλῇ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ, καὶ ἡ Συνέλευσις κάμνει τοῦτο παντοῦ εἰς ὄλας τὰς ἀποφάσεις της, αἱ ὁποῖαι ποτὲ δὲν συνοδεύονται ἀπὸ παρομοίας ἐπιφυλάξεις.

Τοῦναντίον, ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος, ἀπαντῶν ἐξ ὀνόματος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Σουηδοῦ Ἀρχιεπισκόπου, εἶπε: «Καθὼς πολὺ καλῶς γνωρίζετε ἡ παγκοσμίως Ἐκκλησία καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ κόσμου ὅπως δώσῃ πλήρη ἀπόδειξιν καὶ μαρτυρίαν τῆς πίστεώς της» (The Uppsala 68 Report, σ. 103).

Περὶ ποίας «Παγκοσμίου Ἐκκλησίας» ὁμιλεῖ ἐδῶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος; Περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας; Ὁχι. Ἐδῶ ὁμίλησε περὶ τῆς «Ἐκκλησίας» τῆς συνενούσης πάσας τὰς ὁμολογίας, περὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Π.Σ.Ε.

Ἡ τάσις τοῦ ὁμιλεῖν κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν εἶναι ἰδιαιτέρως αἰσθητὴ εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Πίστεως καὶ Τάξεως. Ἡ ἀπόφασίς της περὶ τῆς ἐκθέσεως καὶ κατόπιν τῶν δηλώσεων περὶ ἐπιτυχίας τοῦ Οἰκουμενισμοῦ λέγει: «Συμφωνοῦμεν μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Πίστεως καὶ Τάξεως, ληφθεῖσαν εἰς τὴν ἐν Bristol συνεδριάσιν της, ὅπως συνεχισθῇ τὸ πρόγραμμα αὐτῆς τῆς μελέτης τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ εὐρέα πλαίσια τῆς μελέτης τῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς δημιουργίας. Χαιρετίζομεν συγχρόνως τὴν δήλωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστεως καὶ Τάξεως, ὅτι ἀποστολὴ της παραμένει «νὰ διακηρύττῃ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» καὶ νὰ θέσῃ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν «τὸ καθῆκον νὰ δεικνύουν τὴν ἐνότητα αὐτὴν ἐν ὀνόματι τοῦ

Κυρίου των καὶ πρὸς καλύτεραν πραγματοποιήσιν τῆς ἀποστολῆς Του εἰς τὸν κόσμον» (Αὐτόθι, σ. 233).

Ἡ σαφὴς τάσις ὄλων τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν ἐγκείται εἰς τὸ γεγονός ὅτι, παρὰ τὴν ἐξωτερικὴν διαίρεσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ἐσωτερικὴ ἐνότης ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται. Τὸ ἔργον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ προσπάθεια ὅπως ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆ ἐνότης καταστῆ συγχρόνως καὶ ἐξωτερικὴ διὰ διαφόρων ἐκδηλώσεων τῆς τάσεως αὐτῆς.

Διὰ νὰ κρίνωμεν ὅλα αὐτὰ ἐξ ἐπόψεως Ὁρθόδοξου ἐκκλησιολογίας ἀρκεῖ νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀντίδρασιν πού θὰ συνήντων ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρας τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας. *Τίς δύναται νὰ φαντασθῆ, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς περιόδου ἐκείνης θὰ ἐκήρυττεν ἑαυτὴν ὀργανικὸν μέλος κοινωνίας συνενούσης Εὐνόμιανούς, Ἀνομοίους, Ἀρειανούς, Ἡμιαρειανούς, Σαβελλιανούς καὶ Ἀπολλιναριστάς;*

Βεβαίως ὄχι. Τοῦναντίον, ὁ πρῶτος κανὼν τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου δὲν καλεῖ εἰς ὀργανικὴν ἔνωσιν μὲ αὐτούς, ἀλλὰ τοὺς ἀναθεματίζει. Μεταγενέστεραι δὲ Σύνοδοι ἐνήργησαν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὡς πρὸς ἄλλας αἱρέσεις.

8. Ὁρθόδοξοι, μέλη ἐνώσεως συγχρόνων αἱρετικῶν!

Τὸ νὰ εἶναι οἱ Ὁρθόδοξοι ὀργανικὰ μέλη ἐνώσεως συγχρόνων αἱρετικῶν, αὐτὸ δὲν ἀγιάζει τοὺς τελευταίους, ἀλλὰ ἀποξενώνει τοὺς προσερχομένους εἰς αὐτὴν Ὁρθόδοξους ἀπὸ τὴν καθολικὴν Ὁρθόδοξον ἐνότητα. Ἡ ἐνότης αὕτη δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα. Ἡ καθολικότης περιλαμβάνει ὅλας τὰς γενεὰς τῶν Ἁγίων Πατέρων. Ὁ Ἅγιος Βικέντιος ὁ Λειρίνου γράφει εἰς τὸ ἀθάνατον ἔργον του ὅτι «οὐδέποτε ἐπετράπη καὶ οὔτε ποτὲ θὰ ἐπιτραπῆ εἰς τοὺς Χριστιανούς νὰ διακηρύξουν τί, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε γίνεαι ἀποδεκτὸν πρότερον, τὸ δὲ ἀναθεματίζειν τοὺς κηρύττοντάς τι πέραν τοῦ ἅπαξ διὰ παντὸς ἀποδεδεγμένου ἤτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντοτε καθῆκον».

Ἴσως νὰ εἶπη τις ὅτι οἱ καιροὶ ἔχουν ἀλλάξει καὶ ὅτι αἱ αἱρέσεις δὲν εἶναι τώρα τόσον κακόβουλοι καὶ καταστρεπτικαί, ὅσον εἰς τὰς ἡμέρας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀλλὰ οἱ Διαμαρτυρόμενοι, οἱ ἀρνούμενοι τὴν προσκύνησιν τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν

Ἄγιων, οἱ μὴ ἀναγνωρίζοντες τὴν ἱερωσύνην ἢ οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, οἵτινες ἐπενόησαν νέας πλάνας, μήπως εἶναι ἐγγύτερον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ ὅ,τι ἦσαν οἱ Ἀρειανοὶ ἢ οἱ Ἡμιαιρενοί;

Ἄς παραδεχθῶμεν ὁμῶς ὅτι οἱ σύγχρονοι ὁπαδοὶ τῶν αἱρέσεων δὲν διάκεινται τόσον ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὅσον οἱ τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς. Αὐτὸ δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι αἱ ἀπόψεις τῶν εἶναι ἐγγύτεραι πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον διδασκαλίαν, ἀλλὰ διότι ὁ Προτεσταντισμὸς καὶ ὁ Οἰκουμενισμὸς τοὺς ἐκαλλιέργησαν τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν ὑφίσταται Μία ἀληθῆς ἐπὶ τῆς γῆς Ἐκκλησία, μία ἀληθῆς ὁμολογία παρὰ μόνον κοινότητες ἀνθρώπων πλανώμεναι εἰς διάφορον βαθμὸν. Ἡ διδασκαλία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν πνίγει κάθε ζῆλον ὁμολογίας ἐκείνου, ὅπερ ἀναγνωρίζεται ὡς ἀλήθεια καὶ διὰ τοῦτο οἱ σύγχρονοι αἱρετικοὶ ἔχουν μορφήν ὀλιγώτερον λυσιπώδη ἀπὸ τοὺς τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη ἀδιαφορία διὰ τὴν ἀλήθειαν εἶναι ἀπὸ πολλὰς ἐπόψεις χειροτέρα τῆς ἰκανότητος νὰ ὑπερασπίζεται τις μὲ ζῆλον πλάνην τινὰ παραδεδεγμένην ὡς ἀλήθειαν. Ὁ Πιλάτος ποὺ ἠρώτησε «τί ἐστὶν ἀλήθεια;» δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀσπασθῇ τὴν πίστιν, ἀλλ' ὁ διώκτης τοῦ Χριστιανισμοῦ Σαῦλος ἔγινεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ διὰ τοῦτο διαβάζομεν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοὺς φοβεροὺς λόγους τοῦ Ἀγγέλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας: «Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὀφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. Οὕτω ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου» (Ἀποκαλ. γ' 15-16).

Ὁ Οἰκουμενισμὸς κάμνει τὸ Π.Σ.Ε. κοινωνίαν εἰς τὴν ὁποίαν κάθε μέλος, μὲ ἀδιαφορίαν ὡς τῆς Λαοδικείας διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀναγνωρίζει ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους ὡς εὐρισκομένους ἐν τῇ πλάνῃ καὶ φροντίζει μόνον νὰ εὐρη διατυπώσεις ἀποδεκτὰς ἀπὸ ὅλους. Ἐδῶ εἶναι ἡ θέσις ὡς ὀργανικοῦ μέλους τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις πάντοτε ὁμολογεῖ ὅτι δὲν ἔχει οὔτε σπῖλον οὔτε ἐλάττωμα, διότι Κεφαλὴ τῆς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός; (Ἐφ. ε' 27).

Ὁ 57 (68) κανὼν τῆς Καρθαγένης λέγει περὶ τῆς Ἐκκλησίας ὅτι αὕτη εἶναι «ἡ περιστέρα» (Ἄσμα Ἀσμάτων β' 10), ἡ μόνη μήτηρ τῶν Χριστιανῶν, ἐν ἧ πάντα τὰ ἁγιάσματα σωτηριωδῶς αἰώνια καὶ ζωτικὰ παραλαμβάνονται, ἅτινα τοῖς ἐπιμένουσιν ἐν τῇ αἵρέσει μεγάλην τῆς καταδίκης τὴν τιμωρίαν πορίζουσιν».

9. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία δὲν ἀντεπροσωπεύθη νομίμως καὶ κανονικῶς.

Θεωροῦμεν, ἐπίσης, ὡς καθήκον ἡμῶν νὰ δηλώσωμεν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἀντεπροσωπεύθη νομίμως καὶ κανονικῶς εἰς τὰς Πανορθόδοξους Διασκέψεις, τὰς συγκαλουμένας ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου. Οἱ ἐπίσκοποι ἐκεῖνοι ποὺ συμμετέχουν εἰς τὰς Διασκέψεις αὐτὰς ἐν ὀνόματι τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μητροπολίτην Νικόδημον δὲν ἀντιπροσωπεύουν τὴν αὐθεντικὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπισκόπους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τῇ εὐδοκίᾳ τῶν ἀθέων ἀρχῶν φέρουν τοὺς τίτλους γνωστῶν ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας. Μᾶς ἐδόθη ἤδη ἡ εὐκαιρία νὰ γράψωμεν περὶ τούτου πολὺ ἐκτενέστερον πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα τὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν. Ἡ συμμετοχὴ τῶν προσώπων αὐτῶν εἰς διασκέψεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν γίνεται μόνον ἐφ' ὅσον αὐτὴ εἶναι ἀρεστὴ εἰς τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, τὰς πλέον σκληρὰς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου. Ἐνώπιον αὐτῶν ὠχριοῦν αἱ ἀγριότητες τοῦ Νέρωνος καὶ τὸ μῖσος κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου.

Δὲν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν ἐν πολλοῖς εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀπεσταλμένων τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ὅλας τὰς πολιτικὰς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως τῆς Οὐψάλας, αἱ ὅποιαι ἐπαναλαμβάνουν σειρὰν συνθημάτων πολὺ γνωστῶν ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν προπαγάνδαν ἐν τῇ Δύσει;

Τελειῶνων τὸν λόγον τοῦ ὁ προεδρεύων Dr. Payne εἶπεν ὅτι «ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δεόν ἐνεργῶς νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν συμπάθειαν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν ἔχοντα ἀνάγκην κόσμον» (σελ. 272). Ἀλλ' οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος κανεὶς εἶπε μίαν λέξιν περὶ τῶν ἑκατομμυρίων μαρτυρησάντων Χριστιανῶν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Οὐδεὶς ἐξεστόμισε μίαν λέξιν συμπαθείας διὰ τὴν τύχην των.

10. Ἐνοχος ἡ σιωπὴ τῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. διὰ τοὺς διωγμοὺς τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἀθέων Κομμουνιστῶν.

Καλὴ εἶναι ἡ ἐκδήλωσις συμπαθείας διὰ τοὺς πεινῶντας ἐν Μπιάφρα, διὰ τοὺς συνεχῶς ὑποφέροντας ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ἐνόπλους συγκρούσεις εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν ἢ εἰς τὸ Βιετνάμ. Καλύπτει ὁμως ὅλην τὴν ἀνθρώπινον θλίψιν τῶν ἡμερῶν μας; Εἶναι δυνατόν τὰ μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. νὰ ἀγνοοῦν ἐντελῶς τοὺς διωγμοὺς τῆς θρησκείας εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν; Ἀγνοοῦν ὅτι ἡ ἀνομία βασιλεύει ἐκεῖ; Ἀγνοοῦν εἰς πόσον πολλὰς χιλιάδας ἀνέρχονται οἱ κεκλεισμένοι καὶ κατεστραμμένοι ναοί; Ἀγνοοῦν ὅτι οἱ μάρτυρες διὰ τὴν πίστιν ἀνέρχονται ἐκεῖ εἰς ἑκατομμύρια, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή δὲν ἐκδίδεται καὶ ὅτι ἡ διάδοσις τῆς τιμωρεῖται μὲ καταναγκαστικὰ ἔργα; Ἀγνοοῦν ὅτι ἐκεῖ ἀπαγορεύεται ἡ διδασκαλία εἰς τὰ παιδιὰ τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς θρησκείας καὶ νὰ παρακολουθοῦν τὴν θεῖαν λατρείαν; Ἀγνοοῦν τὰς χιλιάδας τῶν ἐξορισθέντων διὰ τὴν πίστιν, ὡς καὶ τὰ ἀρπαγέντα ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιὰ, διὰ νὰ μὴν τύχουν θρησκευτικῆς ἀνατροφῆς;

Πάντα ταῦτα εἶναι βεβαίως γνωστὰ εἰς ὅλους ὅσοι παρακολουθοῦν τὸν ἡμερήσιον τύπον, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν δὲν γίνεται λόγος εἰς καμμίαν ἀπόφασιν τοῦ Π.Σ.Ε. Οἱ οἰκουμενικοὶ ἱερεῖς καὶ λευῖται ἀντιπαρέρχονται ἐν σιωπῇ καὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος, μὴ ρίπτοντες οὔτε ἐν βλέμμα εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τοὺς ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καταδιωκομένους. Τηροῦν σιγὴν, διότι οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας, καίτοι εἶναι προφανές, ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξιν τῶν τοιούτων διωγμῶν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν πολιτικῶν τῶν Ἀρχῶν.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν εἶναι ἐλεύθεροι. Ἐκόντες ἄκοντες ἀναγκάζονται νὰ λέγουν ὅτι τοὺς ὑπαγορεύει ἡ Κομμουνιστικὴ Μόσχα. Τὸ βάρος τῶν διωγμῶν τοὺς καθιστᾷ ἀξίους μᾶλλον συμπαθείας ἢ κατακρίσεως. Ὅντες ὁμως ἠθικοὶ αἰχμάλωτοι τῶν ἀθέων δὲν δύνανται νὰ εἶναι γνήσιοι ἐκπρόσωποι τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς ὑποφερούσης καὶ στερουμένης δικαιωμάτων, τῆς ἐξαναγκασθείσης εἰς σιγὴν καὶ ὀδηγηθείσης εἰς κατακόμβας καὶ φυλακάς.

11. «Ἐπίσκοπος κοσμικοῖς
ἄρχουσι χρησάμενος...
καθαιρείσθω καὶ ἀφοριζέσθω...»

Ὁ ἀποθανὼν Πατριάρχης Σέργιος καὶ ὁ νῦν Πατριάρχης Ἀλέξιος δὲν ἐξελέγησαν κατὰ τοὺς ἐκπονηθέντας κανονισμοὺς ὑπὸ τῆς Παν-ρωσσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνόδου τοῦ 1917 ἅμα τῇ ἐπανιδρύσει τοῦ Πατριαρχείου, ἀλλὰ κατὰ διαταγὴν τοῦ Στάλιν, τοῦ ἀγριωτέρου διώκτου τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ἐπίσκοπον Ρώμης ἐκλεγέντα τῇ ὑποδείξει τοῦ Νέρωνος; Ἀλλ' ὁ Στάλιν ἦτο ἐν πολλοῖς χειρότερος αὐτοῦ.

Οἱ ὑπὸ τοῦ Στάλιν ἐκλεγέντες ἱεράρχαι ἔπρεπε νὰ ὑποσχεθοῦν ὑπακοὴν εἰς τὴν ἄθεον κυβέρνησιν, τῆς ὁποίας σκοπός, κατὰ τὸ κομμουνιστικὸν πρόγραμμα, εἶναι ἡ ἐξάλειψις τῆς θρησκείας. Ὁ νῦν Πατριάρχης Ἀλέξιος ἔγραψεν εἰς τὸν Στάλιν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προκατόχου του ὅτι θὰ παρέμενε πιστὸς εἰς τὴν κυβέρνησίν του. «Ἐνεργῶν ἐν πλήρει συμφωνία μετὰ τὸ Συμβούλιον διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς Ρωσσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μετὰ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τὴν συσταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πρώην Πατριάρχου θὰ προφυλαχθῶ ἀπὸ σφάλματα καὶ παραπατήματα».

Ὅλοι γνωρίζουν ὅτι «σφάλματα καὶ παραπατήματα» εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν κυρίων τῆς Μόσχας σημαίνουν οἰανδήποτε παρέκκλησιν ἀπὸ τὰς ἐντολὰς τῶν κομμουνιστικῶν ἀρχῶν.

Λυπούμεθα τὸν ἀτυχῆ γέροντα, δὲν δυνάμεθα ὁμῶς νὰ τὸν ἀναγνωρίσωμεν κανονικὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας θεωροῦμεν ἑαυτοὺς ἀναπόσπαστον μεερος. Εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀλέξιον καὶ εἰς τοὺς συνεργάτας του ἀναφέρεται ἡ κύρωσις τοῦ 30ου Ἀποστολικοῦ Κανόνος, ὡς καὶ τοῦ 3ου τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου: *«Εἴ τις ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς Ἐκκλησίας γένοιτο, καθαιρείσθω καὶ ἀφοριζέσθω, καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες».*

Ὁ ἐπίσκοπος Δαλματίας Νικόδημος εἰς τὸ σχόλιόν του εἰς τὸν 30ὸν Ἀποστολικὸν Κανόνα λέγει: «Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία κατέκρινε τὴν παράνομον ἐπιρροὴν τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ἐπισκόπου εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ ἄρχοντες ἦσαν Χριστιανοί, πόσον περισσότερο ἐπομένως ὄφειλεν αὕτη νὰ τὴν

κατακρίνη, δταν οὔτοι ἦσαν εἰδωλολάτραι». Τί νὰ εἴπωμεν, δταν διορίζουν Πατριάρχην καὶ ἐπισκόπους οἱ φανεροὶ καὶ στρατευμένοι ἐχθροὶ πάσης θρησκείας;

12. Ἡ σύγχρονος Ἐκκλησία τῶν Κατακομβῶν!

Ὅταν ἓνα μέρος τοῦ Ρωσικοῦ Ἐπισκοπάτου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πρσηγούμενον Πατριάρχην, τότε Μητροπολίτην Σέργιον, ἠκολούθησε τὴν ὁδὸν τῆς ἁρμονίας μὲ τοὺς ἀθέους ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας τὸ 1927, ἔν μέγα καὶ τὸ ἐγκυρότερον μέρος τοῦ Ἐπισκοπάτου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Μητροπολίτην Ἰωσήφ τοῦ Λένιγραδ καὶ τὸν πρῶτον ὑποψήφιον τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Τοποτηρητοῦ, Μητροπολίτην Κύριλλον τοῦ Καζάν, δὲν συνεφώνησαν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ὁδὸν αὐτὴν, προτιμήσαντες τὴν ἐξορίαν καὶ τὸ μαρτύριον. Ὁ Μητροπολίτης Ἰωσήφ εἶχεν ἤδη ἀπὸ τότε καταλήξει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι, ὑπαρχούσης κυβερνήσεως, ἥτις φανερῶς ἔθετεν ὡς σκοπὸν τῆς τὴν ἐκρίζωσιν τῆς θρησκείας διὰ παντὸς μέσου, ἡ νομικὴ ὑπαρξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καθίσταται σχεδὸν ἀδύνατος ἄνευ μεγάλων καὶ ἀμαρτωλῶν συμβιβασμῶν. Διὰ τοῦτο οὗτος ἤρχισεν κρυφίως νὰ χειροτονῇ ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς, συγκροτήσας τὴν μέχρι σήμερον ὑφισταμένην ἐν κρυπτῷ Ἐκκλησίαν τῶν Κατακομβῶν.

Οἱ ἄθεοι σπανίως ἀναφέρουν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Κατακομβῶν, φοβούμενοι μήπως τῆς δώσουν πολλὴν δημοσιότητα. Μόνον σπανιώτατα εἰς τὸν σοβιετικὸν τύπον ἀναφέρεται δίκη οἰουδήποτε ἐκ τῶν μελῶν τῆς. Ἀλλὰ περὶ αὐτῆς ὁμιλοῦν τὰ ἐγχειρίδια διὰ τοὺς ἐργαζομένους διὰ τὴν διάδοσιν τῆς ἀθεΐας εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσην. Ἐπὶ παραδείγματι, στοιχειώδεις πληροφορίες περὶ τῆς κρυφῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἡ Γνησία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», περιέχονται εἰς τὸ ἐγχειρίδιον τὸ τιτλοφορούμενον Slovar Ateista — Τὸ Λεξικὸν τοῦ Ἀθέου, ἐκδοθὲν εἰς Μόσχαν τὸ 1964.

Χωρὶς ἀνοικτοὺς ναοὺς καὶ εἰς κρυφὰς συνάξεις παρομοίας πρὸς τὰς τῶν κατακομβῶν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, οἱ ὁμολογηταὶ οὔτοι τῆς πίστεως τελοῦν τὰς ἱεροτελεστίας των ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον. Οὔτοι εἶναι οἱ πραγματικοὶ ἀντιπρόσω-

ποι τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ γνωστὸν εἰς τὸν κόσμον μόνον μετὰ τὴν πτώσιν τῶν κομμουνιστικῶν ἀρχῶν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἂν καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας μετέσχον εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Γενεύῃ Πανορθοδόξου Διασκέψεως τὸ παρελθὸν ἔτος, ἡμεῖς ἀναγνωρίζομεν ὅλας τὰς ἀποφάσεις τῆς Διασκέψεως ταύτης καί, εἰδικῶς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία γίνῃ ὀργανικὸν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε., ὡς ληφθεῖσαν ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἶναι ἐξηναγκασμένη νὰ τηρῇ σιγὴν καὶ ἡμεῖς, ὡς ἐλεύθεροι ἀντιπρόσωποι ἐκείνης, λυπούμεθα διότι ἐλήφθη μία τοιαύτη ἀπόφασις. Διαμαρτυρόμεθα κατηγορηματικῶς διὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτήν, ὡς ἀντίθετον πρὸς αὐτὴν τὴν φύσιν τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

13. Τὸ δηλητήριον τῆς αἵρέσεως!

Τὸ δηλητήριον τῆς αἵρέσεως δὲν εἶναι καὶ τόσο ἐπικίνδυνον, ὅταν κηρύττεται μόνον ἔξωθεν. Λίαν ἐπικίνδυνον ὁμως γίνεται τὸ δηλητήριον τὸ ὁποῖον βαθμιαίως εἰσάγεται εἰς τὸν ὀργανισμόν μὲ ὄλοῦν μεγαλυτέρας δόσεις ὑπὸ ἐκείνων πού, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των, δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι δηλητηριασταί, ἀλλὰ πνευματικοὶ ἰατροί.

Εἶναι δυνατὸν οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐπίσκοποι νὰ παραμένουν ἀδιάφοροι πρὸς τὸν κίνδυνον αὐτόν; Μήπως δὲν θὰ εἶναι πολὺ ἀργὰ νὰ προφυλάξωμεν τὰ λογικά μας πρόβατα, ὅταν οἱ λύκοι θὰ τὰ καταβροχθίζουν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ποιμένων των εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν μάνδραν των;

Μήπως δὲν φαίνεται ἤδη ἡ θεία μάχαιρα ὑψωμένη (Ματθ. ι' 34), διαχωρίζουσα τοὺς παραμένοντας πιστοὺς εἰς τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας ἀπὸ ἐκείνους πού —κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Ἀθηναγόρου εἰς τὸ Χαιρετιστήριον Μήνυμά του πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῆς Οὐσάλας— θὰ ἐργάζονται διὰ τὴν χάραξιν «νέας γραμμῆς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως» πρὸς πραγματοποίησιν «τῆς γενικῆς χριστιανικῆς ἀνακαινίσεως καὶ ἐνότητος» εἰς τὴν ὁδὸν τῆς μεταρρυθμίσεως καὶ τῆς ἀδιαφορίας πρὸς τὴν ἀλήθειαν;

14. Διαμαρτυρόμεθα και ίκετεύομεν.

Ἐδείξαμεν ἀνωτέρω ἀρκετὰ σαφῶς ὅτι αὕτη ἡ λεγόμενη ἐνότης εἶναι ἐνότης οὐχὶ ἐν τῇ καθαρότητι τῆς ἀληθείας τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλ' ἐν τῇ ἀναμίξει τοῦ λευκοῦ μετὰ τοῦ μέλανος, τοῦ καλοῦ μετὰ τοῦ κακοῦ, τῆς ἀληθείας μετὰ τῆς πλάνης.

Ἐχομεν ἤδη διαμαρτυρηθῆ κατὰ τῶν μὴ ὀρθοδόξων οἰκουμενικῶν ἐνεργειῶν τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου εἰς ἐπιστολὰς ἀποσταλείας εἰς πολλοὺς ἐπισκόπους εἰς τὰς διαφόρους χώρας. Ἐχομεν δὲ λάβει ἀπὸ μερικὰς χώρας ἀπαντήσεις ὅτι συμφωνοῦν μαζί μας.

Τώρα πλέον ἐφθασεν ὁ καιρὸς νὰ διαμαρτυρηθῶμεν ἐτι ἐντονώτερον, διὰ νὰ τεθῆ τέρμα εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς δηλητηριάσεως, προτοῦ γίνῃ ἰσχυρά, ὡς ἐγιναν αἱ ἀρχαῖαι αἱρέσεις τοῦ Ἀρειανισμοῦ ἢ Νεστοριανισμοῦ ἢ Εὐτυχιανισμοῦ, αἵτινες εἰς τὴν ἐποχὴν των τόσοσιν συνετάραξαν τὸ ὄλον σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι ἡ αἵρεσις ἦτο ἱκανὴ νὰ καταβροχθίσῃ τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Ἀπευθύνομεν τὴν ἔκκλησίν μας πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἰκετεύοντες αὐτοὺς ὅπως μελετήσουν τὸ θέμα τῆς παρουσίας ἐπιστολῆς καὶ ὅπως ἐγερθοῦν εἰς προάσπισιν τῆς καθαρότητος τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως. Τοὺς ἰκετεύομεν ἐπίσης θερμῶς, ὅπως προσεύχωνται διὰ τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὴν τόσοσιν ὑποφέρουσαν ἀπὸ τοὺς ἀθέους, ἵνα ὁ Κύριος περικόψῃ τὰς ἡμέρας τῆς δοκιμασίας της καὶ καταπέμψῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εἰρήνην.

Μητροπολίτης ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Ἐν Νέα Ὑόρκη τῇ 14/27 Ἰουλίου 1969,
Κυριακῇ τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου(*)

(*) Ρούσκαϊα Ζίζν, Φεβρ. 1966· Πραβοσλαβυαῖα Ρούς, Φεβρ. 1966· Ὁρθόδοξος Τύπος, 1.1.1970.

Δευτέρα Ἐπιστολή Πόνου

Πρὸς τὰς Αὐτῶν Ἀγιότητας καὶ Μακαριότητας
τοὺς Προκαθημένους τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλη-
σιῶν, τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, Ἀρ-
χιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους.

★ ★ ★

Ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου, ὁ διαβίων ἐν τινὶ Ἐπισκοπῇ, εἶναι ἐμ-
πεπιστευμένος εἰς τὸν ἑκασταχοῦ ἐπίσκοπον, παρ' οὗ καὶ θὰ ζη-
τηθῆ λόγος περὶ τῶν ψυχῶν τῶν ἐμπειστευμένων αὐτῷ, συνω-
δᾶ τῷ 39ῳ Ἀποστολικῷ Κανόνι. Ὁ 34ος Ἀποστολικὸς Κανὼν
διακελεύει, ὅτι, ὁ Ἐπίσκοπος δύναται νὰ ἐπιτελῆ, ὅσα μόνον
ἀφοροῦν εἰς τὴν ἑαυτοῦ Ἐπισκοπὴν καὶ τὴν ἀνήκουσαν εἰς ταύ-
την περιοχὴν.

Ἐπάρχουσιν ἐν τούτοις περιστάσεις, καθ' ἃς τὰ γεγονότα
εἶναι τοιαύτης φύσεως, ὥστε ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐκτείνεται πέραν
τῶν ὁρίων μιᾶς Ἐπισκοπῆς ἀλλὰ καὶ μιᾶς ἢ καὶ περισσοτέρων
τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Γεγονότα τοιαύτης γενικῆς ἢ καὶ παγκο-
σμίου φύσεως, δὲν δύνανται ν' ἀγνοηθῶσιν ἀπὸ οἰονδήποτε Ὀρ-
θόδοξον Ἐπίσκοπον ὅστις, ὡς διάδοχος τῶν Ἀποστόλων, εἶναι
ἐπιφορτισμένος ἵνα προστατεύῃ τὸ ποίμνιον τοῦ ἐκ τῶν διαφο-
ρων πειρασμῶν. Ἡ ἀστραπιαία ταχύτης, μεθ' ἧς σήμερον διαδί-
δονται αἱ ἰδέαι εἰς τὸν κόσμον, καθιστᾷ τὴν μέριμναν ταύτην ἐπι-
πιτακτικωτέραν.

Εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς, τὸ ποίμνιον τὸ ἀνήκον εἰς τὸ ἐλεύθερον
τμήμα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐγκατεσπαρμένον καθ' ὅλα
τὰ μήκη καὶ πλάτη τοῦ κόσμου, ὅθεν καὶ τυγχάνει ὅπως ἰδιαιτέ-

πως ενδιαφερόμενον διὰ τὰ ὄσα ἐλέχθησαν ἀνωτέρω.

Κατὰ συνέπειαν, ὅταν οἱ ἡμέτεροι Ἐπίσκοποι συνεδριάξωσι ἐν Συνόδῳ, δὲν δύνανται νὰ περιορίζωσι τὰς συζητήσεις αὐτῶν ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῶν ποιμαντορικῶν καὶ διοικητικῶν προβλημάτων τῶν καθ' αὐτοὺς ἐπισκοπῶν, ἀλλ' ὀφείλουν ἐπιπροσθέτως νὰ στρέψωσι τὴν προσοχὴν των εἰς θέματα γενικωτέρας σημασίας τοῦ ὄλου Ὁρθοδόξου Κόσμου, ἐφ' ὅσον ἡ θλίψις μιᾶς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ θλίψις ἀπασῶν τῶν λοιπῶν. (Φιλιπ. δ' 14-15. Ἐβρ. ι' 33).

Καὶ ἐὰν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦτο ἀσθενὴς μετὰ τῶν ἀσθενῶν καὶ ζέων μετὰ τῶν ἀδικουμένων, πῶς εἶναι δυνατὸν ἡμεῖς, οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Θεοῦ, νὰ εἴμεθα ἀδιάφοροι ἐνώπιον τῆς ὑπερκεχειλίσεως τῶν πλανῶν, αἵτινες ἐπαπειλοῦσι τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς πλήθους ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν ἐν Χριστῷ;

Ἐν πνεύματι τοιοῦτων συναισθημάτων, ἀπηυθύνθημεν ἀπαξ ἔτι εἰς ἀπαντας τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ πόνου ἡμῶν. Ἠγαθύνθημεν μαθόντες ὅτι, ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ἐπίκλησιν ἡμῶν, Μητροπολιταὶ τινὲς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνεφέρθησαν δι' ὑπομνημάτων των εἰς τὴν Σύνοδον αὐτῶν, ἐφιστῶντες τὴν προσοχὴν ταύτης ἐπὶ τῆς ἀνάγκης νὰ θεωρῆ τὸν Οἰκουμενισμὸν ὡς αἵρεσιν καὶ νὰ προβῆ εἰς σύστασιν ἐπανεξετάσεως τοῦ ὄλου θέματος τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν. Τοιαῦται ὑγιεῖς ἀντιδράσεις κατὰ τῆς διαδόσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἐπιτρέπουν εἰς ἡμᾶς τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ θὰ λυτρωθῆ ἐκ τῆς νέας ταύτης θυέλλης, ἣτις τὴν ἀπειλεῖ.

Δύο εἰσέτι ἔτη παρῆλθον ἀπὸ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς τοῦ πόνου ἡμῶν. Καίτοι εἶδομεν τὰς νέας διατυπώσεις ἐν τῇ Ἑλλαδικῇ Ἐκκλησίᾳ χαρακτηριζούσας τὸν οἰκουμενισμὸν ὡς ἀντορθόδοξον, δυστυχῶς ὁμως οὐδεμία ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνήγγειλεν ὅτι ἀποσύρεται τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐπιστολὴν τοῦ πόνου ἡμῶν, περιεγράψαμεν διὰ ζωηρῶν χρωμάτων εἰς τί συνίσταται ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦτο, ὅπερ, ὡς ἐλέχθη, βασιζέται ἐπὶ καθαρῶς προτεσταντικῶν ἀρχῶν, τελείως ἀντιφερομένων πρὸς αὐτὰς ταύτας τὰς βάσεις τῆς Ὁρθοδοξίας.

Εἰς τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν, κατόπιν ἐξουσιοδοτήσεως τῶν Ἐπισκόπων τῆς καθ' ἡμᾶς Συνόδου, θὰ προσπαθήσωμεν ν'

ἀναπτύξωμεν εὐρύτερον τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς προέδοποιήσεώς μας, καταδεικνύοντες ὅτι οἱ συμμετέχοντες τῆς οἰκουμενιστικῆς κινήσεως ὑποπίπτουν εἰς βαθεῖαν αἵρεσιν, ἀντικειμένην εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ἀρραγῆ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν οὐσίαν τῆς κινήσεως ταύτης, περιέγραψεν ὁ ρωμαιοκαθολικὸς θεολόγος Yves M.J. Congar ὅστις γράφει, ὅτι, «αὕτη εἶναι μία κίνησις ἐξωθοῦσα τὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας εἰς ἐπαναφορὰν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ἀπωλεσθείσης ἐνότητος ἐπὶ τῷ σκοπῷ βαθείας κατανοήσεως μεταξύ των καὶ μιᾶς ἐκάστης κεχωρισμένως». Καὶ συνεχίζει: «αὕτη ἀποτελεῖ συμπίλημα παντοίων αἰσθημάτων, ἰδεῶν, πράξεων καὶ καθεστώτων, συναντήσεων, συγκεντρώσεων, διαλέξεων, τελετῶν, ἐκδηλώσεων καὶ δημοσιεύσεων, κατευθυνομένων πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπανενώσεως εἰς μίαν ἐνότητα, οὐχὶ μόνον τῶν κεχωρισμένων χριστιανῶν, ἀλλ' ἀπασῶν συλλήβδην, τῶν ὑφισταμένων ἐκκλησιῶν»! Ἔτσι δὲ προσθέτει ὅτι: «ἡ λέξις οἰκουμενισμός, ὅστις τυγχάνει προτεσταντικῆς προελεύσεως, σημαίνει μίαν συγκεκριμένην πραγματικότητα, ἥτοι τὸ σύνολον τῶν προαναφερθέντων ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς στάσεως καὶ ὀρισμένων συγκεκριμένων πεποιθήσεων (ἂν καὶ οὐχὶ πάντοτε σαφῶν καὶ βεβαίων). Δὲν πρόκειται περὶ ἐπιθυμίας ἢ προσπαθείας πρὸς ἔνωσιν ἐκείνων, οἵτινες θεωροῦνται κεχωρισμένοι, εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, ἣτις θὰ δύναται νὰ θεωρεῖται ὡς ἡ μόνη ἀληθής. Οὗτος (ὁ οἰκουμενισμός) ἄρχεται ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκείνου ὅπου ἀναγνωρίζεται, ὅτι οὐδεμία ἐκ τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν εἰς τὴν σημερινὴν τῆς κατάστασιν κατέχει τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστιανισμοῦ! Ἔστω καὶ ἂν μία ἐξ αὐτῶν (τῶν ὁμολογιῶν) τυγχάνει αὐθεντικῆ, ἐν τούτοις ὅμως ὡς ὁμολογία δὲν περιλαμβάνει τὸ πλήρωμα τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπάρχουσι χριστιανικαὶ ἀξίαι οὐχὶ μόνον μεταξύ τῶν χριστιανῶν ἐκείνων τῶν ὁμολογιακῶς κεχωρισμένων αὐτῆς, ἀλλὰ εἰσέτι καὶ μεταξύ ἄλλων ὁμολογιῶν καὶ ἄλλων ἐκκλησιῶν»! (Chretiens Desunis Ἐκδοσις: Unam Sanctam, Παρίσιοι 1937, σελίδες: XI-XII). Ὁ ὀρισμὸς οὗτος τῆς οἰκουμενιστικῆς κινήσεως, γενόμενος ἀπὸ ἕναν ρωμαιοκαθολικὸν θεολόγον πρὸ 35 ἐτῶν, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀπολύτως ἀκριβῆς ἔτι καὶ σήμερον, σὺν τῇ διαφορᾷ ὅτι, ἐν τῇ διαρκείᾳ τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ἡ κίνησις αὕτη ἐξηκολούθησε νὰ ἀναπτύσσεται περαιτέρω μὲ ὄλοεν ἀνανεούμενον καὶ ἐπικινδυνωδέστερον σκοπόν.

Εἰς τὴν πρώτην ἡμῶν ἐπιστολὴν τοῦ πόνου, ἐγράψαμεν ἐν

λεπτομερείαις, ἐπὶ τοῦ ἀσυμβιβάστου κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησιολογίαν, τῆς συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπακριβῶς παρουσιάζοντες τὴν φύσιν τῶν κατὰ τῆς τὸ Ὁρθοδοξίας παραβάσεων, αἵτινες συντελοῦνται διὰ τῆς συμῆς συμμετοχῆς τῶν Ἐκκλησιῶν μας εἰς τοῦτο τὸ Συμβούλιον. Κατεδείξαμεν, ὅτι αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Συμβουλίου τούτου εἶναι ἀσυμβίβαστοι μὲ τὸ Ὁρθόδοξον δόγμα τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ διεμαρτυρήθημεν κατὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐν Γενεύῃ Πανορθόξου Συνεδρίου, δι' ἧς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνεκηρύσσετο ὀργανικὸν μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.

Ἄλλοιμονον! Τὰ τελευταῖα ἔτη τυγχάνουν ὑπερφορτωμένα ἀποδείξεων περὶ τοῦ ὅτι, εἰς τοὺς διαλόγους μετὰ τῶν ἑτεροδόξων, μερικαὶ ὀρθόδοξοι ἀντιπροσωπεῖαι, υἱοθέτησαν μίαν καθαρῶς προτεσταντικὴν Ἐκκλησιολογίαν, ἥτις διὰ τοῦ ἀδλακός της ὁδηγεῖ εἰς μίαν προτεσταντικὴν προσέγγισιν τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἀναδύεται ὁ σύγχρονος δημοφιλὴς νεωτερισμός.

Ὁ νεωτερισμός, συνίσταται εἰς κατάπτωσιν καὶ προσαρμογὴν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ρέοντος κοινωνικοῦ βίου καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν. Βλέπομεν τοῦτο εἰς τὴν νεωτεριστικὴν κίνησιν τῆς «Ζώσης Ἐκκλησίας» ἐν Ρωσίᾳ περὶ τὸ 1920. Εἰς τὴν πρώτην συνέλευσιν τῶν ἰδρυτῶν τῆς «Ζώσης Ἐκκλησίας» κατὰ τὴν 29ην Μαΐου 1922, οἱ σκοποὶ της καθορίσθησαν ὡς «ἀναθεώρησις καὶ ἀλλαγὴ ὄλων τῶν ὄψεων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὡς αὗται καθίστανται ἐπιτακτικαὶ ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς συγχρόνου ζωῆς» («Ἡ Νέα Ἐκκλησία» καθηγητοῦ Β. V. Titlinov, Πετρούπολις - Μόσχα 1923, σ. II). Ἡ «Ζῶσα Ἐκκλησία», ἦτο μία ἀπόπειρα διὰ τὴν μεταρρυθμίσιν, προσηρμοσμένη εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν συνθηκῶν ἐνὸς Κομμουνιστικοῦ Κράτους. Ὁ μοντερνισμὸς τοποθετεῖ αὐτὸν τὸν συμβιβασμὸν μὲ τὴν ἀνθρωπίνην μειονεκτικότητα καὶ ἀσθένειαν, ὑπεράνω τῶν ἠθικῶν καὶ μάλιστα τῶν δογματικῶν ἀπαιτήσεων τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐν τοιαύτῃ ἐκτάσει, ὥστε ὁ κόσμος ἐγκαταλείπει τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς, ἡ δὲ ἐκκοσμίκευσις (μοντερνισμὸς) ὑποβιβάζει τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ἐντὸς τῶν Δυτικῶν Ὁμολογιῶν βλέπομεν ὅτι ἐπῆλθε σχεδὸν κατάργησις τῆς Νηστείας, ριζικὴ συντόμευσις καὶ ἐκχυδαϊσμὸς τῶν θρησκευτικῶν ἀκολουθιῶν,

καὶ τελικῶς πλήρης καὶ ὀλοσχερῆς πνευματικῆ ἐρήμωσις, ἐξικνουμένη μέχρι σημείου ἀπροκαλύπτου ἐκδηλώσεως ἀνοχῆς, ἀν μὴ καὶ ἐνθαρρύνσεως πρὸς ἀνθρωπίνους διαστροφὰς περὶ τῶν ὁποίων ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι «αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν».

Ὁ ἐκσυγχρονισμὸς οὗτος ὑπῆρξεν ἡ βᾶσις τῆς θλιβερᾶς μνήμης Πανορθοδόξου ἐκείνης Συνόδου, ἣτις συνῆλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1923, καὶ ἣτις προφανῶς ἤσκησε μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐν Ρωσίᾳ ἀνακαινιστικοῦ πειράματος. Συνεπεία τῆς Συνόδου ἐκείνης, Ἐκκλησίαι τινές, ἐνῶ δὲν υἰοθέτησαν ὅλας τὰς μεταρρυθμίσεις αἵτινες εἰσήχθησαν τότε, ἀπεδέχθησαν ἐν τούτοις τὸ *δυτικὸν ἡμερολόγιον* καὶ μάλιστα, εἰς τινὰς περιπτώσεις, τὸ *δυτικὸν Πασχάλιον*. Τοῦτο ὑπῆρξε τότε τὸ πρῶτον βῆμα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐκκοσμικεύσεως καὶ τοῦ μοντερνισμοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐνῶ συγχρόνως ἤλλαξεν ὁ τρόπος ζωῆς τῆς, ὥστε νὰ ἀχθῆ αὐτὴ προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐγγύτατα πρὸς τὰς αἰρετικὰς ὁμολογίας καὶ φατρίας. Ἐκ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἡ τοιαύτη *υἰοθέτησις τοῦ δυτικοῦ ἡμερολογίου*, ἦτο μία *κατάφωρος παράβασις τῶν ἱερῶν Κανόνων*, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ὁ χωρισμὸς τῶν πιστῶν ἀπ' ἐκείνων οἵτινες διδάσκουσι ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ οὐχὶ ἡ ἐνθάρρυνσις προσεγγίσεως μετ' αὐτῶν εἰς τὰ τῆς λειτουργικῆς μας ζωῆς. (Τίτου γ' 10· 10ος, 45ος καὶ 65ος Ἀποστολικοὶ Κανόνες· 32ος, 33ος καὶ 37ος Κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ). Τὸ *φρικτὸν* προϊόν τῆς τοιαύτης μεταρρυθμίσεως ὑπῆρξεν ἡ διάσπασις τῆς ἐνότητος τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν εἰς διαφόρους χώρας. Οὕτως, ἐνῶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐορτάζουν τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ὁμοῦ μετὰ τῶν αἰρετικῶν, ἕτεροι ἐξακολουθοῦν νηστεύοντες. Ἐνίοτε τοιοῦτος διχασμὸς συμπίπτει καὶ εἰς τὴν αὐτὴν, ἑκασταχοῦ, τοπικὴν Ἐκκλησίαν, κάποτε δὲ καὶ τοῦτο τὸ Πάσχα εἰσέτι ἐορτάζεται σύμφωνα μὲ τὸ *δυτικὸν πασχάλιον*. Ἐπὶ τῷ τέλει, ἐν τούτοις, τῆς συμπλησιάσεως πρὸς τοὺς αἰρετικούς, παραβιάζεται ὁ Κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καθ' ὃν οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ δεόν νὰ ἐορτάζωσι καὶ νὰ δοξάζωσι ταυτοχρόνως τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον.

Ἡ τάσις αὕτη τοῦ εἰσάγειν *μεταρρυθμίσεις*, ἐν ἀδιαφορίᾳ καὶ περιφρονήσει πρὸς τὰς προγενεστέρας γενικὰς ἀποφάσεις καὶ τὴν ἐν τῇ πράξει ζωὴν τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐν

καταφώρῳ παραβάσει τοῦ δευτέρου Κανόνος τῆς Ἑκτης Οἰκου-
μενικῆς Συνόδου, μόνον σύγχυσις δημιουργεῖ. Ὁ ἀγιώτατος
Πατριάρχης τῆς Σερβίας Γαβριήλ, ὁ ἀλήστου μνήμης ἐκεῖνος
Ἱεράρχης, εὐγλώττως ἐκφράζει τὰς σκέψεις του ταύτας, κατὰ
τὴν ὁμιλίαν του, εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Διάσκεψιν τῆς Μόσχας
τὸ 1948, ὡς ἑξῆς:

«Κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας, διάφοροι τάσεις ἐνεφανί-
σθησαν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, αἵτινες προκαλοῦν δεδι-
καιολογημένην ἀνησυχίαν διὰ τὴν καθαρότητα τῆς ὁμολογίας
τῆς, τὴν δογματικὴν καὶ κανονικὴν τῆς ἐνότητα. Ἡ σύγκλησις
ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῆς Πανορθοδόξου Διασκέ-
ψεως, ὡς καὶ ἡ διάσκεψις ἐν Βατοπεδίῳ, αἵτινες εἶχον ὡς πρω-
ταρχικὸν καὶ κύριον σκοπὸν τὴν προετοιμασίαν τῆς Προσυνό-
δου, παρεβίασαν τὴν ἐνότητα καὶ συνεργασίαν τῶν Ὁρθοδόξων
Ἐκκλησιῶν. Ἀφ' ἐνὸς ἡ ἀπουσία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας κα-
τὰ τὰς συναντήσεις αὐτὰς καί, ἀφ' ἑτέρου, αἱ βεβιασμένοι καὶ μο-
νομερεῖς ἐνέργειαι τινῶν ἐκ τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ αἱ
βεβιασμένοι ἐνέργειαι τῶν ἀντιπροσωπειῶν των, εἰσήγαγον τὸ
χάος καὶ τὴν ἀνωμαλίαν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδό-
ξου Ἐκκλησίας. Ἡ μονομερὴς εἰσαγωγή τοῦ Γρηγοριανοῦ
Ἡμερολογίου ὑπὸ τινῶν ἐκ τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ τὸ
παλαιὸν τοιοῦτον ἀκολουθεῖται εἰσέτι ὑπὸ τῶν πλείστων, ἔσεισε
τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ προῦκάλεσε σοβαρωτάτας διχο-
στασίας ἐντὸς τῶν κόλπων τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκείνων, αἵτινες με-
τὰ τοσαύτης ἐλαφρότητος εἰσήγαγον τὸ νέον ἡμερολόγιον». (Πράξεις τῆς Διασκέψεως τῶν Ἀρχηγῶν καὶ Ἀντιπροσωπειῶν
τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Μόσχα 1949, τόμ.
II, σελ. 447-448).

Προσφάτως, ὁ καθηγητὴς κ. Θεοδώρου, εἷς ἐκ τῶν ἀντιπρο-
σώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Διάσκεψιν τοῦ
Σαμπεζὺ τὸ 1968, ἔγραψεν, ὅτι ἡ ἡμερολογιακὴ μεταρρύθμισις
ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρξεν βεβιασμένη καὶ ὅτι, ἡ Ἐκκλησία πάσχει, εἰ-
σέτι καὶ σήμερον ἀπὸ τούτου, συνεπεία τῆς ἡμερολογιακῆς μεταρρυθ-
μίσεως, προκληθὲν σχῆσμα. (Περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου τῆς
Μόσχας, ἀρ. I, 1969, σελ. 51).

Δὲν δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν εὐαισθησίαν τῆς συνειδήσεως,
πλείστων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἡ ἡμερολογιακὴ μεταρρύθ-
μισις προητοίμασε τὸ ἔδαφος καὶ ὑπέσκαψε τὰ θεμέλια, διὰ μίαν
ἀναθεώρησιν τῆς συνόλου τάξεως τῆς ζωῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκ-

κλησίας, ἥτις ὑπῆρξεν εὐλογημένη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως πολλῶν ἑκατονταετηρίδων καὶ ἐσφραγισμένη ὑπὸ τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἦδη εἰς τὴν Πανορθόδοξον ἐκείνην Διάσκεψιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ 1923, τὸ θέμα τοῦ δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν ἀνέκυψε μεθ' ἑτέρων πολλῶν θεμάτων. Προσφάτως δέ, ὁ Ἑλλήν Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Ἰάκωβος προέβη εἰς δήλωσιν ἐπιδοκιμάζουσα τὸν γάμον τῶν ἐπισκόπων. («Ἑλληνικά Χρονικά» 23 Δεκεμβρίου 1971).

Ἡ ἰσχὺς τῆς Ὁρθοδοξίας ἐγκεῖται εἰς τὸ ὅτι αὕτη ἀπὸ ἀνέκαθεν διατηρεῖ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως. Παρὰ ταῦτα, ὑπάρχουσιν ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπιχειροῦν νὰ συμπεριλάβουν εἰς τὰ θέματα τῆς μεγάλης Συνόδου, οὐχὶ ἀπλῶς μίαν ἀνταλλαγὴν γνωμῶν διὰ τὴν καλλιτέραν μεθοδολογίαν πρὸς διασφάλισιν τηρήσεως τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, ἀλλὰ τουναντίον, τρόπους διὰ μίαν ριζικὴν ἀναθεώρησιν τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἀρχῆς γενομένης διὰ τῆς καταργήσεως τῶν νηστειῶν, δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν κ.λπ., εἰς τρόπον ὥστε ἡ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ ἐξομοιωθῆ μετὰ τὴν τοιαύτην τῶν αἵρετικῶν κοινοτήτων.

Εἰς τὴν πρώτην ἡμῶν ἐπιστολὴν τοῦ πόνου κατεδείξαμεν λεπτομερῶς, μέχρι ποίου σημείου αἱ ἀρχαὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἀντιτίθενται εἰς τὰ δόγματα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διεμαρτυρήθημεν κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἣν ἔλαβεν ἡ Πανορθόδοξος Διάσκεψις τῆς Γενεύης, διακηρύσσουσα τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς ὀργανικὸν μέλος τοῦ τοιούτου Συμβουλίου. Ὑπεμνήσαμεν τότε πρὸς ἅπαντας, ὅτι: «τὸ δηλητήριον τῆς αἵρέσεως δὲν εἶναι καὶ τόσον ἐπικίνδυνον, ὅταν εἰσάγηται βαθμιαίως ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ εἰς δόσεις, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυροτέρας, ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ἀκριβῶς λόγῳ τῆς θέσεώς των, θὰ ὄφειλον νὰ εἶναι οὐχὶ δηλητηριασταί, ἀλλ' ἰατροὶ πνευματικοί».

Ἄλλοίμονον! Ἐπ' ἐσχάτων βλέπομεν τὰ συμπτώματα μιᾶς τοιαύτης ἀναπτύξεως καὶ διαδόσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, καὶ δὴ τῇ συμμετοχῇ τῶν Ὁρθοδόξων, ὥστε, ἐν ἀληθείᾳ ὁ Οἰκουμενισμὸς ἀπέβη φοβερὰ ἀπειλὴ ὀδηγοῦσα εἰς τὴν ὀλοσχερῆ ἐξαφάνισιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διαλύουσα ταύτην εἰς τὸν ὠκεανὸν τῶν αἵρετικῶν κοινοτήτων.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐνότητος δὲν συζητεῖται σήμερον ἐπὶ τοῦ

επιπέδου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐτοποθετεῖτο συνήθως ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων. Δι' ἐκείνους, ἡ ἐνότης μετὰ τῶν αἰρετικῶν ἀπῆτει τὴν ὑπὸ τῶν δευτέρων ὀλοκληρωτικὴν ἀποδοχὴν τῆς Ὁρθοδόξου διδασκαλίας καὶ τὴν ἐπιστροφὴν των εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὑπὸ τὸ πρῖσμα ἐν τούτοις τῆς οἰκουμένης κινήσεως εἶναι αὐτονόητον, ὅτι ἀμφότεραι αἱ πλευραὶ τυγχάνουν *ἰσοδυνάμως ἐν δικαίῳ καὶ ἐν ἀδίκῳ*, καὶ τοῦτο ἐφαρμόζεται ἐξ ἴσου εἰς τε τοὺς καθολικοὺς καὶ τοὺς διαμαρτυρομένους. Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας σαφῶς ἐξέφρασε τοῦτο εἰς χαιρετιστήριον ὁμιλίαν τοῦ πρὸς τὸν Καρδιναλίον Βίλλεμπραντς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1969. Ὁ Πατριάρχης ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν, ἵνα αἱ δραστηριότητες τοῦ Καρδιναλίου «σημάνουν μίαν νέαν ἐποχὴν προόδου, οὐ μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὰς δύο ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐπίσης μεθ' ὄλων τῶν Χριστιανῶν». Ὁ Πατριάρχης ἔδωκε τὸν ὄρισμὸν τῆς νέας προσεγγίσεως τοῦ προβλήματος τῆς ἐνότητος λέγων: «Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν καλεῖ τὸν ἕτερον πλησίον του, ἀλλ' ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἀνδρέας, ἀμφότεροι ὀδεύομεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, τὸν μόνον κοινόν Κύριον, ὅστις ἐνώνει ἡμᾶς εἰς μονάδα». («Τόμος Ἀγάπης» Ρώμη - Κωνσταντινούπολις, Ἑγγρ. ὑπ' ἀριθ. 274 σ. 588 - 589).

Ἡ πρόσφατος ἀνταλλαγὴ Ἐπιστολῶν μεταξὺ Παύλου τοῦ ΣΤ', Πάπα τῆς Ρώμης, καὶ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, καλλιεργεῖ καὶ ἀναπτύσσει ἔτι εὐρύτερον τὴν ἀντορθόδοξον ταύτην ἀντίληψιν, προκαλοῦσα ἐν ἡμῖν μεγάλην ταραχὴν. Ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ διαφόρων δηλώσεων τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Πάπας ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τὴν 8ην Φεβρουαρίου 1971: «Ἀναμνησκόμεθα τῶν πιστῶν, συγκεντρωμένων εἰς τὴν Βασιλικὴν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς Ἐνότητος καθ' ἣν διεπιστώθη ὅτι μεταξὺ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ τῶν σεπτῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὑφίσταται ἡδη, μία σχεδὸν πλήρης κοινωνία, ἂν καὶ οὐχὶ ὀλοσχερῶς συμπληρωμένη, προκύπτουσα ἀπὸ τὴν κοινὴν ἡμῶν συμμετοχὴν εἰς τὸ Μυστήριον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ» («Τόμος Ἀγάπης» σ. 614-615).

Μία νέα διδασκαλία διὰ τὸν Ρωμαιοκαθολικισμόν, ἀλλ' ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀποδεκτὴ διὰ τὸν Προτεσταντισμόν, περιέχεται εἰς τὰς λέξεις ταύτας. Συμφώνως πρὸς αὐτὴν, αἱ ὑφιστάμεναι διαιρέσεις μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος χιμαιρικαί. Αὗται δὲν φθάνουν μέχρι τῶν οὐρανῶν. Οὐ-

τως οί λόγοι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, οἱ ἀφορῶντες εἰς τὴν τιμωρίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δὲν ὑπακούουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν (Ματθ. ιη' 18) ἐτέθησαν εἰς ἄγνοιαν καὶ θεωροῦνται ὡς ἄνευ ἰσχύος. Τοιαύτη τις διδασκαλία εἶναι νεοφανῆς οὐχὶ μόνον δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ διὰ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, τῶν ὁποίων ἡ σκέψις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, τόσον διάφορος πρὸς τὴν ἐν τῷ παρόντι, ἐξεφράσθη κατὰ τὸ 1928 ὑπὸ τοῦ Πάπα Πίου τοῦ Θ' εἰς τὴν Ἐγκύκλιόν του «Mortalium Animos». Ἄν καὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἀνήκουν εἰς τοὺς ἀποκαλουμένους «ἔξω» (Α' Κορ. ε' 13), καὶ δὲν εἴμεθα ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὰς ἐναλλαγὰς τῶν τάσεων εἰς τὰς ἰδέας των, ἡ συμπλησίασις των ἐγγύτατα τῆς προτεσταντικῆς ἐκκλησιολογίας, ἐνδιαφέρει ἡμᾶς κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον αὕτη συμπίπτει μὲ τὴν ὁμόφωνον ἀποδοχὴν παρομοίας στάσεως ἐκ μέρους τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οἱ οἰκουμενισταὶ Ὀρθοδόξου ὑποδομῆς καὶ οἱ οἰκουμενισταὶ Προτεσταντικῆς - Ρωμαιοκαθολικῆς ὑποδομῆς, συμπίπτουν εἰς μίαν ὁμόθυμον γνώμην ἐν τῇ αὐτῇ αἵρέσει.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἀπήντησεν εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀναφερομένην ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα, τὴν 21ην Μαρτίου 1971 κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. Παραθέτοντες τὰς λέξεις του, ὑπογραμμίζομεν δι' ἀραιώσεων τὰς πλέον σημαντικὰς φράσεις. Ἐνῶ ὁ Πάπας, ὅστις ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν δογματικὴν ἄρμονίαν, καλεῖ τὸν Πατριάρχην «νᾱ κάμη πᾶν τὸ δυνατόν, ἵνα ἐπιταχύνη τὴν λίαν ποθητὴν ταύτην ἡμέραν, ὅτε, ὡς ἐπιστέγασμα μιᾶς κοινῆς συλλειτουργίας θὰ καταστῶμεν ἄξιοι νᾱ κοινωνήσωμεν ὁμοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ποτηρίου τοῦ Κυρίου» (αὐτόθι), ὁ Πατριάρχης, ἀπαντῶν ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Πάπαν ὡς πρὸς «πρεσβύτερον ἀδελφόν» λέγει ὅτι: «...ἀκολουθοῦντες τὴν ἁγίαν ἐπιθυμίαν τοῦ Κυρίου, θέλοντος ἵνα ἡ Ἐκκλησία Αὐτοῦ ἦ μία, ὁρατὴ εἰς ἅπαντας ἐν τῷ κόσμῳ, ὥστε ὁ σύμπας κόσμος νᾱ ἦ ἐν Αὐτῇ, ἡμεῖς, σταθερῶς καὶ ἀδιαλείπτως, ἄς παραδώσωμεν ἑαυτούς εἰς τὴν ὁδηγίαν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἐν τῇ σταθερᾷ συνεχίσει καὶ συμπληρώσει τοῦ ἤδη ἀρξαμένου καὶ ἐξελισσομένου ἱεροῦ ἔργου, ὅπερ ἤρχισαμεν μεθ' Ὑμῶν, ἐν τῷ αὐτῷ Ἁγίῳ πύθῳ, νᾱ ποιήσωμεν ὁρατὴν καὶ δεδηλωμένην ἐν τῷ κόσμῳ τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν» («Τόμος Ἀγάπης» σελ. 618-619).

Περαιτέρω ὁ Πατριάρχης γράφει: «Ἀληθῶς, ἂν καὶ αἱ Ἐκκλησῖαι (τῆς τε Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως) ἐχωρίσθησαν ἢ μία τῆς

ἄλλης, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, δὲν ἔχουσι δυνάμει καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι χωρισθῆ ἔκ τῆς κοινωνίας εἰς τὸ Μυστήριον τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ καὶ τῆς Θεανθρώπου Αὐτοῦ Ἐκκλησίας» (σελ. 620).

Ὁ Πατριάρχης μετὰ πικρίας ἀναφέρει ὅτι: «Ἐχωρίσθημεν ἔκ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἡ εὐλογημένη δωρεὰ τῆς ὁμολογίας εἰς τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος τῆς ἐν Χριστῷ Πίστεως, ἀφῆρέθη ἔξ ἡμῶν». Λέγει δὲ ὅτι: «Ἐστερήθημεν τῆς εὐλογίας τοῦ συμπορεύεσθαι εἰς τὸ Κοινὸν Θυσιαστήριον... ὡς ἐπίσης καὶ τῆς πλήρους καὶ ἀπὸ κοινοῦ Κοινωνίας καὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἔκ τοῦ Ἁγίου Σώματος καὶ Αἵματος, ἀν καὶ δὲν ἐπαύσαμεν ἀναγνωρίζοντες ὁ εἷς εἰς τὸν ἕτερον τὴν ἀποστολικὴν ἱερωσύνην καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας» (αὐτόθι). Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐπικαίρως ὁ Πατριάρχης σημειοῖ ὅτι: «Καλούμεθα νὰ ὀδεύσωμεν θετικῶς πρὸς τὴν τελικὴν Ἐνωσιν ἐν συλλειτουργίᾳ καὶ κοινωνίᾳ τοῦ Τιμίου Αἵματος καὶ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἔκ τοῦ Αὐτοῦ Ἁγίου Ποτηρίου» (σ. 620-623).

Ἄρνοῦνται τὴν Ἐκκλησίαν

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ πλεῖσαι ἀντορθόδοξοι ἰδέαι ἐκφράζονται, αἱ ὁποῖαι ἐὰν ληφθῶσιν ἐν τῇ λογικῇ ἐσχατολογίᾳ των, ὀδηγοῦν ἡμᾶς εἰς τὰ πλέον τρομερὰ καὶ ἀπαίσια συμπεράσματα: Προκύπτει ἔκ τῶν ἀναφερομένων λόγων, ὅτι οἱ Οἰκουμενισταί, ἡγουμένου τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, δὲν πιστεύουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς τεθεμελιωμένην ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος. Ἀντιθῆτως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου (Ματθ. ις' 18), ἡ Ἐκκλησία αὕτη δὲν ὑφίσταται πλέον δι' αὐτοὺς καί, Πάπας καὶ Πατριάρχης ὁμοῦ, «θέλουσι ποιῆσαι ταύτην ὀρατὴν καὶ κατάδηλον», τουτέστιν ἐπιζητοῦσι μίαν νέαν Ἐκκλησίαν, ἣτις θέλει περιλάβει ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος. Δὲν εἶναι τρομερὸν νὰ ἀκούη τις τοὺς λόγους «ποιήσωμεν ὀρατὴν καὶ κατάδηλον» ἔκ στόματος ἑνὸς Ὀρθοδόξου Πατριάρχου; Δὲν ἀποτελεῖ τὸ τοιοῦτον ἄρνησιν τῆς ὑπαρχούσης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ; Εἶναι ἄρα δυνατόν νὰ καταστήσωμεν μίαν νέαν Ἐκκλησίαν ὀρατὴν, χωρὶς πρότερον νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν πραγματικὴν Ἐκκλησίαν, ἣν Αὐτὸς Οὗτος ὁ Κύριος, ἔδημιούργησε; Ἀλλὰ δι' ἐκείνους, οἵτινες ἀληθῶς πιστεύουσιν εἰς αὐτήν, οὐδεμία ἀνάγκη παρίσταται νὰ καταστήσουν ὀρατὴν καὶ ἐκδηλον οἵανδήποτε νέαν Ἐκκλησίαν. Ἔτσι

πλέον, ἢ «παλαιά» Ἐκκλησία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Πατριάρχου, δηλαδή, ἐν διαστρόφῳ μορφῇ, δημιουργεῖ τὴν παραίσθησιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγινώσκοντος ὅτι, ἢ ὑπ' αὐτῶν διοικουμένη Ἐκκλησία, εἶναι, κατὰ τινα τρόπον, συνηρημένη μὲ τὴν νέαν Ἐκκλησίαν, ἣν οὗτοι διακαῶς ἐπιθυμοῦσι νὰ δημιουργήσωσι, καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐπιδιώκουν νὰ παρουσιάσωσι τὸν χωρισμὸν μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ ὡς οὐδέποτε ὑπάρξαντα.

Εἰς τὴν κοινὴν προσευχὴν των ἐν τῇ Βασιλικῇ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας καὶ ὁ Πάπας Παῦλος ὁ ΣΤ' ἐδήλωσαν ὅτι, εὐρίσκουν ἑαυτοὺς ἤδη ἠνωμένους «ἐν τῇ διακηρύξει τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου Εὐαγγελίου, τοῦ αὐτοῦ Βαπτίσματος, ἐν τοῖς αὐτοῖς μυστηρίοις καὶ χαρίσμασιν»! (σ. 660).

Ἀλλά, καίπερ ὁ Πάπας καὶ ὁ Πατριάρχης, διεκήρυξαν ὡς *ἀκυρα* καὶ μὴ ὑφιστάμενα τὰ Ἀναθέματα, ἅπερ διήρκεσαν ἐπὶ ἐννεὰ ὄλους αἰῶνας, μήπως, ὡς εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ἐξέλιπον οἱ λόγοι, οἱ δικαιολογοῦντες τὰ Ἀναθέματα ταῦτα; Μήπως σημαίνει ὅτι αἱ πλᾶναι τῶν Λατίνων, ἃς ὄφειλον ν' ἀπορρίψουν ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ὑπάρχουν τάχα πλέον;

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, μεθ' ἧς ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἤθελεν ἐγκαθιδρῦσει Λειτουργικὴν Κοινωνίαν καὶ μετὰ τῆς ὁποίας, μέσῳ τῶν πράξεων τοῦ Μητροπολίτου Νικοδήμου τοῦ Λένιγκραντ καὶ ἄλλων, τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, εἰσῆλθεν ἤδη εἰς κοινωνίαν, δὲν εἶναι μήπως ἡ ἰδίᾳ Ἐκκλησία μετὰ τῆς ὁποίας ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἡγουμένου τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ τῆς Ἐφέσου ἠρνήθη νὰ ἔλθῃ εἰς ἔνωσιν; Ἡ Ἐκκλησία αὕτη, εἶναι ἤδη πολὺ πλέον μεμακρυσμένη τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας σήμερον, ἅτε εἰσαγαγοῦσα νέας δογματικὰς διδασκαλίας καὶ ἀποδεχθεῖσα, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀρχὰς τῆς μεταρρυθμίσεως, τοῦ οἰκουμενισμοῦ καὶ τοῦ μοντερνισμοῦ.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς μέγα ἀριθμὸν ἀποφάσεών της θεωρεῖ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς ὡς αἰρετικούς. Καίτοι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν κατὰ τρόπον οὐδόλως διαφέροντα ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς εἰσδοχῆς τῶν Ἀρειανῶν, δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι, ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας καὶ μέχρι σήμερον ἔτι, αἱ ἑλληνικαὶ Ἐκκλησῖαι ἐδέχθησαν τούτους διὰ τοῦ Βαπτίσματος. Ἐὰν κατὰ τοὺς ἐπακολουθήσαντας τὸ 1054 αἰῶνας, οἱ Λατῖνοι ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Ἐλ-

ληνικὴν καὶ Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν διὰ δύο διαφορετικῶν τρόπων ἱεροτελεστίας, τοῦτ' ἔστιν διὰ τοῦ Βαπτίσματος ἢ διὰ τοῦ Χρίσματος, τοῦτο ἐγένετο διότι, ἂν καὶ οἱ πάντες ἐθεώρουν τούτους ὡς *αἵρετικούς*, δὲ ὑφίστατο ἐν τούτοις γενικός τις Κανὼν, ἰσχύων διὰ τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν, σχετικῶς πρὸς τὰ μέσα καὶ τοὺς τρόπους τῆς εἰσδοχῆς των.

Ἐν παραδείγματι, ὅτε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 12ου αἰῶνος ὁ Σέρβος πρίγκηψ καὶ Πατὴρ Στέφανος Νεμάνια, ὑπεχρεώθη νὰ βαπτίσῃ τὸν υἱὸν του ὑπὸ τῶν Λατίνων, ἔπραξε μὲν τοῦτο, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του βραδύτερον εἰς τὴν Ράζαν, ἐβάπτισε τὸν ἐν λόγῳ υἱὸν του Ὁρθόδοξον («Βραχεῖα Ἐπιτομὴ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ Ρουμανίας ὑπὸ Ε.Ε. Κουλουμπίνσκυ Μόσχα, 1871, σ. 551). Εἰς μίαν ἄλλην μνημειώδη ἐργασίαν του « Ἡ Ἱστορία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας» (Τόμ. I/II Μόσχα 1904, σ. 806-807) ὁ καθηγητὴς Κουλουμπίνσκυ περιγράφων τὴν στάσιν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς Λατίνους, παραθέτει πληθὺν γεγονότων, καταδεικνυόντων ὅτι, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ διαφόρων τρόπων διὰ τὴν εἰσδοχὴν τῶν Λατίνων εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἴτε διὰ τοῦ Βαπτίσματος, εἴτε διὰ τοῦ Χρίσματος, ἀμφότεραι, Ἑλληνικὴ καὶ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ἐπίστευον ὡς δεδομένον, ὅτι οἱ Λατῖνοι ἦσαν *αἵρετικοί*.

Συνεπῶς, ἡ δὴλῶσις ὅτι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰῶνων τούτων, «δὲν ἐπαύσαμεν ἀναγνωρίζοντες ἀμοιβαίως τὴν ἰσχύν καὶ τὸ κῦρος τῆς Ἀποστολικῆς Ἱερωσύνης καὶ τὸ κῦρος τῆς Θείας Εὐχαριστίας», δὲν συνάδει πρὸς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα. Ἡ διαίρεσις μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς Ρώμης καὶ ὑφίστατο καὶ ὑπάρχει ἔτι καὶ σήμερον, ἀλλὰ, τὸ σημαντικώτερον, αὕτη δὲν εἶναι χιμαιρικὴ, ἀλλὰ ἐπίκαιρος. Ἡ διαίρεσις φαίνεται χιμαιρικὴ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν προσδίδουν τὴν δέουσαν βαρύτητα εἰς τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος πρὸς τοὺς Ἁγίους Αὐτοῦ Ἀποστόλους, καὶ μέσῳ αὐτῶν, πρὸς τοὺς διαδόχους αὐτῶν: «Ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ» (Ματθ. ιη', 18).

Ὁ Σωτὴρ λέγει: «ἀμὴν λέγω ὑμῖν», καὶ ὁ Πατριάρχης ἀντιλέγων πρὸς Αὐτὸν διακηρύττει, ὅτι αἱ λέξεις τοῦ Κυρίου εἶναι ἀναληθεῖς! Τουντεῦθεν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Πατριάρχου, τὸ συμπέρασμα ὅτι, ἂν καὶ οἱ Λατῖνοι ἐθεωροῦντο αἰ-

ρετικοί υπό τῆς ὄλης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἂν καὶ δὲν ἠδύ-
ναντο νὰ λαμβάνωσι τὴν Θεϊαν Κοινωνίαν, καίπερ ἐγένοντο δε-
κτοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας διὰ τοῦ Βαπτίσμα-
τος —καὶ γνωρίζομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπόφασις τῆς Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας ἀνατρέπουσα τὴν ἐδραϊαν αὐτὴν στάσιν— ἐν τούτοις,
ἐξηκολουθοῦν νὰ εἶναι μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ (corpus
Christi) καὶ δὲν ἦσαν κεχωρισμένοι τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλη-
σίας. Ἐν τῇ τοιαύτῃ δηλώσει, οὐδεμία ὑφίσταται λογικὴ. Μαρτυ-
ρεῖται διὰ ταύτης ἔλλειψις ἐπαφῆς μὲ τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν τῆς
Ἐκκλησίας. Παρέχεται εἰς ἡμᾶς ἐν παράδειγμα ἐφαρμογῆς ἐν τῇ
πράξει τῆς Προτεσταντικῆς διδασκαλίας, καθ' ἣν, ἀφορισμὸς ἐκ
τῆς Ἐκκλησίας συνεπεῖα δογματικῆς πλάνης δὲν φράσσει τὴν
ὁδὸν πρὸς τὸν ἅπαξ ἀποσχισθέντα, νὰ ἀποτελῆ μέλος τῆς Ἐκ-
κλησίας. Ἄλλαις λέξεσιν τοῦτο σημαίνει, ὅτι «συμμετοχὴ εἰς τὸ
Μυστήριον τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ» δὲν ἤρτηται ἀναγκαίως ἐκ
τῆς ἐντάξεως εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν!...

Ἐν τῇ προσπάθειά των νὰ ἀνεύρωσι δικαιολογίας διὰ τὴν
Οἰκουμενιστικὴν των θεωρίαν, προσπαθοῦν νὰ πείσουν ἡμᾶς, ὅ-
τι ἔνταξις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἄνευ πλήρους δογματικῆς συμφω-
νίας πρὸς ταύτην, ἦτο ἐπιτρεπτὴ κατὰ τὸ παρελθόν. Εἰς τὴν ἐπί-
σημον δῆλωσίν του ἐν Φαναρίῳ γενομένην, ὅτε ἐδημοσιεύθη ἡ
Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν Πάπαν, ὁ Πατριάρχης
Ἀθηναγόρας ἐπεχείρησε νὰ πείσῃ ἡμᾶς ὅτι παρ' ὅλα τὰ ἄνωθι
ἐκτεθέντα γεγονότα, ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δὲν διέκοψε τὴν
ἐπαφὴν καὶ ἐπικοινωνίαν της μετὰ τῆς Ρώμης, ἔτι καὶ ὅταν ἡ
δογματικὴ διάστασις ἦτο ἐκδηλὸς καὶ ὀφθαλμοφανής.

Δύναται τις νὰ ἀνεύρῃ μεμονωμένας τινὰς περιπτώσεις ἐπι-
κοινωνίας μὲ τοὺς Λατίνους μετὰ τὸ 1054. Ἱεράρχαι τινὲς τῆς
Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, πιθανὸν νὰ μὴ ἔσπευσαν νὰ ἀποδεχθῶ-
σιν ὡς αἵρεσιν ἐσφαλμένας διδασκαλίας, αἵτινες ἐνεφανίσθησαν
εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης. Ἀλλὰ μία μακροχρόνιος ἀσθέ-
νεια, εἶναι καὶ παραμένει ἀσθένεια, ὃ δὲ θάνατος τὸν ὁποῖον προ-
καλεῖ εἶναι καὶ παραμένει θάνατος, ἀσχέτως τῆς στιγμῆς καθ' ἣν
ἐπέρχεται οὗτος. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ρώμης ἡ διαδικασία αὐ-
τὴ ἦτο προφανὴς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἁγίου Φωτίου, πλὴν
μόνον βραδύτερον, τὸ 1054, ἐπῆλθεν ὁ ὀριστικὸς χωρισμὸς.

Ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπιστολῶν, μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου Κων-
σταντινουπόλεως καὶ τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης, μᾶς ὑπεχρέωσεν νὰ
ἐπεκταθῶμεν ὀλίγον ἐπὶ τῶν σχέσεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλη-

σίας μετὰ τῶν Λατίνων. Ἄλλ' ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας προχωρεῖ ἔτι περαιτέρω, ἐξομοίωνων τὸν Παπισμὸν μετὰ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὀμιλοῦμεν ἐνταῦθα περὶ τῆς δηλώσεώς του πρὸς τὸν Προτεστάντην Πάστορα τῆς Μεταρρυθμιστικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας Ρότζε Σούλτζ. Ἐδήλωσε: «Ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς κάμω μίαν ὁμολογίαν», τῷ εἶπε· «εἶσθε Ἱερεῦς, θὰ ἠδυνάμην νὰ λάβω ἐκ τῶν χειρῶν σας τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ». Καὶ τὴν ἐπομένην προσέθεσε πρὸς τὸν ἴδιον Πάστορα, λέγων: «Θὰ ἠδυνάμην νὰ ἐξομολογηθῶ εἰς ὑμᾶς» (Ἐφημ. Le Monde 21 Μαΐου 1970).

Οἱ ὀρθοδόξου ὑποδομῆς οἰκουμενισταί, εἶναι πρόθυμοι ἀκόμη καὶ δι' ὑπονόμευσιν τῆς ἀθθεντίας τῶν Ἀγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐπὶ τῷ τέλει νὰ πραγματοποιήσωσι τὴν ἀπὸ κοινοῦ Κοινωνίαν μετὰ τῶν αἰρετικῶν. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ διαλόγου μὲ τοὺς Μονοφυσίτας. Κατὰ τὴν συνάντησιν μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Γενεύην, μία καθαρῶς Ὀρθόδοξος θέσις ὑπεστηρίχθη πράγματι μόνον ὑφ' ἑνὸς ἢ δύο ἐκ τῶν Συνέδρων, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι ἐξεδήλωσαν τὴν τυπικὴν Οἰκουμενιστικὴν ροπὴν καὶ τάσιν νὰ πραγματοποιήσωσι τὴν Μυστηριακὴν κοινωνίαν ἀντὶ πάσης θυσίας, ἔτι καὶ ἄνευ ἐπιτεύξεως μιᾶς πλήρους δογματικῆς συμφωνίας, μεταξὺ Ὀρθοδόξων καὶ Μονοφυσιτῶν.

Ὁ αἰδεσιμώτατος ἱερεὺς Ἰωάννης Ρωμανίδης, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἦτο πλήρως δεδικαιολογημένος, δηλῶν τὰ κάτωθι ὅσον ἀφορᾷ τὰ Ὀρθόδοξα μέλη τῆς Διασκέψεως. «Υπήρξαμεν ὅλοι ὁ στόχος μιᾶς Οἰκουμενιστικῆς τακτικῆς, σκοπούσης τὴν πραγματοποίησιν Μυστηριακῆς Κοινωνίας ἢ ἐπικοινωνίας ἢ Ἐνώσεως ἀκόμη, ἄνευ τινὸς συμφωνίας ὡς πρὸς τὰς διακελεύσεις τῆς Πέμπτης, Ἑκτης καὶ Ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι τοιαύτης» (Πρωτόκολλον τῆς Διασκέψεως ἐν Γενεύῃ ἐν: «The Orthodox Greek Theological Review» Τόμ. XVI σ. 30). Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης τακτικῆς, μία ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῆς Διασκέψεως εἶναι, τό γε νῦν ἔχον, ἡ συμφωνία πρὸς διερεύνησιν τῆς δυνατότητος διατυπώσεως σχεδίου συμφωνίας, ὅπερ δὲν θὰ ἦτο μία Δογματικὴ Δήλωσις ἐπιπέδου Ὁμολογίας Πίστεως, ἀλλὰ θὰ ἐχρησίμευε μᾶλλον ὡς μία βᾶσις, ἐφ' ἧς, Ὀρθόδοξοι καὶ Μονοφυσίται θὰ ἐβάδιζον πρὸς τὴν Ἐνωσιν καὶ τὴν κοινὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν. (αὐτόθι σ. 6).

Παρὰ τὰς κατηγορηματικὰς δηλώσεις ἐκ μέρους τῶν Μονο-

φυσιῶν ὅτι, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἠδύναντο νὰ δεχθοῦν τὴν ἐν Χαλκηδόνι καὶ τὰς λοιπὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, ἢ Ὁρθόδοξος Ἀντιπροσωπία, ὑπέγραψεν ἀπόφασιν ἀναγνωρίζουσα, ὅτι δὲν ἦτο ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ Ἀναθέματος ὅπως οἱ Ὁρθόδοξοι ἀποδεχθῶσι τὸν Διόσκορον καὶ τὸν Σεβῆρον ὡς Ἁγίους, ἢ οἱ Μονοφυσῖται ν' ἀναγνωρίσωσι τὸν Πάπαν Λέοντα ὡς Ἁγιον! Ἡ ἀποκατάστασις, ἐν τούτοις, τῆς Μυστηριακῆς Κοινωνίας θὰ συνεπέφερον τὴν ἀποδοχὴν, ὅτι τὸ Ἀνάθεμα θὰ ἔπαυεν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν νὰ ὑφίσταται ἐν τοῖς πράγμασιν.

Καὶ ἐν ἄλλῃ Διασκέψει εἰς Ἄντις Ἀμπέμπα, αἱ ἀντορθόδοξοι δηλώσεις ἀντιπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπεβεβαιώθησαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου τοῦ Λένινγκραντ Νικοδήμου καὶ τοῦ αἰδεσιμωτάτου Μποροβόϊ, καταληξάντων εἰς ἀπόφασιν, ὅτι τὸ ἀμοιβαῖον Ἀνάθεμα ἀπλῶς ἀπερρίφθη! «Θὰ ὑπάρξῃ τυπικὴ διακήρυξις ἢ τελετὴ, κατὰ τὴν ὁποῖαν τὸ Ἀνάθεμα ἤρθη; Πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἠσθάνθησαν ὅτι εἶναι ἀπείρως ἀπλούστερον νὰ ἀπορρίψωμεν τὰ τοιαῦτα ἀναθέματα, κατὰ τρόπον ἀθόρυβον καὶ ἡσυχον, ὡς ἐνῆεν Ἐκκλησίαι ἤρχισαν νὰ πράττουν» (αὐτόθι σ. 211).

Ἐνταῦθα πάλιν βλέπομεν ἐν τῇ πράξει, τὴν Προτεσταντικὴν ἀντίληψιν περὶ Ἐκκλησιολογίας, καθ' ἣν, ἢ ἀπόσχισις τινὸς διὰ δογματικὴν πλάνην δὲν ἐμποδίζει τοὺς αἰρετικοὺς νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ αἰδεσιμώτατος Βιτάλιος Μποροβόϊ σαφῶς ἐξέφρασε τὴν στάσιν ταύτην εἰς τὸ δημοσίευσμά του ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἡ ἀναγνώρισις τῶν Ἁγίων καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Ἀναθέματος», ὅπερ παρουσίασεν εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Ἄντις-Ἀμπέμπα, ἀναφανδὸν βεβαιῶν, ὅτι οἱ τε Μονοφυσῖται καὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ εἶναι πλήρη καὶ ἀκέραια μελετῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ! Ὑποστηρίζει ὅτι, Ὁρθόδοξοι, Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Μονοφυσῖται «ἔχουν ἐν Εὐαγγέλιον, μίαν Ἀποστολικὴν Παράδοσιν καὶ ἡγιασμένην προέλευσιν, τὰ αὐτὰ Μυστήρια, καί, ἐν τῇ οὐσίᾳ, μίαν εὐσέβειαν καὶ μίαν ὁδὸν Σωτηρίας». Μὲ τοιαύτας ἀντιλήψεις εἶναι ἄραγε ἐκπληκτικόν, ὅτι συμφωνίαι σκοπιμότητος καὶ μόνον κυριαρχοῦν εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν Ὁρθόδοξων σκαπανέων καὶ προαγωγῶν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, Προτεσταντῶν καὶ Ἀντιχαλκηδονίων;

Ὑπερθεματίζων τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ὁ Μητροπολίτης Νικόδημος, ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας,

μετέδωκε τὴν Θεϊαν Κοινωνίαν εἰς Ρωμαιοκαθολικοὺς κληρικοὺς εἰς τὸν Καθρεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1970. Ἐλειτούργησεν ἐκεῖ ἐπὶ παραβάσει τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, ἐνῶ χορὸς σπουδαστῶν τοῦ Παπικοῦ Κολλεγίου ἔψαλλον καὶ Λατῖνοι Κληρινοὶ ἐλάμβανον τὴν Θεϊαν Κοινωνίαν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ. («Διακονία» ἀρ. I. 1971).

Οἱ ἀπώτεροι σκοποὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ

Ἐπὶ πλέον, ὀπισθεν τῆς οὕτω καλουμένης Οἰκουμενιστικῆς Κινήσεως, ἄλλοι εὐρύτεροι σκοποὶ, εἶναι λίαν εὐδιάκριτοι διὰ τὴν τελικῶς πλήρη ἐξαφάνισιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ διάλογοι μεταξὺ διαφόρων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν καὶ δὴ μετ' ἄλλων Θρησκειῶν (ὅπως π.χ. Ἰσλαμισμοῦ καὶ Ἰουδαϊσμοῦ), εἶναι δεσμοὶ καὶ κρῖκοι εἰς μίαν ἄλυσον, ἥτις, κατὰ τὴν νοοτροπίαν καὶ τὴν σκέψιν τῶν οἰκουμενιστῶν, πρέπει νὰ ἀυξηθῇ ἵνα περιλάβῃ τὴν ἀνθρωπότητα σύμπασαν. Ἡ τάσις αὕτη εἶναι ἤδη κατάδηλος εἰς τὴν Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ἐν Οὐψάλα τὸ 1967.

Κατὰ τοὺς Οἰκουμενιστὰς πάντα ταῦτα θὰ ἠδύναντο νὰ πραγματοποιηθῶσι διὰ μιᾶς εἰδικῆς Συνόδου, ἥτις εἰς τὰ ὄμματά των θὰ ἦτο ἀληθῶς «Οἰκουμενική», ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν ἀναγνωρίζουν τὰς ἱστορικὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους ὡς ἀληθεῖς. Τὸ σχέδιον τοῦτο διευτώθη εἰς τὸ Ρωμαιοκαθολικὸν οἰκουμενιστικὸν περιοδικὸν «Εἰρηνικόν», ὡς ἀκολούθως:

1) Ἡ πραγματοποίησις χειρονομιῶν ἐπανασυμφιλίωσεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ ἄρσις τοῦ Ἀναθήματος τοῦ 1054, μεταξὺ Ρώμης καὶ Κων/πόλεως, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐν παράδειγμα.

2) Κοινωνία εἰς τὴν Θεϊαν Εὐχαριστίαν. Ἄλλαις λέξεσιν, θετικῆ ἐπίλυσις τοῦ προβλήματος τῆς Κοινωνίας.

3) Ἀποδοχὴ μιᾶς σαφοῦς κατανοήσεως, ὅτι πάντες ἀνήκουν εἰς μίαν Παγκόσμιον (Χριστιανικὴν) Ἐνότητα, εἰς ἣν ὅμως δὲν παραγνωρίζονται αἱ ἰδιορρυθμίαι.

4) Ἡ τοιαύτη Σύνοδος, ὀφείλει νὰ εἶναι ἐν δεῖγμα ἐνότητος τῶν ἀνθρώπων ἐν Χριστῷ («Εἰρηνικόν», ἀρ. 3, 1971, σ. 322-323).

Τὸ αὐτὸ ἄρθρον ἀναφέρει ὅτι, ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Γραμμα-

τεία διὰ τὴν Ἐνωσιν ἐργάζεται διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ καὶ ἀποτελέσματος, ὡς ὁ Καρδινάλιος Βίλλεμπραντς εἶπεν εἰς τὸ Ἑβιάν. Καὶ ἡ διάσκεψις Πίστεως καὶ Τάξεως ἐξέλεξεν ὡς κύριον θέμα της, «τὴν Ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν Ἐνότητα τῆς Ἀνθρωπότητος». Συμφώνως πρὸς ἓνα νέον ὀρισμόν, τὸ πᾶν συμπεριλαμβάνει καὶ ἐμπεριέχει ὁ Οἰκουμενισμός, «ὅστις συνάπτεται πρὸς τὴν ἀνανέωσιν καὶ τὴν Ἐνωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ζύμης διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι συνεχῶς ἀναζητοῦν τὴν Ἐνωσίν των» (Ἑπιθεσία Πληροφοριῶν, Ἄρ. 9, Φεβρουάριος 1970, σελ. 10-11). Εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν Ἄντις Ἀμπέμπα, ὁ Μητροπολίτης Γεώργιος Khodre ἀνέφερον εἰς ἔκθεσίν του, στοιχεῖα συνάπτοντα τὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τινα τρόπον, μεθ' ὄλων τῶν θρησκευτῶν. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι ὁ ἐν λόγῳ Μητροπολίτης βλέπει τὴν ἐπίπνοϊαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔτι καὶ εἰς τὰς μὴ Χριστιανικὰς Θρησκείας, εἰς τρόπον, ὥστε κατὰ τὰς ἀντιλήψεις του, ὅτε κοινωνῶμεν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἐνούμεθα μεθ' ὄλων ἐκείνων, οὗς ὁ Κύριος περιπτύσσεται ἕνεκα τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. («Εἰρηνικὸν» 1971, ἄρ. 2, σ. 191-202).

Ἴδου ποῦ ὀδηγεῖται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία! Κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν ἡ Κίνησις ἐκδηλοῦται μὲ ἀτέρμονας «διαλόγους», ἦτοι οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπρόσωποι εἰσέρχονται εἰς διαλόγους μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ τοὺς Ἀγγλικανούς, —οἵτινες ἐν συνεχείᾳ συνάπτουν διάλογον μετ' ἀλλήλων— μὲ Λουθηρανούς, ἑτέρους Διαμαρτυρομένους, ἔτι δὲ καὶ μετὰ Ἰουδαίων, Μωαμεθανῶν καὶ Βουδδιστῶν!

Μόλις προσφάτως, ὁ Ἐξάρχος τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου εἰς Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος, μετέσχε διαλόγου μετὰ τῶν Ἰουδαίων. Ὁμιλῶν, ἀνέφερον ὅτι ἐφ' ὅσον τουλάχιστον γνωρίζει, εἰς οὐδεμίαν ἱστορικὴν περίοδον ὑπῆρξε τοιοῦτος «θεολογικὸς διάλογος μετὰ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας». Παρεκτὸς θεμάτων ἔθνικοῦ χαρακτῆρος, «ἡ ὁμὰς συνεφώνησε νὰ ἐξετάσῃ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Θείας Λειτουργίας μὲ Ἑλληνας Ὁρθοδόξους καθηγητὰς ἐπὶ τῷ τέλει ἀναθεωρήσεως τῶν Λειτουργικῶν κειμένων, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν ὁρολογίαν, δι' ἀποβολῆς ὑπαινιγμῶν ἢ ἀναφορῶν, ὡς πρὸς τοὺς Ἑβραίους καὶ τὸν Ἰουδαϊσμόν, ἔνθα οἱ ὑπαινιγμοὶ οὗτοι θεωρηθῶσιν ἀρνητικοὶ ἢ ἐχθρικοὶ» (Religious News

Service, January 17, 1972, σ. 24-35). Οδτω πως ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας καὶ οἱ ἄλλοι Οἰκουμενισταί, δὲν θέτουσιν ὄρια εἰς τὰ σχέδιά των πρὸς ἔνωσιν μόνον μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων (Προτεσταντῶν), ἀλλὰ τὰ σχέδιά των περιέχουσι καὶ μεγαλυτέρας φιλοδοξίας.

Παρεθέσαμεν ἤδη αὐτὰς τὰς λέξεις τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, «ὅτι ὁ Κύριος ἐπιθυμεῖ, ἵνα ἡ Ἐκκλησία Αὐτοῦ ἢ Μία, Ὁρατὴ καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον, ὥστε ὁ κόσμος ὁλόκληρος νὰ περιβάλληται καὶ νὰ περιπτύσσεται ὑπ' Αὐτῆς». Ἑλλην θεολόγος καὶ πρῶην Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλαυνόμενος ὑπὸ τοῦ ἰδίου οἴστρου καὶ ἐπικαλούμενος τὴν Οἰκουμενιστικὴν ἀντίληψιν περὶ Ἐκκλησίας, καταλήγει μὲ τὴν σκέψιν του εἰς τὰ αὐτὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα. Συμφώνως πρὸς τὰς ἀπόψεις του, ὁ Θεὸς ἐκτείνει τὸ οὖς αὐτοῦ ἐφ' ὄλων τῶν ἀνθρωπίνων πλασμάτων τῆς γῆς ταύτης, ὡς μελῶν τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας Του, χθές, σήμερον καὶ αὔριον, καὶ ὡς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ταύτης. (Δελτίον «Τύπος», «Καλὸς Τύπος» Ἀθῆναι, Μάρτιος - Ἀπρίλιος 1971).

Ἄν καὶ εἶναι προφανὲς εἰς πάντα κατέχοντα ἔστω καὶ στοιχειώδη γνῶσιν τῶν δογμάτων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅτι τοιαύτη τις ἀντίληψις περὶ Ἐκκλησίας μεγάλως ἀντιφάσκει εἰς ἐκείνην τῶν Ἀγίων Πατέρων, εἶναι ἐν τούτοις ἀναγκαῖον ὅπως ἀνιχνεύσωμεν τὸ βάθος τῆς τοιαύτης ἀντιφάσεως.

Πότε καὶ ποῦ ὁ Κύριος ὑπεσχέθη ὅτι ὁ σύνολος κόσμος, θὰ ἠνοῦτο μὲ τὴν Ἐκκλησίαν; Τοιαύτη τις προσδοκία οὐδαμῶς διαφέρει τῆς χιλιαστικῆς ἐλπίδος, ἣτις, ὡσαύτως, οὐδὲν ἔχει ἔρρισμα ἐν τοῖς Ἱεροῖς Εὐαγγελίοις. Ἄπαντες οἱ ἄνθρωποι καλοῦνται εἰς σωτηρίαν, ἀλλ' ὅπως ἂν ὅποτε, οὐχὶ ἅπαντες ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν κλήσιν ταύτην. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὠμίλησε περὶ τῶν Χριστιανῶν ὡς δεδομένων Αὐτῷ ἐκ τοῦ κόσμου (Ἰωάν. ιζ' 6). Δὲν προσηυχῆθη δι' ἅπαντα τὸν κόσμον, ἀλλὰ δι' οὓς ἐδόθησαν Αὐτῷ ἐκ τοῦ κόσμου. Καὶ ὁ Ἀπόστολος Ἅγιος Ἰωάννης διδάσκει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ κόσμος εἰρηναῖον ἐν συγκρούσει μετ' ἀλλήλων καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς παροτρύνων αὐτοὺς λέγων: «Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς ἐν αὐτῷ». (Α' Ἰωάννου, β' 15). Ἀναφορικῶς πρὸς τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας ὁ Σωτὴρ εἶπεν, «ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼς Ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου». (Ἰωάννου ιζ' 16). Ἀπευθυνόμενος πρὸς

τοὺς Ἀποστόλους ὁ Σωτὴρ, ἐπληροφόρησε τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ αὕτη θὰ ἔχη κλυδωνισμόν καὶ ἀνησυχίας καὶ ἐπεξηγήσεν πρὸς τοὺς Μαθητάς Του: «εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος». (Ἰωάννου ιε' 19). Εἰς τὰς Ἀγίας Γραφὰς συνεπῶς παρατηροῦμεν, ὅτι γίνεται σαφὴς διάκρισις μεταξὺ τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς πιστοὺς ἐν Χριστῷ, διαχωρίζων καὶ διακρίνων τοὺς ἐκ τῶν ἀπίστων, ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Πέτρος γράφει: «Γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν» (Α' Πέτρου, β' 9).

Κατ' οὐδένα τρόπον βεβαιούμεθα ἐκ τῶν Ἀγίων Γραφῶν περὶ τοῦ θριάμβου τῆς Ἀληθείας ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου. Οὐδεμία ὑπάρχει ὑπόσχεσις, ὅτι ὁ κόσμος θὰ μεταμορφωθῆ εἰς Ἐκκλησίαν, ἐνοῦσαν ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς οἱ ζηλωταὶ Οἰκουμενισταὶ πιστεύουν. Μᾶλλον αὐταὶ μᾶς προειδοποιοῦν, ὅτι ἡ θρησκεία θὰ ἐλαττωθῆ κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας, καὶ οἱ Χριστιανοὶ θὰ διέλθωσι μεγάλας θλίψεις καὶ θὰ καταστῶσι μισητοὶ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ματθ. κδ' 9-12). Ἐνῶ τὸ ἅπαν ἀνθρώπινον γένος ἡμάρτησεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀδάμ, εἰς τὸν δευτέρον Ἀδὰμ Χριστόν, μόνον ἐκεῖνο τὸ τμήμα τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἠνωμένον μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ εἶναι «γεγεννημένον ἄνωθεν» (Ἰωάννου γ, 3-7). Καὶ ἐνῶ εἰς τὸν ὑλικὸν κόσμον ὁ Θεὸς «τὸν ἥλιον Αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. ε' 45), ἐν τούτοις ὁ Κύριος δὲν στέργει τὸ ἄδικον ἐν τῇ Βασιλείᾳ Αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπευθύνει πρὸς αὐτὸν τοὺς φοβεροὺς τούτους λόγους: «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ζ' 21). Ἀναμφιβόλως, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς αἰρετικούς, ὅταν λέγει: «Πολλοὶ ἔροῦσιν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ: Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς: ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς, ἀποχωρεῖτε ἀπ' Ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν». (Ματ. ζ' 22-23).

Τούτω τῷ τρόπῳ, ὁ Κύριος ἡμῶν ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς αἵρετικούς λέγων: «οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς». Καὶ ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ἐπιχειρεῖ νὰ πείσῃ ἡμᾶς, ὅτι οἱ αἵρετικοὶ οὗτοι, «δὲν ἦσαν ἀποκεχωρισμένοι ἐκ τῆς κοινωνίας καὶ ἐκ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ Μυστήριον τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ καὶ εἰς τὴν Θεάνθρωπον Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν». Ἄβτη εἶναι ἡ πίστις εἰς τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ὄλου ἀνθρωπίνου γένους, ἐντὸς τῆς νέας καὶ παγκοσμίου Ἐκκλησίας, ἣτις ἀποδίδει εἰς τὸν Οἰκουμενισμὸν τὸν χαρακτῆρα μιᾶς χιλιαστικῆς αἵρέσεως, καθισταμένης ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καταφανοῦς ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῶν οἰκουμενιστῶν πρὸς ἔνωσιν τοῦ παντός ἐν τῇ συγχύσει μεταξὺ ἀληθείας καὶ πλάνης ὡς καὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῶν πρὸς δημιουργίαν οὐχὶ μόνον μιᾶς νέας Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ ἐνὸς νέου κόσμου. Οἱ προπαγανδιστὰὶ τῆς αἵρέσεως ταύτης, δὲν θέλουν νὰ πιστεύουν ὅτι ἡ γῆ, καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐπ' αὐτῆς θὰ ἀναλωθῶσι ἐν τῇ ἡμέρᾳ «ἐν ἣ ἡ οἱ οὐρανοὶ ροιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται...» (Β' Πέτρου γ' 10-12). Λησμονοῦν ὅτι μόνον μετὰ τὴν συντέλεσιν πάντων τούτων, νέος οὐρανὸς καὶ νέα γῆ θὰ προκύψωσιν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Ἀλήθεια θὰ προβάλλῃ, ἐρχομένη ἐν μέσῳ τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ρήματος τοῦ Θεοῦ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῶν ἀνθρωπίνων ὀργανισμῶν. Συνεπῶς αἱ προσπάθειαι τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν θὰ ἔδει νὰ μὴ κατευθύνωνται πρὸς τὴν δημιουργίαν ὀργανώσεων, ἀλλὰ νὰ καταστῶσι πολῖται τῆς Νέας Δημιουργίας μετὰ τὴν τελικὴν Κρίσιν, διὰ τῆς διαβιώσεως ἐναρέτου καὶ εὐσεβοῦς βίου ἐντὸς τῆς Μιᾶς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας. Ἐν τῷ μεταξύ, δραστηριότητες σκοποῦσαι τὴν δημιουργίαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, μέσῳ μιᾶς ἀπατηλῆς ἐνώσεως διαφόρων ἑτεροκλήτων Ὁμολογιῶν, ἄνευ προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ἀλήθειαν, διαφυλασσομένην μόνον ἐντὸς τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως τῆς Ἀγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, θὰ ὀδηγήσουν ἡμᾶς μόνον ἔξω καὶ μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ δὴ, ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Ἀντιχρίστου.

Δέον νὰ κατανοηθῇ ὅτι αἱ συνθῆκαι αἵτινες ἤγαγον τὸν Σωτῆρα νὰ διερωτηθῇ, ἐὰν κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσία Του θὰ εὐρισκεν ἀκόμη τὴν Πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐνισχύονται οὐ μόνον ἀπὸ τὴν ἀπροσχημάτιστον ἐπέκτασιν τῆς ἀθεϊστικῆς προπαγάνδας, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τὴν διάδοσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν διεδόθη ἀνὰ τὸν κόσμον διὰ διαλόγων καὶ συμβατικῶν ὑπο-

χωρήσεων μεταξύ Χριστιανῶν καὶ ἀπίστων, ἀλλὰ διὰ τῆς μαρτυρίας τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς ἀπορρίψεως παντὸς ψεύδους καὶ πάσης πλάνης. Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῆ, ὅτι γενικῶς οὐδεμία Θρησκεία διεκηρύχθη καὶ διεδόθη ποτὲ ἀνὰ τὸν κόσμον ὑπὸ ἀνθρώπων οἵτινες ἀμφέβαλλον διὰ τὴν πληρότητα τῆς ἀληθείας τῆς. Ἡ νέα ὀρθολογιστικῶς διηρθρωμένη δῆθεν «Ἐκκλησία» ἥτις ἀνεγείρεται ἤδη ὑπὸ τῶν Οἰκουμενιστῶν, εἶναι ὑφῆς καὶ φύσεως τοιαύτης, ὡς ἐκείνη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας, δι' ἣν, εὐγλώττως ὁμιλεῖ ἡ Βίβλος τῆς Ἀποκαλύψεως. Τοῦτ' ἔστιν χλιαρά, μῆτε θερμὴ, μῆτε ψυχρά, ἔναντι τῆς Ἀληθείας. Καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν νέαν «Ἐκκλησίαν» ἀπευθύνονται οἱ λόγοι τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὴν ἑκπαλαί Ἐκκλησίαν τῆς Λαοδικείας, ἐφαρμοζόμενοι σήμερον: «οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου» (Ἀποκάλ. γ' 16). Συνεπῶς, ἐπειδὴ δὲν ἔχουσι δεχθῆ τὴν «σώζουσαν Ἀγάπην» καὶ ἀπεδέχθησαν εἰδὸς τι θρησκείας ἀναγεννώσης τὴν δῆθεν «ἐκκλησίαν», ἐφαρμόζονται ἐν αὐτοῖς οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου: «διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ (Β' Θεσσ. β' 12).

Ἔνεκα πάντων τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, τὰ σεβασμιώτατα μέλη τῆς Ἡμετέρας Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, ὁμοθυμῶς συνεφώνησαν καὶ συναπεφάσισαν, νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸν Οἰκουμενισμὸν ὡς μίαν ἐπικίνδυνον αἵρεσιν.

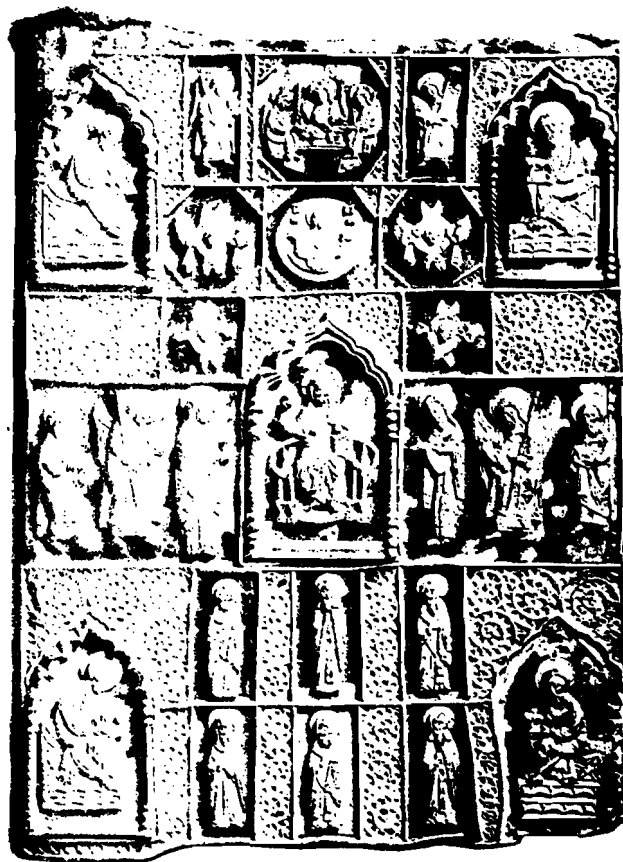
Ἔχοντες παρατηρήσει ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐξέλιξιν τῆς, ἐπεφόρτισαν τὴν ἡμετέραν Μετριότητα ὅπως κοινοποιήσῃ τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν μεταξύ ὄλων τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ἀδελφῶν ἡμῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων.

Αἰτούμεθα αὐτοῖς πρῶτον ὅπως δεηθῶσι, ἵνα ὁ Κύριος διαφυλάξῃ τὴν Ἀγίαν Του Ἐκκλησίαν ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς νέας ταύτης αἵρέσεως, ἀνοίγοντας τοὺς πνευματικοὺς ὀφθαλμοὺς ὄλων ἡμῶν πρὸς κατανόησιν τῆς Ἀληθείας ἔναντι τῆς πλάνης. Εἶθε ὁ Κύριος ἡμῶν νὰ μᾶς ἀξιῶσῃ νὰ διατηρήσωμεν τὴν Ἀλήθειαν εἰς τὴν καθαρότητα ἣν μᾶς ἐνεπιστεύθη, καὶ νὰ ὀδηγήσωμεν τὸ Ποίμνιον εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν πιστότητα καὶ εὐσέβειαν.

Δεόμεθα, ἐν τέλει, τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐνισχύῃ ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν ἀεὶ ἐν τῇ Ἀληθείᾳ καὶ τῇ καθαρότητι τῆς Πίστεως, ἥτις δέδοται ἡμῖν, πηγαίως, ἀδιαφθόρως καὶ ἀπαραχαράκτως, καὶ παρέχῃ ἡμῖν πᾶσι τὴν δύναμιν ποδηγετήσεως τοῦ

Ποιμνίου ἡμῶν ἐν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ὀρθῇ καὶ ἀπαρεγκλίτῳ
Ὁρθοδόξῳ Χριστιανικῇ Πίστει! *Γένοιτο!*

Μητροπολίτης Φιλάρετος
Προκαθήμενος τῆς Ὑπερορίου Ὁρθοδόξου
Ρωσικῆς Ἐκκλησίας
Νέα Ὑόρκη, Μ. Τεσσαρακοστὴ 1972(*)

(*) St. Nectarios Educational Series, Seattle, Wash, No 61. Ἅγιος Ἀγαθάγγελος, Δεκ. 1978.

Ἡ Ὁμολογία Θυατείρων

Ἐκκλησις τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους ὀρθοδόξους Ἱεράρχας.

Παραγγέλλων εἰς ἡμᾶς νὰ διατηρῶμεν σταθερῶς ἐν πᾶσι τὴν διακηρυχθεῖσαν ὀρθόδοξον πίστιν ὁ ἅγιος Ἀπ. Παῦλος ἔγραψε πρὸς τοὺς Γαλάτας: «Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω». (Γαλ. 1,8). Τὸν μαθητὴν του Τιμόθεον ἐδίδαξε νὰ παραμένῃ πιστὸς εἰς ὅσα τὸν ἐκατήχησε καὶ εἰς ὅσα ἐνεπιστεύθησαν εἰς αὐτόν, ὡς γνωρίζων καλῶς ὑπὸ ποίου ἐκατηχήθη ταῦτα. (Β' Τιμ. 3, 14).

Τὰ ἀνωτέρω συνιστοῦν ἓνα *δείκτην* τὸν ὅποιον ἕκαστος ἱεράρχης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὀφείλει νὰ ἀκολουθῇ καὶ πρὸς τὸν ὅποιον ὀφείλει ὑπακοὴν ἐνεκα τοῦ ὄρκου τῆς χειροτονίας του. Ὁ Ἀπόστολος γράφων σχετικῶς θέλει τὸν ἐπίσκοπον «ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν». (Τιτ. 1,9).

Εἰς τὸν παρόντα καιρὸν τῆς παγκοσμίου ἀμφιβολίας, συγχύσεως καὶ διαφθορᾶς ἀπαιτεῖται εἰδικῶς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ὁμολογῶμεν τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀνεξαρτήτως τοῦ ποῖος θὰ ἀκούσῃ καὶ εἰς πείσμα τῆς κυκλώσεως ἡμᾶς ἀπιστίας. Ἐὰν πρὸς χάριν τῆς προσαρμογῆς εἰς τὰς πλάνας τοῦ αἰῶνος τούτου σιγήσωμεν περὶ τῆς ἀληθείας, ἢ δώσωμεν μία διεφθαρμένην διδασκαλίαν χάριν τῆς εὐαρεστήσεως τοῦ κόσμου, τότε

πράγματι θὰ δώσωμεν εἰς αὐτοὺς πού ζητοῦν τὴν ἀλήθεια λίθον ἀντὶ ἄρτου.

Ὅσον ὑψηλότερα ἴσταται αὐτὸς πού ἐνεργεῖ παρομοίως, τόσον μεγαλύτερον εἶναι καὶ τὸ σκάνδαλον τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται ὑπ' αὐτοῦ, καὶ μάλιστα αἱ συνέπειαι τοῦ. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν μεγίστην θλίψιν μᾶς προεκάλεσε ἡ ἀνάγνωσις τῆς καλουμένης «Ὁμολογίας Θυατείρων», ἡ ὁποία προσφάτως ἐκυκλοφορήθη εἰς τὴν Εὐρώπην μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν εὐλογίαν καὶ ἐπιδοκιμασίαν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἐκκλησίας Κων/λεως.

Γνωρίζομεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων (Λονδίνου) Ἀθηναγόρας εἶχε παρουσιάσει εἰς τὸ παρελθὸν σημεῖα ὁμολογητοῦ τῆς Ὁρθοδόξου ἀληθείας, καὶ συνεπῶς οὐδόλως ἀνεμένομεν ἀπ' αὐτὸν μίαν τοιαύτην ὁμολογίαν, ἡ ὁποία πόρρω ἀπέχει τῆς Ὁρθοδοξίας.

Παρὰ ταῦτα, ἐὰν τὸ γεγονός αὐτὸ ἦτο μόνον μία προσωπικὴ ἔκφρασις τοῦ ἰδίου, δὲν θὰ ἐγράφομεν. Παρεκινήθημεν εἰς τοῦτο περισσότερον, διότι ἐπὶ τῆς ἐργασίας αὐτῆς ἐναπόκειται ἡ σφραγὶς τῆς ἀποδοχῆς ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας Κων/λεως, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου καὶ τῆς Συνόδου του. Ἐπὶ εἰδικοῦ Πατριαρχικοῦ πρωτοκόλλου ἀπευθυνομένου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἀθηναγόραν ἀναφέρεται, ὅτι ἡ ἐργασία του ἐξητάσθη ὑπὸ εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς. Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ πατριάρχης συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου, ἔδωκε τὴν εὐλογίαν του διὰ τὴν ἔκδοσιν «τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς ἐργασίας», ὡς γράφει. Συνεπῶς ἡ εὐθύνη διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ μεταφέρεται τώρα ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἀθηναγόραν εἰς ὀλοκλήρον τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Κων/λεως.

Αἱ προηγηθεῖσαι ἡμέτεραι *Ἐπιστολαὶ τοῦ Πόνου* ἔχουν ἤδη ἐκφράσει τὴν θλίψιν πού μᾶς κατέλαβε, δταν ἀπὸ τὸν θρόνον τῶν ἁγίων Πρόκλου, Χρυσοστόμου, Ταρασίου, Φωτίου καὶ πολλῶν ἄλλων ἁγίων Πατέρων, ἀκούομεν μίαν διδασκαλίαν τὴν ὁποίαν χωρὶς ἀμφιβολίαν οἱ ἀνωτέρω ἅγιοι θὰ κατεδίκαζον καὶ θὰ παρέδιδον εἰς τὸ ἀνάθεμα.

Εἶναι θλιβερόν νὰ γράφεται τὸ ἀνωτέρω. Πόσον θὰ ηὐχόμεθα νὰ ἠκούομεν ἀπὸ τὸν Θρόνον τῆς Ἐκκλησίας Κων/λεως, ἡ ὁποία ἐγέννησε τὴν ἡμετέραν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, ἕνα μήνυμα τῆς χρηστότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁμολογίας τῆς ἀληθείας ἐν

τῷ πνεύματι τῶν μεγάλων ἱεραρχῶν τῆς. Μετὰ πόσης χαρᾶς θὰ ἀπεδεχόμεθα ἓνα τοιοῦτον μήνυμα τὸ ὁποῖον θὰ μετεδίδαμε πρὸς οἰκοδομὴν καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον πλήρωμα. Ἀντιθέτως νῦν, μία μεγάλη θλίψις ἔχει προκληθῆ εἰς ἡμᾶς ἕνεκα ἀκριβῶς τῆς ἀνάγκης νὰ προειδοποιήσωμεν τὸ ποίμνιόν μας, ὅτι ἀπὸ τὴν κάποτε πηγὴν τῆς Ὁρθοδόξου ὁμολογίας νῦν προέρχεται ἓνα σκανδαλῶδες μήνυμα διαφθορᾶς (τῆς ἀληθείας).

Ἐὰν κανεὶς ξεφυλλίσῃ τὴν «Ὁμολογίαν Θυατείρων» ἀλλοίμονον! ὑπάρχουν τόσαι ἐσωτερικαὶ ἀντιφάσεις καὶ ἀντορθόδοξοι σκέψεις, ὥστε ἐὰν ἤθελε τὰς ἀριθμήσει θὰ ἔπρεπε νὰ γράψῃ ἓνα ὀλόκληρο βιβλίον. Νομίζομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὸ πράξωμεν. Εἶναι ἱκανὸν δι' ἡμᾶς νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὸ κύριον σημεῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐρεῖδεται καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχεται ἡ ἀντορθόδοξος διδασχὴ, ἡ ὁποία περιέχεται εἰς τὴν ὁμολογίαν ταύτην.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηναγώρας εἰς ἓν σημεῖον (σ. 60) γράφει πολὺ δικαιολογημένα, ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῶν εἶναι ἡ Μία, Ἀγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἥτις καὶ κατέχει τὴν πληρότητα τῆς καθολικῆς ἀληθείας. Ὁ αὐτὸς ἐπίσης ἀναγνωρίζει ὅτι αἱ ἄλλαι ὁμολογίαι δὲν ἔχουν διατηρήσει αὐτὴν τὴν πληρότητα. Ἀλλὰ περαιτέρω, φαίνεται ὅτι ἔλησμόνησε, ὅτι κάθε διδασκαλία ἥτις ἀφίσταται τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀληθείας, δι' αὐτὸ καὶ μόνον εἶναι ἐσφαλμένη. Οἱ ἀνήκοντες εἰς θρησκευτικὴν κοινότητα ποὺ ὁμολογεῖ μίαν τοιαύτην διδασκαλίαν, εἶναι ἤδη χωρισμένοι τῆς μιᾶς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηναγώρας βεβαίως τὸ ἀναγνωρίζει αὐτὸ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀρχαίους αἰρετικούς, ὡς ἦσαν οἱ Ἀρειανοί, ὅταν ὁμοῦ ὁμιλῆ περὶ τῶν συγχρόνων του, δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω. Ἀναφορικῶς λοιπὸν πρὸς αὐτοὺς (συγχρόνους) μᾶς προσκαλεῖ νὰ ἔχωμεν ὡς ὁδηγοὺς οὐχὶ τὴν ἀρχαίαν Παράδοσιν καὶ τοὺς Κανόνας, ἀλλὰ «τὴν νέαν διάθεσιν ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ σήμερον μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν» (σ. 12) καὶ «τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν» (σ. 11).

Τυγχάνει ὁμοῦ αὐτὸ σύμφωνον πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Πατέρων; Ἄς ἀναμνησθῶμεν τοῦ α' Κανόνος τῆς Ζ' Οἰκ. Συνόδου, ὁ ὁποῖος μᾶς δίδει ἓνα τελείως διαφορετικὸν κριτήριον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν σκέψιν καὶ ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας. «Τοὺς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν» γράφει, «μαρτυρίά τε καὶ

κατορθώματα αἱ τῶν Κανονικῶν Διατάξεων εἰσιν ὑποτυπώσεις». Καί περαιτέρω: «...τοὺς θεῖους Κανόνας ἐνστερνιζόμεθα, καὶ ὀλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀσάλευτον κρατούμεν, τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τῶν σαλπίγγων τοῦ Πνεύματος πανευφήμων Ἐποστόλων, τῶν τε ἔξ ἁγίων Οἰκ. Συνόδων, καὶ τῶν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπὶ ἐκδόσει τοιούτων διαταγμάτων, καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν· ἔξ ἐνός γὰρ ἅπαντες καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος ἀγασθέντες, ὥρισαν τὰ συμφέροντα».

Ἐν ἀντιθέσει καὶ προκλήσει πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἀρχὴν εἰς τὴν «Ὁμολογίαν Θυατείρων» ἡ ἔμφασις γίνεται συνεχῶς ἐπὶ «τῆς νέας διαθέσεως». «Οἱ Χριστιανοὶ σήμερον», γράφει, «ἐπισκέπτονται Ἐκκλησίας καὶ προσεύχονται μὲ ἄλλους Χριστιανοὺς διαφόρων παραδόσεων, μὲ τοὺς ὁποίους εἰς τὸ παρελθὸν ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ σχετίζονται, διότι ἐθεωροῦντο αἰρετικοί...» (σ. 12).

Ἄλλὰ ποῖος ἦτο προηγουμένως ὁ ὁποῖος ἀπηγόρευε αὐτὰς τὰς προσευχάς; Δὲν ἦτο ἡ Ἁγία Γραφή, οἱ ἅγιοι Πατέρες, αἱ Οἰκ. Σύνοδοι; Καὶ τὸ θέμα εἶναι ὅτι μόνον ἐκαλοῦντο αἰρετικοὶ καὶ δὲν ἐθεωροῦντο τοιοῦτοι καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν;

Ὁ α΄ Κανὼν τοῦ Μ. Βασιλείου παρέχει ἓνα διαυγῆ ὄρισμὸν τῆς ὀνομασίας τῶν αἰρετικῶν: «Οἱ παλαιοὶ (πατέρες) ὠνόμασαν (αἰρετικούς) τοὺς παντελῶς ἀπερρηγμένους καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πίστιν παντελῶς ἀπηλλοτριωμένους». Δὲν ἀναφέρεται τοῦτο ἀκριβῶς εἰς ἐκείνας τὰς δυτικὰς ὁμολογίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐκπέσει τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας; Ὁ ἅγιος Ἀπ. Παῦλος παραγγέλλει ἡμῖν: «αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοουθεσίαν παραιτοῦ». (Τιτ. 3,10), ἐνῶ ἡ «Ὁμολογία Θυατείρων» προσκαλεῖ ἡμᾶς εἰς μίαν μετ' αὐτῶν προσευχητικὴν κοινωνίαν.

Ὁ 45ος Ἀποστ. Κανὼν διατάσσει: «Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος αἰρετικοῖς συνευξάμενος μόνον, ἀφοριζέσθω...» Ὁ 64ος Ἀπ. Κανὼν καὶ ὁ 33ος κανὼν τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας ὁμιλοῦν περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος. Ὁ 32 κανὼν τῆς Λαοδικείας ἀπαγορεύει νὰ λαμβάνωμεν εὐλογίας ἔξ αἰρετικῶν. Ἡ «Ὁμολογία Θυατείρων» ἀντιθέτως καλεῖ ἡμᾶς εἰς συμπροσευχὴν μετ' αὐτῶν καὶ προχωρεῖ μάλιστα ἔτι περαιτέρω, ὥστε νὰ ἐπιτρέπη εἰς Ὁρθοδόξους χριστιανοὺς νὰ λαμβάνουν θεῖαν Κοινωνίαν καὶ νὰ τὴν δίδουν εἰς αὐτούς.

Ὁ ἴδιος ὁ Μητρ. Ἀθηναγόρας δίδει τὴν πληροφορίαν ὅτι, εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ὁμολογίαν μέγα μέρος ἐπισκόπων καὶ πι-

στῶν δὲν ἀναγνωρίζουν οὔτε τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμὸν, οὔτε τὴν ἀγιότητα τῶν Οἰκ. Συνόδων, οὔτε τὴν μεταποίησιν τῶν Τιμίων Δώρων εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν, οὔτε ἄλλα μυστήρια, οὔτε τὴν τιμὴν τῶν ἁγίων λειψάνων. Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ὁμολογίας» ὑποδεικνύει τὰ ἄρθρα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας εἰς τὰ ὁποῖα τὰ ἀνωτέρω ἀναφέρονται. Εἰσέτι δὲ καταφρονῶν πάντα ταῦτα, ἐπιτρέπει εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανοὺς νὰ λαμβάνουν Θ. Κοινωνίαν ἀπὸ τοὺς Ἀγγλικανοὺς καὶ τοὺς Καθολικούς, καὶ εὐρίσκει ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ μεταλαμβάνουν αὐτοὺς εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ποῦ στηρίζεται αὐτὴ ἡ ἐνέργεια; Ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων Πατέρων; Ἐπὶ τῶν Κανόνων; Οὐχί! Ἡ μόνη δικαιολογία δι' αὐτὸ εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἀντικανονικότης αὐτῆ ὑφίσταται καὶ συγχρόνως ὑπάρχει καὶ μία «φιλία», ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν πρὸς τοὺς Ὁρθοδόξους.

Ἐν τούτοις ἀνεξαρτήτως ποῖαν θέσιν λαμβάνει κάποιος ποῦ ἐπιτρέπει μίαν ἀπαγορευμένην ὑπὸ τῶν Κανόνων πρᾶξιν, καὶ ἀνεξαρτήτως τί εἶδους φιλία ἔχει ἐμπνεύσει αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν, αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ δικαιώσῃ μίαν πρᾶξιν καταδικαζομένην ὑπὸ τῶν Κανόνων. Τί ἀπάντησις θὰ δοθῇ εἰς τὸν οὐράνιον Κριτὴν ὑπὸ τῶν Ἱεραρχῶν ποῦ συμβουλεύουν τὰ πνευματικά των τέκνα νὰ λαμβάνουν ἀντὶ τῆς ἀληθοῦς κοινωνίας, αὐτὴν, τὴν ὁποῖαν συχνὰ ὁ προσφέρων ταύτην δὲν ἀναγνωρίζει ὡς Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ;

Μία τοιαύτη παρανομία προέρχεται ἀπὸ τὴν τελείως αἰρετικήν, Προτεσταντικήν ἢ —διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν εἰς τὴν σύγχρονον γλῶσσαν— οἰκουμενιστικὴν διδασκαλίαν τῆς «Ὁμολογίας Θυατείρων» περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δὲν βλέπει αὐτὴ ὄρα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. «Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα» διαβάζομεν εἰς αὐτὴν, «εἶναι ἀπεριόριστος δύναμις καὶ ἐνεργεῖ μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὄρα, ἀλλὰ διηνεκῶς ἐπεκτείνονται· ἔχει θύρα, ἀλλὰ ὄχι τοίχους». (σ. 77).

Ἀλλὰ ἐὰν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐνεργεῖ παρομοίως ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, τότε διατί ἦτο ἀναγκαῖον νὰ ἔλθῃ ὁ Σωτὴρ εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ τὴν ἰδρῦσῃ; Ἡ φροντίς διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ὁμολογίαν τῆς ἀθθεντικῆς ἀληθείας, μία φροντίς ἢ ὁποῖα ἔχει διαβιβασθῆ εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,

τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἁγίων Πατέρων, καταντᾶ περιττὴ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐκδοχῆς.

Καίτοι ἡ «Ὁμολογία» λέγει εἰς τὴν σελ. 60 ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δύναται «δικαίως νὰ διεκδικήσῃ εἰς τὴν στιγμὴν αὐτὴν τῆς Ἱστορίας, ὅτι εἶναι ἡ Μία Ἐκκλησία τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἱδρυσεν ἐπὶ τῆς γῆς», δὲν βλέπει οὐδεμίαν ἀναγκαιότητα ἀδιαφθόρου διατηρήσεως τῆς πίστεώς της, ἐπιτρέπων διὰ τοῦτο τὴν συνύπαρξιν ἀληθείας καὶ πλάνης. Εἰς πείσμα τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου, ὅτι ὁ Χριστὸς παρέστησεν Ἀὐτῷ ἑαυτὴν «ἐνδοξον τὴν Ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων» (Ἐφ. 5, 27), ἡ «Ὁμολογία Θυατείρων» παρουσιάζει τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἐνοῦσα ἐν ἑαυτῇ ἀμφοτέρα, ἀλήθεια καὶ ὅ,τι ἔχει ἢ ἰδίᾳ ἀναγνωρίσει ὡς ἀποστασίαν, δηλαδὴ τὴν αἵρεσιν, καίτοι ἡ τελευταία ἔκφρασις δὲν χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα.

Ἡ ἀπόρριψις μιᾶς τοιαύτης διδασκαλίας ἔχει διαυγῶς ἐκφρασθῆ εἰς τὴν περίφημον «Ἐπιστολὴν τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς», ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν. «Ὁμολογοῦμεν ἄνευ ἀμφιβολίας ὡς σταθερὰν πίστιν, ὅτι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ σφάλῃ ἢ πλανηθῆ καὶ νὰ ἐκφέρῃ τὸ ψεῦδος εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀληθείας, διότι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, πάντοτε ἐνεργὸν διὰ μέσου τῶν Πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι πιστῶς τὴν ὑπηρετοῦν, διατηρεῖ αὐτὴν μακρὰν πάσης πλάνης». (12).

Ὁ συγγραφεὺς τῆς Ὁμολογίας Θυατείρων ὑπέκρινεν εἰς τὸ νέον δόγμα τῆς εὐαρεστήσεως τῶν καιρῶν λησμονεῖ τελείως τὴν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος, τὴν λέγουσαν: «ἐὰν ὁ ἀδελφὸς καὶ τῆς Ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης» (Ματθ. 18,17), καὶ τὴν παρομοίαν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου «Αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ» (Τιτ. 3,10).

Ὅθεν μετὰ μεγίστης θλίψεως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ καλουμένη «Ὁμολογία Θυατείρων» ἀντηχεῖ ἐκ τῆς Κων/λεως οὐχὶ τὴν φωνὴν τῆς ὀρθοδόξου ἀληθείας, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν φωνὴν τῆς ὀσημέραι ἐπεκτεινομένης πλάνης τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ἄλλὰ τί θὰ γίνῃ τῶρα μὲ αὐτοὺς ποῦ «τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος»; (Πραξ. 20, 28). Ἡ ἀνωτέρω ἐσφαλμένη διδαχὴ ἐπισήμως διακηρυχθεῖσα ἐν τῷ

ὀνόματι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας τῆς Κων/λεως, θὰ παραμείνη χωρὶς διαμαρτυρίας ἐκ μέρους τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θεοῦ; Θὰ συνεχισθῆ εἰσέτι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἢ προδοσία τῆς ἀληθείας διὰ τῆς σιωπῆς;

Ὦντας ὁ νεώτατος ἀπ' αὐτοῦς ποὺ προεδρεύουν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ηὐχόμεθα καὶ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἠκούομεν τὰς φωνὰς τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν, προτοῦ ὁμιλήσωμεν δημοσίᾳ. Ἀλλὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἡ φωνὴ αὐτὴ δὲν ἠκούσθη. Ἐὰν δὲν ἔχουν γνωρίσει εἰσέτι τὸ περιεχόμενον τῆς «Ὁμολογίας Θυατείρων», τοὺς ἱκετεύομεν νὰ μελετήσουν αὐτὴν προσεκτικῶς καὶ νὰ μὴ τὴν ἀφήσουν ἄνευ καταδίκης.

Εἶναι φοβερὸν καὶ μόνον τὸ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναφερθοῦν εἰς ἡμᾶς οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου, οὗς ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Λαοδικείας: «Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἢς ἢ ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου» (Ἀπ. 3,15-6).

Προειδοποιοῦμεν τὸ ποιμνιὸν μας καὶ ἐνημεροῦντες τοὺς συμποιομενάρχας μας καλοῦμεν αὐτοὺς εἰς ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐνεκα τῆς κοινῆς εὐθύνης διὰ τὸ ποιμνιὸν μας ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ ἀρχιποίμενος. Ἰκετεύομεν αὐτοὺς νὰ μὴ καταφρονήσουν τὴν προειδοποίησίν μας καὶ ἔτσι μιὰ φανερά ἀκρωτηρίασις τῆς Ὁρθοδόξου διδασκαλίας, παραμείνη χωρὶς κατηγορίαν καὶ καταδίκην.

Ἡ εὐρεῖα κυκλοφορία τῆς Ὁμολογίας μᾶς παρεκίνησεν νὰ πληροφωρήσωμεν ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὴν θλίψιν μας. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ κραυγὴ μας αὕτη θὰ εἰσακουσθῆ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνόδου
τῆς ἐν Διασπορᾷ Ὁρθοδόξου
Ρωσικῆς Ἐκκλησίας
Μητροπολίτης Φιλάρετος
Ν. Ὑόρκη, Δεκεμβρίου 6, 1975.

Ἐγκύκλιος Ἐπιστολῆ τῆς Συνόδου τῶν
Ἐπισκόπων τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας
ἐν Διασπορᾷ.

Ἡ χάρις καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ εἴησαν καὶ πληθυνθεῖσαν ἐν μέσῳ τοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων ἀπευθυνόμεθα πρὸς ἅπαν τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν ποιμνιον, τὸ διεσπαρμένον ἀπανταχοῦ τῆς γῆς. Χαιρετίζομεν τὰ ἠγαπημένα ἡμῶν τέκνα καὶ ἐευλογοῦμεν τοὺς ἐπιτεταμένους αὐτῶν ἀγῶνας εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ὀρθόδοξον ζωὴν, εἰς ἓνα κόσμον ὅστις ἀπομακρύνεται ἔτι καὶ ἔτι ἐξ ὅλων τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἐνετείλατο ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, οἱ Ἀπόστολοι Αὐτοῦ, καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες.

Εἰς τὴν δυστυχῆ πατρίδα μας, τὴν ἐπικαλουμένην ποτὲ Ἁγίαν Ρωσίαν, ἔχει ἐγκαθιδρυθῆ ἐν παγκόσμιον κέντρον τοῦ τὰ πάντα κατέχοντος κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἐλπίζει ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅπως ἐκριζώσῃ ἅπαντα τὰ ἴχνη τῆς προηγουμένης ἀγιότητος καὶ εὐσεβείας. Καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς δεκαετίας ἔχομεν παρακολουθήσει μετὰ θλίψεως τὰ μαρτύρια τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ νοερῶς ἔχομεν ἀσπασθῆ τὰς πληγὰς των, καὶ τιμήσει ὡς ἀγίους μάρτυρας ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ ἑκατομμύρια τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πατριάρχην Τύχωνα καὶ τὸν Τσάρον - Μάρτυρα Νικόλαον Β', ἀπέδειξαν τὴν πίστιν των πρὸς τὸν Θεὸν ἄχρι θανάτου. Ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἀποκαλύψεως εἶδεν αὐτοὺς προφητικῶς, «ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς» (Ἀποκ. 7:9). Ἐλέχθη δὲ αὐτῶν περὶ τούτων: «Οὗτοι εἰσὶν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ

αἵματι τοῦ ἀρνίου. Διὰ τοῦτο εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. Καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς». (Ἀποκ. 7:14-15).

Συνελθόντες ἀπὸ κοινοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ Συνόδῳ, ἵνα συζητήσωμεν ἐπὶ θεμάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἡμῶν, ἔχομεν αἰσθανθῆ τὴν πνευματικὴν ἡμῶν ἐνότητα μετ' αὐτῶν καὶ μετ' ἐκείνων ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι ἀκολουθοῦν τὰ ἴχνη των, ἔτι ὄντες «ἐν θλίψει μεγάλῃ».

Διάγοντες ἐν ἐλευθερίᾳ, μόνον πνευματικῶς συμπάσχομεν αὐτοῖς εἰς ταύτην τὴν «μεγάλην θλίψιν». Ἄλλ' ὅμως ἔχομεν τὴν ἡμετέραν θλίψιν, ἡ ὁποία ἐνοῦται μετὰ τῆς ἰδικῆς των, προκαλουμένη ὑπὸ τῆς ἀπιστίας καὶ ἀποστασίας ἐκ τῆς ἀληθοῦς πίστεως, ἀκόμη καὶ ἐκείνων οἵτινες φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, ἦτις ἀποστασία, ἐξαπλοῦται ὅλον καὶ περισσότερον εἰς τὸν κόσμον. Ἐντὸς τοῦ κόσμου ὁ ὁποῖος μᾶς περιβάλλει, συχνάκις αἰσθανόμεθα ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Σωτῆρος, «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε» (Ἰω. 16:33), ἐπαληθεύουν εἰς ἡμᾶς.

Ἐὰν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶδεν ὅτι ζῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἔχη ἐπαφὴν «τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις ἢ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις», (Α' Κορ. 5:10), τί λοιπὸν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἡμεῖς περὶ τῶν ἡμετέρων καιρῶν; Τώρα, οὐχὶ μόνον εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἔχωμεν ἐπαφὴν μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἔτι περισσότερον, ὁ τρόπος ζωῆς εἰς τὸ περιβάλλον μας θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἀναγνωρίσεως ὅχι μόνον τοῦ ἐπιτρεπτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς νομιμότητος τῶν κατωτάτων καὶ αἰσχίστων εἰδῶν ἀμαρτίας!..

Ἰδιαιτέρως ἀνησυχητικὸν δι' ἡμᾶς εἶναι τὸ ὅτι τὰ τέκνα ἡμῶν, ἡ νεολαία ἡμῶν, ἀναπτύσσονται ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τούτου. Εἶναι πολὺ δύσκολον δι' αὐτὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν ὡς «υἱοὶ Θεοῦ», τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν περικυκλοῦνται ὑφ' ἐνὸς τρόπου ζωῆς ἐδραζομένου ἐπὶ τῆς ἀπιστίας, ἦτις ἀρνεῖται ἀπάσας τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς οἰκογενείας. Διὰ τοῦτο ἔχομεν συστήσει εἰς τοὺς ἐφημερίους ἡμῶν ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιδείξουν ἰδιαιτέραν φροντίδα εἰς τὴν διδασκαλίαν περὶ οἰκογενειακῆς ζωῆς πρὸς τὰ ποιμνιά των. (Διὰ νὰ δυνηθοῦν τὰ τέκνα νὰ ἐξελιχθοῦν εἰς υἱοὺς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, αἱ ἐκπαιδευτικαὶ προσπάθειαι τῶν γονέων πρέπει νὰ ἀρχίσουν ἀπὸ τὸν καιρὸν κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ τέκνα αὐτῶν εὐρίσκον-

ται εἰσέτι ἐντὸς τῆς κοιλίας τῆς μητρός. Ἀκόμη καὶ ἄπιστοι ἰατροὶ ἀναγνωρίζουν τώρα ὅτι ἡ περίοδος ἐκείνη εἶναι λίαν σημαντική διὰ τὴν μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νηπίου!). Οἱ γονεῖς πρέπει νὰ τροφοδοτοῦν τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας με καλὰς καὶ ἀγίας ἐντυπώσεις, παρέχοντες οἱ ἴδιοι ἑαυτοὺς παράδειγμα προσευχῆς καὶ ἀρετῆς, ὥστε ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ἀνηθικότης νὰ εἶναι τι ξένον πρὸς αὐτά, καὶ νὰ μὴν προσελκῆ ταῦτα, ἀλλ' ἀντιθέτως, νὰ τὰ ἀπωθῆ. Πρέπει νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι τὰ τέκνα των, ὅταν ἐνηλικιωθοῦν, θὰ παράσχουν χαρὰν καὶ παρηγορίαν πρὸς αὐτοὺς, μόνον κατὰ τὸ μέτρον τοῦ καλοῦ τὸ ὁποῖον ἐνεφυτεύθη εἰς τὰς καρδίας των ὑπὸ τῆς οἰκογενείας των. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον οἱ ἐφημέριοι ὀφείλουν συνεχῶς νὰ διδάσκουν γονεῖς τε καὶ τέκνα, καὶ ταυτοχρόνως νὰ φροντίζουν διὰ τὴν ἴδρυσιν ἐκκλησιαστικῶν σχολείων καὶ τὴν προσέλκυσιν νεαρῶν ἐνοριτῶν ἐκ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας πρὸς ἐνεργὸν συμμετοχὴν των εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἐκκλησίας.

Εἶναι καλὸν νὰ προσελκῆ κανεὶς πλησίον τοῦ ψυχᾶς νέων, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι δηλητηριασμέναι ὑπὸ παραδειγμάτων τοῦ κακοῦ, ἐκλαμβανομένου ὡς ἐπιτρεπτοῦ ἢ ἀκόμη καὶ θετικοῦ. Ἄς φροντίσουν οἱ ἐφημέριοι καὶ οἱ γονεῖς ὥστε τὰ τέκνα των νὰ ἴδουν καὶ νὰ γνωρίσουν πρότυπα καλοῦ εἰς τοὺς ἁγίους καὶ εἰς τὰ κατορθώματα μεγάλων ἀνδρῶν. Εἶναι ἰδιαιτέρως ἀναγκαῖον νὰ διδάσκουν ἐπιμόνως αὐτὰ νὰ ἀγαποῦν τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ἀποστρέφονται ἅπαντα τὰ εἶδη τοῦ ψεύδους.

Ἡ αἵρετικὴ Λειτουργία τῆς Λίμας καὶ ἡ ἀδιαφορία τῶν Ὁρθοδόξων (*)

Τὸ ψεῦδος ἔχει τώρα ἀποκτήσει ἰδιαιτέραν ἰσχύν, εἰσχωρῆσαν βαθέως ἐντὸς τῆς συνειδήσεως τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλοίμονον, οἱ διασπείροντες αὐτὸ δὲν εἶναι μόνον πολιτικοὶ παράγοντες, θεωροῦντες τὰ πάντα ἐπιτρεπτὰ διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἰσχύος, ἀλλ' ἐπίσης ἐκπρόσωποι διαφόρων θρησκευτικῶν δογμάτων. Μία καθαρὰ ἔκφρασις τούτου ὑπῆρξεν ἡ Ἑκτη Συνέλευσις τοῦ

(*) Οἱ ὑπότιτλοι τῆς συντάξεως τοῦ «Ἀγιορείτου».

Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.) ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν εἰς Βανκούβερ κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν χρόνον μὲ τὰς συνεδρίας τῆς ἡμετέρας Συνόδου.

Ἡ Σύνοδος ἡμῶν, εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς ἀπὸ 28ης Ἰουλίου / 1ης Αὐγούστου, ἐξήγησεν ὅτι ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Διασπορᾷ δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν καθ' ὅσον τοῦτο ἐπιδιώκει νὰ ἐκπροσωπῇ τοὺς συμμετέχοντας —ἀπεσταλμένους ομάδων αἱ ὁποῖαι διαφέρουν ὡς πρὸς τὰς πεποιθήσεις των— ὡς νὰ εἶχον αὐταὶ εἶδος ἐνότητός τινος ἐν τῇ πίστει των. Εἰς τὴν πραγματικότητα ὁμως, ἡ θέσις αὕτη ἀποτελεῖ ψεῦδος, καθ' ὅσον οὗτοι, ὄντες μέλη διαφόρων ὁμολογιῶν καὶ παραφυάδων, δὲν ἔχουν ἀπαρνηθῆ τὰ σημεῖα ἀσυμφωνίας μεταξὺ ἀλλήλων, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπὶ δογμάτων καὶ θεμελιωδῶν θέσεων. Ἐν ὀνόματι ἐξευρέσεως κοινῶν σημείων αἱ ἀνωτέρω διαφοραὶ πεποιθήσεων δὲν ἔχουν ἐξαλειφθῆ, ἀλλ' ἀπλῶς ἔχουν τεθῆ εἰς τὸ περιθώριον. Ἀντὶ τῶν ἀκραδάντων ἀληθειῶν τῆς πίστεως, οὗτοι ἐπιχειροῦν νὰ ἴδουν μόνον γνώμας, οὐχὶ ὑποχρεωτικὰς διὰ πάντας. Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὁμολογίας τῆς μιᾶς Ὁρθοδόξου Πίστεως, λέγουν ὁμοῦ μὲ τὸν Πιλάτον: «Τί ἐστὶν ἀλήθεια;» Καὶ τὰ κατ' ὄνομα Ὁρθόδοξα μέλη τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ὄλον καὶ περισσοτερον ἐπισύρουν ἐφ' ἑαυτῶν τὴν μομφὴν τὴν κατὰ τοῦ ἀγγέλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας: «Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός». (Ἀποκ. 3:15).

Μία καθαρὰ διακήρυξις τοιαύτης ψευδοῦς ἐνώσεως ἦτο ἡ τέλεσις τῆς καλουμένης «Λειτουργίας τῆς Λίμας», τουτέστιν μιᾶς ὑποτιθεμένης εὐχαριστιακῆς τελετῆς, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας καὶ διαφόρων Προτεσταντῶν κληρικῶν. Αὕτη ἡ λειτουργία, ἐκδήλωσις ἀρχικῶς μιᾶς συνελεύσεως εἰς Λίμαν, ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς συμμετέχοντας εἰς τὰ πρῶτα στάδια τῆς ἀρχαίας Ὁρθοδόξου Λειτουργίας, ἀλλ' ἄνευ τοῦ κυριωτέρου στοιχείου: τὴν ἄνευ ὄρων πίστιν εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀναγκαιότητα νὰ τελεσθῆ αὕτη μόνον ὑπὸ λειτουργοῦ φέροντος ἀποστολικὴν διαδοχὴν.

Περιγράφον τὴν λειτουργίαν ταύτην τὸ περιοδικὸν Newsweek τῆς 22ας Αὐγούστου 1983, ἀνέφερον: «Ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου εὐρίσκετο ἐν ἐκκλησίασμα 3.500 Χριστιανῶν πάσης φυλῆς καὶ ἐκ πάσης γωνίας τῆς γῆς, συμπεριλαμβανομένων

Ρωμαιοκαθολικῶν ἱερέων καὶ γενειοφόρων Ὁρθοδόξων ἐπισκόπων, οἵτινες, πρὸ ὀλίγου χρόνου, θὰ ἀπέφυγον μίαν τοιαύτην τελετήν». Συμφώνως πρὸς μίαν ἀνταπόκρισιν τῆς Ὑπηρεσίας Οἰκουμενικοῦ Τύπου τῆς 4ης Αὐγούστου, κατὰ τὴν διάρκειαν τελέσεως τῆς Λειτουργίας τῆς Λίμας ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας, οἱ Ὁρθόδοξοι καὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ δὲν μετέσχον τῶν μυστηρίων, ἀλλὰ συμπροσηυχήθησαν μόνον. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύριλλος (τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας) ἀνέπεμψε δέησιν, ὅπως «συντόμως ἀποκτήσωμεν ὁρατὴν ἐνότητά ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ, εὐλογοῦντες τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον ἐπὶ τῆς αὐτῆς Ἀγ. Τραπέζης».

Ὁ Ἕλλην Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος ἐτέλεσε χωριστὴν λειτουργίαν τὴν ἡμέραν τῆς Μεταμορφώσεως (ν.ῆ.), κατὰ τὴν ὁποίαν, συμφώνως πρὸς ἀναφορὰς ληφθείσας παρ' ἡμῖν, ἐδόθη κοινωνία ἄνευ ἐπαρκοῦς ἐλέγχου ὄχι μόνον πρὸς τοὺς Ὁρθοδόξους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους τοὺς πλησιάσαντας εἰς τὸ Ποτήριον.

Τοιουτοτρόπως βλέπομεν μετὰ λύπης ὅτι ἡ αὐξανομένη πορεία ἐφαρμογῆς τῆς αἵρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ μεταξὺ Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, περὶ τῆς ὁποίας εἶχομεν προειδοποιήσει τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν διὰ τῶν ἡμετέρων «*Ἐπιστολῶν Πόνου*» ὄχι μόνον δὲν ἔχουν ἀνασταλῆ, ἀλλὰ καὶ ἐπεκτείνεται. Ἡ διαμόρφωσις ἐνὸς διομολογιακοῦ φρονήματος περὶ τοῦ Βαπτίσματος, τῆς Εὐχαριστίας καὶ τῆς Ἱερωσύνης, ἔχει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐκδηλωθῆ εἰς ποικίλας καλουμένας οἰκουμενικὰς ἀκολουθίας, ἰδιαιτέρως δὲ καθαρῶς ἐξεφράσθη εἰς τὸ κείμενον τῆς Λίμας καὶ νῦν εἰς Βανκούβερ. Ἡ Σύνοδος ἡμῶν ἔχει ρητῶς καταδικάσει τὴν προκήρυξιν ταύτην καὶ ἔχει διατάξει ὅπως προστεθῆ ἀναθεματισμὸς διὰ τὴν αἵρεσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ εἰς τὸ «*Συνοδικὸν*» τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. (Ὅρα τοῦτον ἐν τῷ τέλει τῆς παρούσης Ἐγκυκλίου, σ. ἡμ.).

Ἐπιπροσθέτως, οἷονδὴποτε εἶδος συμμετοχῆς Ὁρθοδόξων εἰς προσευχὴν μεθ' ἑτεροδόξων, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς κοινὴν προσευχὴν τὴν καλουμένην οἰκουμενικὴν Λειτουργίαν τῆς Λίμας, ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς δι' Ὁρθοδόξους, συμφώνως πρὸς τοὺς 45ον καὶ 46ον κανόνας τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, καὶ ὑποβάλλει τούτους εἰς ἀφορισμὸν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ 32ος καὶ 33ος κανόνες τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας ἰδιαιτέρως ἀπαγορεύουν τὴν λῆψιν ἄρτου καὶ οἴνου εὐλογηθέντων ὑπὸ μὴ Ὁρθοδόξων

κληρικῶν ὡς καὶ τὴν ἀπὸ κοινοῦ προσευχὴν μετ' αὐτῶν. Ὁ διάσημος Ρῶσος κανονολόγος, Ἐπίσκοπος Ἰωάννης τοῦ Σμολένσκ, γράφει εἰς σχόλιον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ 46ου κανόνου τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων: «Ἐν γένει οἱ Ἀποστολικοὶ κανόνες μίαν βάσιν διαγράφουν διὰ τὴν ἀπόρριψιν αἰρετικῶν θρησκευτικῶν τελετῶν: τὸ γεγονός δτι εἰς τὴν αἵρεσιν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀληθὴς ἱερωσύνη, εἰ μὴ μόνον ψευδὴς τοιαύτη. Τοῦτο συμβαίνει διότι, λόγῳ τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἑτεροδόξων ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ τῆς ἱερωσύνης αὐτῶν παύει νὰ ὑφίσταται, ἀφ' ἑνός, καί, ἀφ' ἑτέρου, ἡ παροχὴ τῶν δωρεῶν τῆς χάριτος παρὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν χειροτονίαν ἐπίσης διακόπτεται. Συνεπῶς οἱ κληρικοὶ μιᾶς αἵρέσεως, ὡς μὴ ἔχοντες χάριν ἐν ἑαυτοῖς, δὲν δύναται νὰ μεταβιβάσουν ταύτην εἰς ἑτέρους· καὶ ὡς μὴ λαβόντες νόμιμον δικαίωμα διὰ τὴν τέλεσιν τῶν μυστηρίων, δὲν δύναται ἐπομένως νὰ καταστήσουν ἀληθῆ καὶ σωτηριώδη τὰ ὑπ' αὐτῶν τελούμενα μυστήρια».

Συνεργασία Π.Σ.Ε. καὶ Μόσχας

Εἰς ἀπάσας τὰς δραστηριότητας τῆς ἐν Βανκούβερ Συνελεύσεως, ἐνεργὸν μέρος διεδραμάτισεν ἡ πολυμελὴς ἀντιπροσωπεία τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τὸ ὁποῖον μετ' ἐπιτάσεως χρησιμοποιοεῖ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν διὰ Σοβιετικὴν προπαγάνδαν. Ἀυτὴ χρησιμοποιοεῖται δεόντως πρὸς διάδοσιν ψευδῶν εἰδήσεων περὶ τῆς ὑποτιθέμενης ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, καὶ πρὸς παρεμπόδισιν —ὑπὸ τὸ πρόσχημα προασπίσεως τῆς εἰρήνης— τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν χωρῶν ἐκείνων, αἵτινες, πιθανόν, θὰ ἠδύναντο νὰ προλάβουν τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Κομμουνισμοῦ εἰς τὴν Δύσιν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας εἰς εὐρεῖαν κλίμακα ὁμιλοῦν περὶ ὑποστηρίξεως φιλοκομμουνιστικῶν κινήματων, ἐνῶ κατ' οὐδένα τρόπον ἐπιτρέπουν νὰ κατηγορήσῃ τις τοὺς Σοβιετικοὺς διὰ θρησκευτικὸν διωγμὸν.

Τοιοῦτοτρόπως, ὡς ἐπακόλουθον τῆς ἀντιδράσεως τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Μόσχας, ἡ ἀναφορὰ τοῦ Διακόνου Βλαδιμήρου Ρούσακ, ὅστις συνέγραψε βιβλίον περὶ τῆς δυσχεροῦς θέσεως τῆς διωκομένης Ἐκκλησίας ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει, δὲν ἐπετράπη νὰ ἀναγνωσθῇ κατὰ τὴν Συνέλευσιν. Ἐξ αἰτίας τοῦ βιβλίου τούτου ἐπαύθη οὗτος ἀπὸ ἱεροπραξίας καὶ κλήθη εἰς ἀπο-

λογίαν ὑπὸ τῆς Κὰ-Γκὲ-Μπέ. Εἰς μάτην ἠλπίζε νὰ προσελκύσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Συνελεύσεως διὰ τὸν διωγμὸν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν χώραν του. Ἐνῶ διὰ μακρῶν καὶ μετὰ στόμφου ὁμιλοῦν αἱ Συνελεύσεις αὗται περὶ ἀνάγκης αὐξήσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῶν πολυποικίλων ἀριστερῶν ομάδων, ἔχουν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν παραμείνει κωφαὶ εἰς τὰς κραυγὰς τῶν πραγματικῶν καὶ πολυαριθμῶν θυμάτων τοῦ ἀθεϊσμοῦ!

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τοῦτο συμβαίνει κατὰ μέγα μέρος λόγῳ τοῦ ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἀκούσουν οὐδεμίαν φωνὴν ἐκ τῆς Ρωσίας, εἰ μὴ μόνον αὐτὴν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τὸ ὁποῖον, ὅμως, λέγει μόνον ὅτι διατάσσεται νὰ λέγῃ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πάσης θρησκευτικῆς πίστεως, μέσῳ τῶν ὀργάνων τῆς Κ.Γ.Β.

Μία εἰδικὴ ἀπόφασις τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων ἐλήφθη ἐπίσης ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς ἓν σκανδαλῶδες συμβάν: τὴν ἐντολὴν τῆς Συνόδου τῆς Μόσχας ὅπως τελεστοῦν μνημόσυνα διὰ τὸν ἀποθανόντα τὸ παρελθὸν ἔτος ἀθεϊστήν καὶ διώκτην τῆς Ἐκκλησίας Μπρέζνιεφ, τοῦ ὁποίου τὰς πράξεις ὁ Πατριάρχης Ποιμὴν βλασφῆμως ἀπεκάλεσεν «θεαρέστους»! Εἰς τὰς ὁδηγίας διὰ τὴν τέλεσιν μνημοσύνων ὑπὲρ αὐτοῦ ὑπεδεικνύετο ὅτι δὲν ἔπρεπεν νὰ ἀποκληθῆ «δοῦλος τοῦ Θεοῦ» —ὅπως καὶ βεβαιότατα δὲν ὑπῆρξεν. Ἄπαντες ὅμως θὰ πρέπη νὰ εἶχον αἰσθανθῆ δυσκόλως, προσφέροντες οἷονδῆποτε εἶδος προσευχῶν διὰ τὴν κατάταξιν εἰς τὴν Οὐράνιον Βασιλείαν ἀνθρώπου, ὅστις ἠρνήθη αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξιν τῆς Βασιλείας! Οὕτω, παράβασις ἐκκλησιαστικῶν κανόνων πρὸς εὐαρέστησιν τῶν ἀθεϊστῶν, ἀναποφεύκτως ὁδηγεῖ εἰς ὑποκρισίαν. Ἡ Σύνοδος παρετήρησεν ὅτι, ὅπωςδῆποτε καὶ ἂν ἀπεκαλεῖτο ὁ Μπρέζνιεφ, τὰ μνημόσυνα ὑπὲρ αὐτοῦ περιεῖχον μίαν ἐσωτερικὴν ἀντινομίαν, ὑποκρισίαν καὶ ψεῦδος. Ὑπῆρξαν μίᾳ ἀσυγχώρητος βλασφημίᾳ.

Θὰ ἀνέμενέ τις ὅτι ἅπας ὁ κόσμος, ἰδιαίτερος ὁ Ὀρθόδοξος κόσμος, θὰ ἐταράσσετο μετ' ἀγανακτήσεως ἐνώπιον τοιαύτης βλασφημίας, ἀλλ' ἀλλοίμονον, ἅπαντες σιωποῦν, ἐνῶ μία ἄνευ συγκαταβάσεων διαμαρτυρία ἔχει προέλθῃ μόνον παρὰ τῆς ἡμετέρας Συνόδου.

Τὰ σημεῖα τοῦ Ἀντιχρίστου

Ἀντιμετωπίζοντες τοιαύτην ἀδιαφορίαν περὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἔνεκα τοῦ ἀναπτυσσομένου μοντερνισμοῦ, σεβαστὸς ἀριθμὸς Ὁρθοδόξων ἱερέων καὶ πιστῶν ἔχει στραφῆ πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἱεράρχας διὰ τὴν διατήρησιν τῆς γνησίας Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς πορείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἡγιασμένης ὑπὸ αἰωνοβίου παραδόσεως, συμφώνως πρὸς τὸ Ὁρθόδοξον ἡμερολόγιον τὸ θεσπισθὲν ὑπὸ τῆς Πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Τοιοιουτρόπως ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἔχει ἐμπλουτισθῆ με νέα τέκνα καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμπλουτίζεται ὄχι μόνον ὑπὸ Ἑλλήνων μὲ εὐσεβῆ πόθον διὰ τὴν πίστιν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ὑπὸ ἐνοριῶν, ἀποκοπεισῶν μὲν ἀπὸ τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας καὶ προσχωρησασῶν εἰς τὴν παράνομον Ἀμερικανικὴν Ἀυτοκέφαλον Ἐκκλησίαν, ἐπιστρεφουσῶν δὲ νῦν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς. Διὰ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἢ ἀπόφασίς των αὕτη δὲν ἐλήφθη εὐκόλως, καθ' ὅσον συνεπάγεται μεγάλας θυσίας. Χαίρομεν διὰ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ σφοδρῶς ἐπιθυμῶμεν ὅπως ἅπαντα τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διάγουν τὸν θρησκευτικὸν των βίον μὲ ὅσον ζῆλον τὸ πράττουν τὰ νέα ταῦτα τέκνα, τὰ ὁποῖα τελευταίως ἦλθον εἰς γνῶσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἠνώθησαν μετ' αὐτῆς.

Μολονότι οἱ ἀπὸ διαφόρων ἔθνοτήτων καὶ προηγηθεισῶν συνηθειῶν προσαρτησθέντες εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν πιθανὸν νὰ παρουσιάζουν ἐνίοτε τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλον ποιμαντικὸν πρόβλημα, βλέπομεν τοῦτο μετὰ κατανοήσεως, ἐνθυμούμενοι ὅτι ἐνώπιον τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστιν Ἕλλην ἢ Ἰουδαῖος, Ρῶσος, Ἀμερικανός, ἢ οἰαδήποτε ἕτερα διαφορὰ προελεύσεως. Πάντες θεωροῦνται ὡς ἀγαπητὰ τέκνα ἡμῶν, ἔχοντα ἓνα κοινὸν σκοπὸν: νὰ διατηρήσουν ἀλώβητον τὴν πίστιν τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ νὰ σώσουν τὰς ψυχὰς των, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐξωτερικῶν συνθηκῶν αἰτίνες μᾶς περιβάλλουν.

Διαβιοῦμεν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κόσμου, καὶ δι' ἅπαντας ἡμᾶς ὑπάρχουν οἱ αὐτοὶ κίνδυνοι καὶ πειρασμοὶ ἐκ μέρους τῆς ἀποστασίας, ἣτις ἔχει ἐναγκαλισθῆ τὸν κόσμον ἅπαντα, τῆς ἀπομακρύνσεως δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ περὶ τῆς ὁποίας ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προειδοποίησεν τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν δευτέραν αὐτοῦ πρὸς Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολήν.

Πολλοὶ σήμερον παρατηροῦν σημεῖα τῆς προσεγγίσεως τοῦ

τέλους τοῦ κόσμου. Ὁρισμένοι ἐπιστήμονες ἤδη θεωροῦν τοῦτο ὡς ἐνδεχομένην πιθανότητα διὰ τὸν ἐξηντηλημένον καὶ οὕτως εἶπεῖν «γηράσκοντα» κόσμον, ὑπολογίζοντες τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὅποιον θὰ συμβῆ. Ἄλλοι δὲ μελετοῦν τὰς προφητείας τῶν Ἁγίων Γραφῶν καί, ἐφαρμόζοντες αὐτὰς εἰς τὴν πορείαν τῆς συγχρόνου πολιτικῆς ζωῆς, προβλέπουν τὸν ἐπικείμενον ἐρχομὸν παγκοσμίων κρίσεων καὶ ἐσχάτων ἡμερῶν. Αἱ χρονολογίαι ὁμως καὶ οἱ ἐπακριβεῖς προσδιορισμοὶ δὲν εἶναι εἰσέτι προσιτοὶ εἰς ἡμᾶς. Ὁ Κύριος ἀπλῶς προειδοποίησεν ἡμᾶς δι' ὠρισμένα σημεῖα ἐν τῷ κόσμῳ, ἅτινα θὰ προηγηθοῦν τοῦ τέλους αὐτοῦ, λέγων πρὸς ἡμᾶς, «Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, ἐγὼ εἰμὶ ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι» (Ματθ. 24:4-5).

Εἰς τοὺς ποικίλους φανεροὺς ψευδομεσσίας προσετέθησαν ἤδη ἀναφοραὶ περὶ τῆς γεννήσεως καὶ προπαρασκευῆς ἐνὸς σοβαρωτέρου διεκδικητοῦ τῆς θέσεως τοῦ Παγκοσμίου Βασιλέως καὶ Ψευδο-Μεσσίου. Ὅπως δὲν δυνάμεθα ἀκόμη νὰ βεβαιώσωμεν οὐδὲν θετικῶς, ἐκτὸς τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ σημεῖα ἔχουν ἤδη ἐμφανισθῆ, καὶ συμφώνως πρὸς τὰ ὁποῖα δύναται τις νὰ προβλέψῃ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ «Υἱοῦ τῆς Ἀπωλείας» ἐντὸς μιᾶς ἐγγυτάτης περιόδου τῆς ἱστορίας, ἢ ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῶν ἐπομένων ὀλίγων ἐτῶν, μετὰ τὴν ἐνοποίησιν παντὸς τοῦ κόσμου ὑπὸ μίαν παγκόσμιον κυβέρνησιν.

Ἄλλ' ὁμως δὲν εἶναι ἄνευ λόγου, ὅτι εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Προνοίας Του ὁ Κύριος δὲν ἀποκαλύπτει ταῦτα πλήρως πρὸς ἡμᾶς. Δι' ἡμᾶς εἶναι ἀρκετὸν νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἔχομεν ἤδη εἰσέλθῃ εἰς μίαν περίοδον τῆς ἱστορίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ σχετικῶς ἐπικείμενη ἐμφάνισις τοῦ Ἀντιχρίστου εἶναι λίαν πιθανή. Καὶ τοῦτο ἀπαιτεῖ πνευματικὴν ἐτοιμότητα ἀπὸ ἡμᾶς.

Τὶ σημαίνει μία τοιαύτη ἐτοιμότης; Σημαίνει, τὴν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀνάπτυξιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, ὥστε νὰ δημιουργηθῆ ἡ ἰκανότης ἀντιστάσεως ἐναντι τῶν πειρασμῶν τοῦ Ἀντιχρίστου. Πολλοὶ ἐκ τῶν πειρασμῶν τούτων —μὲ τὴν ἐννοίαν ἐξασθενίσεως τῆς πίστεως, θεοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου, προδοσίας τῆς πίστεως εἰς τὴν μίαν ἀληθῆ Ἐκκλησίαν ἐν ὀνόματι οὐμανιστικῆς τινος θρησκευτικῆς ἐνότητος ὑπὸ μίαν ψευδεκκλησίαν— εὐρίσκονται ἤδη ἐνώπιον ἡμῶν, προπαρασκευάζοντες εἰσέτι καὶ τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς, ὅπως εἶναι ἐτοιμοὶ διὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὰς ὁδοὺς τοῦ Ἀντιχρίστου!

Ἄλλὰ τί δυνάμεθα νὰ πράξωμεν, ἐκτὸς τοῦ νὰ παρατηρῶμεν τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν; Ὅφειλομεν νὰ ἀναπτύξωμεν ἐντὸς ἡμῶν, ἐντὸς τῶν ἡμετέρων ποιμνίων, ἐντὸς πασῶν τῶν ὀρθόδοξων οἰκογενειῶν ἡμῶν, μίαν σταθερὰν πίστιν εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Κύριος ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τὸ μέγα δῶρον νὰ ἀνήκωμεν εἰς τὴν μίαν ἀληθῆ Ἐκκλησίαν. Τοῦτο δὲν εἶναι ἕν εὐκολὸν καθῆκον· ἀπαιτεῖ ἀντιθέτως σταθερὰν πίστιν, πνευματικὴν ἰσχύν, καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἐν μέσῳ ἐνὸς περιβάλλοντος κόσμου ἀλλοτρίου τυγχάνοντος πρὸς τὸν Χριστόν.

Ἐκκλησις πρὸς ἐργήγορσιν

Ἐν ὄψει τῶν πειρασμῶν οἵτινες ἤδη ὑπάρχουν καὶ τοὺς ὁποίους ἀντιμετωπίζομεν, πρέπει νὰ κατευθύνωμεν ἀπάσας τὰς πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς ἡμῶν δυνάμεις εἰς προετοιμασίαν δι' οἰασδῆποτε δοκιμασίας. Βοηθούμεθα εἰς ταύτην τὴν προπαρασκευὴν ὑπὸ τοῦ ἐπικειμένου (ἐντὸς πέντε ἐτῶν) ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος ἀπὸ τῆς Βαπτίσεως ἐν Χριστῷ τῆς Ρωσίας. Ἀνανεοῦντες ἐντὸς τῆς διανοίας καὶ τῶν καρδιῶν ἡμῶν τὰς ἀρχὰς ἐκεῖνας τῆς εὐσεβείας, τὰς ὁποίας ὁ Πρίγκιψ ἁγ. Βλαδίμηρος ἐνεφύτευεν ἐν Ρωσίᾳ θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ ἐνστερνισθῶμεν αὐτὰς εἰς τὴν καθημερινὴν ἡμῶν ζωὴν, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ τὰς ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν Πατρίδα μας, οὕτως ὥστε νὰ συνενωθῶμεν ἐκ νέου μετ' ἐκείνου τοῦ τμήματος τῆς Ἁγίας Ρωσίας τὸ ὁποῖον, παρ' ὄλην τὴν ἀπάτην καὶ τὴν δίωξιν, συνεχίζει νὰ ὑπάρχῃ ἐκεῖ, ἔστω καὶ εἰς μικρὸν ἀριθμὸν.

Ὁ Κύριος ἔχει ἐπιτρέψει εἰς ἡμᾶς νὰ ζῶμεν ἄχρι στιγμῆς ἐν ἐλευθερίᾳ, οὐδόλως ὑφιστάμενοι ἐξωτερικὴν τινα βίαν καὶ οὐδόλως περιοριζόμενοι εἰς τὴν πνευματικὴν ἡμῶν ζωὴν, εἰ μὴ μόνον ἐκ τῆς ἀπουσίας πίστεως καὶ τῆς ὀκνηρίας ἡμῶν. Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν μόλυνσιν ὑπὸ τοῦ βορβόρου τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς κακίας ἣτις μᾶς περιβάλλει, ὀφείλομεν ὅπως ἀφυπνισθῶμεν πνευματικῶς.

Εἰς μίαν ἐμπνευσμένην καὶ φλογερὰν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Σύνοδον ἐπὶ τῆς ἀναγκαιότητος πνευματικῆς ἀναγεννήσεως, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Βιτάλιος, ἔγραφεν: «Ἄπαν τὸ ποίμνιον ἡμῶν εὐρίσκεται ἤδη ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσῳ τῶν μυστηρίων· μόνον νὰ ἀναρριπίσωμεν χρειαζόμεθα εἰς πῦρ τὴν φλόγα ἐκείνην, διὰ παντὸς μέσου

καταλλήλου διὰ ποιμαντικὴν ἐργασίαν, καὶ νὰ πράξωμεν ὅ,τι δυνατόμεθα, ἵνα γενώμεθα «τὰ πάντα τοῖς πᾶσι», κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, οὕτως ὥστε νὰ σωθοῦν τινες. Εἰς ἐφαρμογὴν τούτου, ὀφείλομεν νὰ πείσωμεν τοὺς πιστοὺς νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν παλαιὰν συνήθειαν νὰ κοινωνοῦν τῶν Ἁγίων Μυστηρίων μόνον ἅπαξ κατ' ἔτος, ἐὰν ἀκόμη ἐπιμένουν τινες εἰς τοῦτο τὸ κάθε ἄλλο παρὰ ἀξιέπαινον ἔθος. Πρέπει νὰ πείσωμεν ἅπαντας τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν ὅπως προσεύχονται καὶ οἱ ἴδιοι πρὸ τῆς τελέσεως τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, ὅπως χορηγήσῃ εἰς αὐτοὺς ὁ Κύριος τὴν δωρεὰν τῆς ἀγάπης, τῆς σοφίας, τῆς συμπαθείας καὶ τοῦ ἔλεους. Πρέπει ἐπίσης νὰ τονίσωμεν εἰς ἅπαν τὸ ποίμνιον ἡμῶν τὴν ἀναγκαιότητα τῆς προσευχῆς πρὸ τῆς προσελεύσεως εἰς τὴν ἐξομολόγησιν, ἵνα ὁ Κύριος παράσχῃ εἰς αὐτοὺς τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀληθῆ μετάνοιαν, τὸ χάρισμα τῆς κατανύξεως καὶ συντριβῆς διὰ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν, τὸ χάρισμα τῶν δακρῶν, τὸ ὁποῖον ἀποκαθαίρει τὰς ψυχὰς ἡμῶν διὰ τοῦ ὕδατος ἐνὸς δευτέρου Βαπτίσματος, ὅπερ ἀποτελεῖ ὅ,τι θὰ ὄφειλεν ἡ ἐξομολόγησις νὰ εἶναι, ἀντὶ μιᾶς στιγμιαίας, ἀπλῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ἁμαρτιῶν».

Ταυτοχρόνως, παρακαλοῦμεν τὰ πνευματικὰ ἡμῶν τέκνα ὅπως ἀποφεύγουν νὰ παρασύρῶνται εὐχερῶς εἰς τὸ ἁμάρτημα τῆς κατακρίσεως ἐτέρων, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἐφημερίων των. Ἡ πρᾶξις αὕτη ὑποκινεῖται ὑπὸ πολλῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐχθρῶν, οἵτινες πρὸ πολλοῦ ἐπέλεξαν τὸ κέντρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν διοικήσεως —τὴν ἐνδημοῦσαν Σύνοδον, τὴν ἐκλεγεῖσαν ὑπὸ τοῦ σώματος ἀπάντων τῶν Ἐπισκόπων τῆς Συνόδου— ὡς ἀντικείμενον τῶν ἰδιαιτέρως πικρῶν αὐτῶν ἐπιθέσεων. Δὲν παραλείπουν πρὸς τοῦτο νὰ χρησιμοποιοῦν οἰονδήποτε εἶδος ψεύδους καὶ συκοφαντίας, ἐλπίζοντας οὕτω νὰ ὑπομονεύσουν τὸ κῦρος καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς κεντρικῆς διοικήσεως ἡμῶν, τὴν ὁποίαν μισοῦν. Μὴ δίδετε πίστιν εἰς ψευδεῖς διαδόσεις, ἔχοντες κατὰ νοῦν ὅτι πολλάκις —ὑπὸ τὴν ἐμφάνισιν ἐνίοτε προασπίσεως τῆς ἀληθείας— κυκλοφοροῦν αὗται ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὀπισθεν τῶν ὁποίων ἴστανται Σοβιετικοὶ πράκτορες καὶ μυστικοὶ ὑποστηρικταὶ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

Ἐνθαρρύνων καὶ ὑπενθυμίζων ἡμᾶς περὶ τῆς Αὐτοῦ ἀγάπης καὶ φροντίδος ὁ Κύριος, ἔχει πέμψει τελευταίως πρὸς ἡμᾶς μίαν θαυμαστὴν διαβεβαίωσιν: τὴν μυροβλύζουσαν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῶν Ἰβήρων, ἐνώπιον τῆς ὁποίας προσηυχήθημεν κα-

τὰ τὴν διάρκειαν τῶν Συνεδριάσεων, παρακολουθοῦντες τὴν θαυματουργὸν ροὴν ἐξ αὐτῆς ἀφθόνου εὐώδους μύρου! Διὰ τούτου ἡ Πάναγνος Θεοτόκος πάλιν δεικνύει πρὸς ἡμᾶς τὴν φροντίδα Αὐτῆς τὴν ὁποίαν εἶχομεν γνωρίσει κατὰ τὸ διάστημα ὄλων αὐτῶν τῶν ἐτῶν, διὰ τῆς ἐπίσης θαυμαστῆς Ὁδηγητρίας —τῆς θαυματουργοῦ Αὐτῆς εἰκόνας «Κούρσκ-Κορενάγια».

Ἄναγνωρίζοντες ὅτι ὁ κόσμος ἴσταται ἐνώπιον ἐνὸς ἱστορικῶς ἄνευ προηγουμένου κινδύνου ἀπιστεῦτων ἀναστατώσεων καὶ δυστυχιῶν, θὰ ἀντλῶμεν ἰσχὺν καὶ ἐνθάρρυνσιν δι' ἑαυτοὺς ἀπὸ ταύτην τὴν θαυμασίαν φανέρωσιν, καὶ παραλλήλως, θὰ προπαρασκευάζωμεν ἑαυτοὺς διὰ τῶν ἔργων τῆς μετανοίας καὶ εὐσεβείας, διὰ τὴν χαράν, ἥ τὰς δοκιμασίας τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς θὰ εὐδοκήσῃ νὰ ἀποστείλῃ πρὸς ἡμᾶς.

Ἐπερὰν ὄλων ὁμοῦ, ὡς κοπιᾶσωμεν, ὅπως μὴ ἐπιτρέψωμεν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς ἡμῶν νὰ καταποθοῦν ὑπὸ τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον αὐξάνει εἰς τὸν περιβάλλοντα κόσμον. Τὸ ἐρώτημα τίθεται ὁσημέραι καὶ συχνότερον, καὶ μετ' ὀξύτητος ἐνώπιον ἑκάστου: Εἰς ποῖον ἐπιθυμεῖ νὰ ἀνήκῃ; Εἰς τὸν Χριστόν, ἢ τὸν διάβολον; Συμφώνως μὲ ποίας ἀρχᾶς διαβιοῦ; Τὰς Χριστιανικὰς, ἢ τὰς ἀντιχριστιανικὰς;

Παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, πνευματικὰ ἡμῶν τέκνα, ὅπως δώσητε ἄνευ ταλαντεύσεων καὶ ἄνευ οὐδενὸς φόβου μίαν Ὁρθόδοξον ἀπάντησιν ἐντὸς ὑμῶν εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας, καὶ ἐπιλέξῃτε τὴν λαμπρὰν ὁδὸν τῆς ἐναρέτου ζωῆς· καὶ ἐπιλέγοντες ταύτην, ἀκολουθήσωμεν αὐτὴν γενναίως, οὕτως ὥστε νὰ ἐπιτύχωμεν ἀκωλύτως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Εἶθε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ αἱ προσευχαὶ καὶ τὰ παραδείγματα τῶν ἀνδρείων Ρώσων Νεομαρτύρων νὰ ἐνισχύουν ἅπαντας ἡμᾶς εἰς τοῦτο.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων
Μητροπολίτης Φιλάρετος

Τὰ μέλη τῆς Συνόδου:

Σεραφεῖμ, Ἀρχιεπίσκοπος Σικάγου
Ἀθανάσιος, Ἀρχιεπίσκοπος Μπουένος-Ἄϊρες
Βιτάλιος, Ἀρχιεπίσκοπος Μόντρεαλ καὶ Καναδά
Ἀντώνιος, Ἀρχιεπίσκοπος Λὸς Ἀντζελες
Ἀντώνιος, Ἀρχιεπίσκοπος Γενεύης

Ἄντωνιος, Ἀρχιεπίσκοπος Σάν Φρανσίσκο
Σεραφεῖμ, Ἀρχιεπίσκοπος Καρακάς
Παῦλος, Ἀρχιεπίσκοπος Σύδνεϋ
Λαῦρος, Ἀρχιεπίσκοπος Συρακουσῶν
Κωνσταντῖνος, Ἐπίσκοπος Ρίτςμοντ
Γρηγόριος, Ἐπίσκοπος Οὐάσιγκτον
Μᾶρκος, Ἐπίσκοπος Βερολίνου
Ἀλύπιος, Ἐπίσκοπος Κλήβελαντ

Μοντρεάλ, Αὐγουστος 1983

Τὸ ἀνάθεμα κατὰ τῆς αἵρέσεως
τοῦ Οἰκουμενισμοῦ

Τοῖς βάλλουσι κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ διδάσκουσιν ὅτι ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία μεμέρισται ἐν οὕτω καλουμένοις «κλάδοις», οἵτινες διαφέρουσιν ἀλλήλων ἐν διδασκαλία καὶ τρόπῳ ζωῆς, ἢ ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐχ ὑφίσταται ὁρατῶς, ἀλλ' ἀπαρτισθήσεται ἐν τῷ μέλλοντι, ὅταν ἅπαντες οἱ «κλάδοι» ἢ τμήματα ἢ ὁμολογίαι ἢ προσέτι καὶ θρησκείαι ἐνωθῶσιν ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ οἵτινες οὐ διακρίνουσι τὴν ἱερωσύνην καὶ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν ἱερωσύνην καὶ τὰ μυστήρια τῶν αἰρετικῶν, ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι τὸ βάπτισμα καὶ ἡ εὐχαριστία τῶν αἰρετικῶν εἰσὶν ἱκανὰ πρὸς σωτηρίαν· ὡσαύτως, τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνώσει τοῖς προμνημονευθεῖσιν αἰρετικοῖς ἢ συνηγοροῦσι, διαδίδουσι, ἢ ὑπεραμυνομένοις τῆς καινοφανοῦς αὐτῶν αἵρέσεως τοῦ οἰκουμενισμοῦ ἐν προσχήματι ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἢ ὑποτιθεμένης ἐνώσεως τῶν διαχωρισθένων Χριστιανῶν,

ΑΝΑΘΕΜΑ (*)

(*) *Orthodox Life*, 1983, No 6 καὶ 1984, No 4. Ἅγιος Ἀγαθάγγελος, Ἰαν. 1984· Ἁγιορείτης, Ἰαν. 1984.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
1. Ἐκκλησις πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κων/λεως (Ν. Ρώμης) κ. Ἀθηναγόραν	11
2. Ἀνοικτὴ Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιότητα, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχ/πῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον	16
3. Ἐπιστολὴ Πόνου (Α΄)	22
4. Ἐπιστολὴ Πόνου (Β΄)	40
5. Ἡ Ὁμολογία Θυατείρων	62
6. Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐν Διασπορᾷ ...	69

